Numărul 462 12 ianuarie 2009 8 pagini 0,40 lei

Opinia națională

Săptămânal de opinie, informație şi idei de larg interes național

Director: Mircea Itu. Redactor-şef: Mioara Vergu-Iordache

Parteneriat pentru România 2008-2012

După lungi şi istovitoare negocieri pentru identificarea unei formule viabile de guvernare, s-a ajuns la concluzia că o soluție capabilă să asigure stabilitatea României, un viitor demn, mai prosper este constituirea coaliției între P.D.L. şi P.S.D. intitulată „Parteneriat pentru România 2008-2012".

Acest parteneriat şi-a propus obiective fundamentale pe care se construieşte cooperarea şi are o importanță capitală faptul că, alături de priorități impuse de criza financiară mondială şi de alte amenințări, sunt înscrise şi elemente de continuitate în strategia de guvernare.

Iată câteva dintre aceste obiective:

• Protejarea locurilor de muncă.

• Asigurarea unui sistem fiscal echitabil prin menținerea cotei existente de 16% şi acordarea de compensații şi reduceri fiscale pentru persoanele cu venituri mici, precum şi reducerea numărului de taxe şi impozite.

• Continuarea procesului de reformă în domeniul justiției în vederea garantării independenței acesteia şi neimplicării politicului.

• Descentralizarea, inclusiv financiară, a administrației publice.

• Adoptarea unui regim riguros de cheltuire a banului public şi elaborarea bugetului în regim multianual.

• Adoptarea legii privind sistemul unitar de salarizare a bugetarilor.

• Creşterea alocațiilor pentru copii.

• Includerea pensiilor din agricultură în sistemul pensiilor de stat şi asigurarea resurselor financiare necesare susținerii sistemului pensiilor de stat.

• Reformarea structurilor administrative şi reducerea birocrației.

• Realizarea Programului Național pentru construirea de locuințe sociale şi pentru tineri.

• Relansarea turismului şi a sportului ca domenii de importanță națională.

• Sprijinirea agriculturii prin subvenții şi reabilitarea sistemului de irigații.

• Reforma în educație, având la bază ridicarea nivelului de performanță în sistemul educațional şi asigurarea unor venituri decente pentru cei ce îşi desfăşoară activitatea în acest sistem.

• Continuarea reformei electorale.

Ulterior, opțiunile strategice s-au mai nuanțat, s-au mai diversificat, potențialele soluții s-au mai cristalizat, conturându-se noi măsuri apte să tempereze teribilele consecințe ale crizei financiar-bancare asupra economiei, asupra societății în general. Semn că Parteneriatul capătă consistență.

Evident, realizarea tuturor ambițioaselor obiective înscrise în programul de guvernare va fi însă adevărata măsură a valorii, viabilității Parteneriatului pentru România 2008-2012.

Adela DEAC

159 de ani de la naşterea lui Mihai Eminescu paginile 3, 4, 5

Voievodul spiritual al neamului

- gânduri răzlețe despre Eminescu -

Prof. univ. dr. Ion Dodu BĂLAN

Motto: *„să se ştie anume de-acu:*
cine ai fost tu,
năprasnic bard,
în care toate clocotele neamului ard...
meşter feeric,
faur
de poduri de aur
peste furtuni, peste întuneric".
(Aron COTRUŞ)

Sunt zile şi ani care ar trebui să fie trecute cu roşu în Calendarul neamului precum al Sfinților în Sinaxarul Bisericii Ortodoxe Române.

O asemenea dată, în ciuda tuturor controverselor bazate chiar pe însemnarea căminarului Gh. Eminovici pe o *Psaltire*, este *15 Ghenari 1850*, când din veşnicia Timpului şi-a Spațiului carpato-danubiano-pontic, „a vieții fără de moarte", a răsărit pe lume, în casa căminarului Gh. Eminovici şi a soției sale Raluca Juraşcu, al şaptelea copil, botezat, în biserica *Uspenia* din Botoşani, cu numele voievodal Mihai.

Copilul a apărut marelui poet Aron Cotruş, în volumul *Eminescu 1939*, o ființă trimisă de divinitate să-i fie neamului său „un Dante valah", un „crai", „un voievod" şi-un „împărat spiritual", un fiu al acestui pământ românesc şi al acestei istorii, căci „tot sufletul neamului,/ cu adâncul adâncului,/ cu freamătul codrului,/ cu mireasma ierburilor,/ cu fugile cerbilor,/ cu fiorii piscului,/ cu legile sângelui,/ iată-l viu cum altul nu-i,/ înmiit peste măsură/ în lunateca-i făptură/ sub Ceahlăul frunții lui".

Sub fruntea lui genială, se adăpostea lumea românească.

Un nume schimbat de Iosif Vulcan, în 1866, în revista *Familia* de la Oradea, în Eminescu a devenit *renume*, definind personalitatea poetului național al românilor.

Copilul trimis de Dumnezeu neamului românesc şi-a petrecut copilăria la Ipoteşti „lângă lacul cel albastru încărcat cu flori de nufăr", pe dealurile melancolice pe care „buciumu' sună cu jale", prin legendarii „codrii de aramă", ascultând la stână „basme, ghicitori, eresuri" şi simțind fiorii primei iubiri.

La şcoală, la Cernăuți, l-a avut profesor pe Aron Pumnul, la moartea căruia, în 1866, a scris prima sa poezie...

Fire neliniştită, pleacă, însoțind trupa de teatru ca sufleur prin țară. La Blaj, în Mica Romă, îşi completează studiile, pe care mai târziu le împlineşte la Viena, unde o cunoaşte pe Veronica Micle şi, împrietenindu-se cu Ioan Slavici, unifică mişcarea studențească a tinerilor români în Asociația *România Jună* şi pregăteşte adunarea de la Putna din 1872.

(Continuare în pag. 3)

„Eminescu este copacul din care ne tragem toți [...]
Şi dacă am voi să imaginăm o biografie a poetului nostru pe linia unei vieți ce i s-a hărăzit, dar care, dintr-un capriciu al fatalității, nu s-a realizat, am vedea pe Eminescu luând drumul Indiei pentru un an sau doi, atât pentru rotunjirea superbă a personalității sale, cât şi pentru ca să uite pe Veronica sa, întocmai cum Goethe a luat-o spre Italia ca să-şi cucerească zenitul şi ca să uite pe Frau Von Stein"

Lucian Blaga

O ŞCOALĂ PENTRU MILENIUL III

Gata. A plecat vacanța cu trenul în Franța!!! Pentru peste 268.000 de studenți din Învățământul la Distanță şi Frecvență Redusă a început sesiunea de iarnă. Bibliotecile sunt mai pline, traficul pe paginile de web ale domeniului spiruharet.ro s-a întețit, emoțiile sunt în creştere, logistica pentru desfăşurarea examenelor este pregătită.

Pentru o ŞCOALĂ cu fața spre viitor, cum este **Universitatea *Spiru Haret***, învățarea continuă este o constantă acceptată şi exersată de oameni – cu vârste cuprinse între adolescență şi maturitate – pentru care cunoaşterea este nu numai un deziderat, ci şi o latură pragmatică a devenirii.

Universitatea *Spiru Haret* şi-a asumat, încă de la înființare, misiunea de a forma specialişti cu un nivel superior de pregătire, de a stimula gândirea şi forța lor creativă, de a genera şi valorifica social creațiile ştiinței şi artei, ale dezvoltării în general.

Universitatea *Spiru Haret* se impune ca un centru național cultural, integrat sistemului național de valori, care îşi propune să ofere pregătirea şi expertiza profesiunilor de care este nevoie în societate, *să contribuie* la binele social, prin sporirea potențialului educațional, profesional şi cultural al capitalului uman național. Astfel, permanent, se urmăreşte diversificarea specializărilor în raport de dinamica socială, se dezvoltă baza materială, atât în spațiul real, cât şi în cel virtual. Numai în anul recent încheiat, 2008, s-au făcut investiții de peste 123.511.200 lei, în aşa fel încât să fie asigurate condiții şi oportunități de a continua studiile pentru toți cei interesați.

Universitatea *Spiru Haret*, prin preşedintele şi rectorul ei, prof. univ. dr. Aurelian Gh. Bondrea, şi prin Senatul său, impune creşterea volumului, structurii şi calității cunoştințelor studenților, dezvoltarea cunoaşterii ştiințifice prin integrarea cunoştințelor, realizarea multi şi interdisciplinarității, corelația conținutului cunoştințelor cu schimbările socio-economice, politice etc. din România şi din străinătate, pentru a da conținut schimbărilor în plan profesional şi ocupațional. În acest sens, cerințele pieței muncii, pe baza cărora anual şi pe termen mediu se stabilesc prioritățile, stau la originea adaptării continue a curriculei. Permanent, se urmăreşte îmbunătățirea metodologiei, a stilului şi a modalităților de predare-învățare prin accentuarea caracterului interactiv al predării/seminarizării, utilizarea mai intensă a mijloacelor IT şi media în procesul de predare-învățare (video-conferințe, lecții, consultații, dezbateri TvRM, consultații în *Opinia națională* sub genericul „Studenții întreabă. Profesorii răspund"), utilizarea mijloacelor IT în evaluarea online, prin intermediul platformei Blackboard.

Eforturile pe care le face Universitatea sunt evidente. Răspunsul studenților la toate acestea se va materializa în rata de succes ce se va înregistra la sfârşitul sesiunii de examene. Mult succes!

Mioara IORDACHE

Baftă la examene!

Să avem încredere în Eminescu!

La 19 septembrie 1880, în editorialul semnat de redactorul şef al ziarului „Timpul", nimeni altul decât Mihai Eminescu, cititorii aveau prilejul să afle: ***„Să nu ni se zică că fanatismul național, că panglicăria naționalităților are în toate țările succes. Poporul nostru este foarte puțin accesibil unor asemenea lucruri. Ceea ce-l supără este ultrajul făcut bunei dreptăți, celei mai elementare libertăți a conştiinței. Toate popoarele de pe lume au câte ceva sfânt şi neatingibil. La unul e legea, la altul conştiința națională, la al treilea alte bunuri morale, şi în acest reziduu ultim al caracterului său, stăpânirea politică a unei alte națiii cată să-şi aibă marginea. Nici o comprimare nu se poate face în infinit, oricât de elastic ar fi un corp; nici o comprimare nu se poate urma în infinit nici asupra conştiinței unui popor."***

Ați reținut, este vorba despre un articol din anul 1880! Actualitatea clasicilor! Dar nu numai! Actualitatea temei! Fără conştiință națională, fără credința că aparții unei familii, fără să te sprijini pe istoria TA, nu ai aripi ca să zbori, nu poți să atingi culmile. Credința – în Dumnezeu şi în Neam – îți dă suportul moral, îți dă puterea să învingi, să treci peste obstacole, să te simți puternic. Altfel, te apleci în bătaia vânturilor iscate din cancelarii şi din interese străine. Naționalul nu este de stânga sau de dreapta, el este certificat de naştere, este paşaport pentru viață. A afirma că eşti român nu înseamnă a nega, a ignora existența altor nații, nu înseamnă să nu recunoşti calitățile altora. Înseamnă doar să ai conştiința că eşti egalul tuturor şi de pe această poziție poți intra în relații demne cu toată lumea. Trebuie să învățăm să ne iubim cu defectele noastre, fără teama de note proaste acordate de terți, care, în existența lor, îşi afirmă naționalismul.

Mioara VERGU–IORDACHE

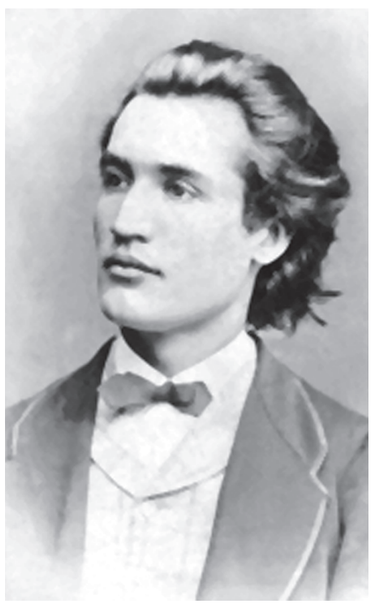

UN UNIVERS ÎNTR-UN ECRAN

Cornel TOADER

An de an, site-urile facultăților de la *Spiru Haret* au devenit domicilii spirituale deopotrivă pentru profesori şi studenți. Este o realitate devenită comună examinarea integral online pentru toți studenții noştri la ID din țară şi străinătate. Într-o singură sesiune se dau circa două milioane de note. În condiții tradiționale, ar fi fost un colaps, în noile împrejurări, şaizeci la sută dintre studenții universității cu cea mai numeroasă populație din Europa (am numit *Spiru Haret* şi am numărat peste două sute de mii doar la ID) primesc notele când şi-au încheiat răspunsurile de pe grila de examinare.

Am lăsat la urmă, pentru a întregi peisajul fascinant al acestor forme de „a face carte", contribuția mass-media. În acest domeniu, peisajul universitar românesc este pauper. Cu o singură excepție: Universitatea *Spiru Haret*. Pentru studenții săi (peste trei sute de mii în anul universitar 2008-2009), învățământul prin televiziune este un proces firesc. Există un canal de televiziune, TvRM Educațional, care oferă zilnic douăsprezece ore de program legate nemijlocit de procesul de învățământ. „Teleamfiteatrul USH" adună sub cupola sa virtuală profesori şi studenți care comunică în cadrul programelor dedicate îmbunătățirii parametrilor instruirii universitare. Cursuri, consultații, teste, expuneri şi dialoguri profesori – studenți, precum şi reportaje din stagii de practică în țară şi străinătate se regăsesc în grila de program a acestui canal TV care emite, ca şi TvRM Cultural, 24/7. Mai pot fi urmărite prelegeri ale unor profesori renumiți de la universități din străinătate (oaspeți ai Universității *Spiru Haret* pe module de studii), precum şi relatări in extenso sau transmisiuni directe de la forumuri, simpozioane şi sesiuni de comunicări ştiințifice organizate de facultăți.

Televiziunea *România de Mâine* este încă de la înființarea sa unul dintre pilonii solizi ai procesului de învățământ de la *Spiru Haret*; ea contribuie astfel, alături de prezența pe Internet, la circulația dinamică şi eficace a informației universitare, oferind un suport flexibil, nuanțat şi bogat. Prezența TvRM în lumea universitară românească constituie o certitudine eficace de aproape un deceniu şi, fără îndoială, că cei care diriguiesc destinele Universității *Spiru Haret* vor găsi, ca şi în trecut, mijloacele de a o adapta permanent transformărilor pe care lumea academică, dar şi cea mediatică, le cer.

(Continuare în pag. 6)

Opinii

OMENIREA ÎN STARE DE ASEDIU!

Ion A. POPESCU
Victor A. STOICA
Aurelian A. BONDREA

Anul 2008 îl sfârşim în genunchi!, fără a fi lămuriți pe deplin şi de ce o asemenea penitență crudă, nedreaptă. Deşi aveam de îndeplinit o misiune nobilă – aceea de a preveni eventualele nesincronizări şi turbulențe în varii domenii, şi, de ce nu, de a ne feri pe noi, profanii, de ispite mai mult sau mai puțin vremelnice, pentru a nu le spune ciclice –, în ultima perioadă de timp, autorități, analişti (auto)aureolați cu notorietate depun mult zel şi imaginație pentru a ne deschide ochii asupra dezastrului. Sfidându-se logica elementară, personaje ale clasei politice româneşti dau dovadă de umor involuntar, afirmând cu emfază, triumfător, că în intervalul 2005-2008 s-ar fi înregistrat cea mai bună guvernare, după decembrie 1989!

Că situația este catastrofală o confirmă falimentul a numeroase bănci şi alți agenți economici de pretutindeni având vechime de sute de ani; zeci şi sute de mii de şomeri – în perspectivă, milioane; renunțarea la multe programe şi proiecte investiționale etc. Preocupat şi îngrijorat de evoluțiile economico-sociale din ultimul timp, însăşi *Sanctitatea Sa, Papa Benedict al XVI-lea*, în mesajul anual intitulat atât de sugestiv *Luptăm împotriva Sărăciei pentru a Construi Pacea*, sublinia că „..., actuala criză demonstrează cum activitatea financiară poate fi în anumite momente egoistă, lipsindu-i orice considerent pe termen lung al binelui comun", ... „obiectiv, cel mai important rol al finanțelor este acela de a susține posibilitatea investițiilor pe termen lung", solicitând adoptarea unui *Cod etic comun*, care să stopeze accentuarea diferențelor dintre bogați şi săraci, într-o lume a globalizării economice şi nu numai. Este meritoriu că revista *Opinia națională* a publicat opinii, judecăți de valoare ale cadrelor didactice din Universitatea *Spiru Haret* care converg în aceeaşi direcție precum: *Criza imobiliară. Eroare de parcurs sau eşec al managementului cu ştaif* (10, 17, 24 noiembrie a.c.); *Criza financiară internațională. Eşecul unui model economic?!* (13 octombrie); *Criza financiară: cauze, efecte, remedii* (3 noiembrie); *Reforma financiară internațională* (8 decembrie).

De parcă nu era suficient şocul paralizant provocat de criza financiar-bancară şi bursieră, că am şi devenit ținta predilectă a noi agresiuni: terorism, anarhism. Ca din senin, nori negri s-au abătut asupra noastră, prelungindu-ne starea de agonie.

1. Turbulențele financiare – un risc major pentru economia S.U.A.

Turbulențele de pe piețele de credit reprezintă un risc major pentru economia SUA, motiv pentru care autoritățile continuă politica dură de luptă împotriva crizei, a declarat *preşedintele Băncii Centrale Ben Bernanke, transmite Agenția de ştiri Reuters,* subliniind că va lua timp pentru ca fluxurile de credit să revină la normal. „Prin restricționarea *fluxului de credit către persoane fizice, companii şi guverne* de stat sau locale, turbulențele de pe piețele financiare şi presiunile în creştere asupra instituțiilor financiare reprezintă o *amenințare serioasă pentru creşterea economică*", a spus oficialul. El a mai adăugat că autoritățile vor continua să folosească toate mijloacele pe care le au la dispoziție pentru îmbunătățirea funcționalității şi lichidității piețelor, să reducă presiunile de pe piețele de credit şi să sprijine măsurile care vor fi adoptate de Trezorerie sau de guvernele străine pentru stabilizarea sistemului financiar. Ultimele informații privind situația economică din SUA, care includ *rapoarte privind salariile şi vânzările de bunuri de consum, şi criza de pe piețele de credit au determinat pe reprezentanții Casei Albe să susțină că economia este într-o situație precară şi va avea nevoie de timp pentru a-şi reveni*, atrăgând atenția că economia țării nu-şi va reveni rapid, chiar dacă va creşte încrederea în sistemul financiar american, iar piețele bursiere se vor calma, subliniază Agenția de ştiri *Associated Press* (AP).

„*Stabilizarea piețelor financiare este un prim pas critic, dar chiar dacă această stabilizare se va realiza, aşa cum sper eu, redresarea economică nu va avea loc imediat*", a declarat Ben Bernanke.

Planul guvernului american, în valoare de 700 miliarde de dolari, pentru salvarea sistemului financiar american, adoptat acum două săptămâni, ar trebui să reducă riscurile pentru economie, a apreciat preşedintele Rezervei Federale a Statelor Unite.

„*Avem acum instrumentele de care este nevoie pentru a răspunde cu forța necesară la toate aceste provocări*", a declarat Bernanke, dar a avertizat că „*nu sugerez că drumul care va trebui urmat va fi uşor*".

Ben Bernanke nu a dat amănunte referitoare la o eventuală modificare a ratei dobânzii de către Rezerva Federală a Statelor Unite.

2. Uniunea Europeană – victimă a încrederii necondiționate în virtuțile sistemului financiar-bancar anglo-american

Şefii de stat şi de guverne din zona euro, reuniți de urgență la Elysée, duminică 12 octombrie, au adoptat un plan de acțiune în cinci puncte pentru a face față împreună crizei sistemului bancar. Iată principalele măsuri:

– A forța băncile să se împrumute din nou între ele. Este obiectivul principal al planului. Statele vor putea să ofere garanția lor băncilor care se vor împrumuta între ele. Această măsură priveşte împrumuturile noi, de o durată maximă de cinci ani şi realizate înainte de 31 decembrie 2009.

(Continuare în pag. 6)

STUDENȚII ÎNTREABĂ. PROFESORII RĂSPUND

Astăzi răspund:

Facultatea de Marketing și Afaceri Economice Internaționale,

• conf. univ. dr. Elena GURGU

Student: ***În condițiile unei economii globalizate, cum trebuie abordată problematica atât de actuală și controversată a integrării în Uniunea Europeană?***

Profesor: În contextul în care Europa numără acum 49 de state (incluzând și recent proclamata Republică Kosovo), preocupările legate de ordinea economică mondială și de aspectele ei normative capătă o nouă relevanță.

Modul în care procesul globalizării stârnește noi tribalisme și parohialisme nu trebuie neglijat, ci tratat cu maximă atenție. În situația dată, în care România a devenit membră cu drepturi depline a U.E., starea Europei în context global ne interesează în egală măsură.

Europa și globalizarea constituie o temă cu atât mai importantă și relevantă pentru noi, cu cât Tratatul de la Lisabona, ratificat deja de Parlamentul de la București, își propune transformarea Uniunii Europene într-un factor activ al acestui proces. De aceea, se impune o scurtă reflecție asupra europenizării și globalizării, incluzând aici aspecte legate de integrare și eficiență.

Fără doar și poate, procesul globalizării a redus puterea guvernelor naționale de a stabili regulile potrivit nevoilor și preferințelor domestice. În timp ce concurența între țări, realizată într-un sistem reglementat, poate conduce la disciplinarea guvernelor și la creșterea eficienței instituțiilor publice, ar exista pericolul renunțării la multe dintre succesele statului numit „al bunăstării", astfel încât calitatea forței de muncă și a standardelor sociale, protecția mediului și a consumatorului să fie puse în pericol.

Conceptul bunurilor publice globale sugerează nevoia pentru cooperare internațională multilaterală într-o economie globalizată. O asigurare eficientă a acestor bunuri necesită dezvoltarea și implementarea regulilor acceptate la nivel internațional, precum și o finanțare constantă și adecvată.

Student: ***Ce factori au un impact negativ asupra unei dezvoltări eficiente și armonioase în plan global?***

Profesor: Ca rezultat al globalizării, țările pot fi expuse la evenimente economice internaționale și șocuri economice. Cea mai convingătoare manifestare de acest gen o reprezintă crizele financiare. În astfel de momente, există o tendință, pe piețele financiare, de a investi capital internațional numai în segmentele de calitate ale economiei. Aceasta poate face ca economiile de piață în curs de formare și țările în curs de dezvoltare să nu mai aibă acces la capitalul internațional, pe termen scurt.

Realitatea de acum, generată de criza creditelor imobiliare din Statele Unite, precum și de insecuritatea energetică percepută de piețe, ne ilustrează un asemenea context, care, a devenit de-acum dramatic.

În ultima perioadă, au existat diverse propuneri despre adaptarea sistemului monetar și financiar față de aceste provocări. Aceste propuneri pot fi grupate în trei categorii: prevenirea și managementul crizei, cooperarea regională și globală, reforma cadrului instituțional.

Există îngrijorări și cu privire la vulnerabilitatea sistemelor financiare internaționale față de abuzuri. Un efect advers al globalizării pe piețele financiare îl reprezintă faptul că sistemul a devenit mai dificil de protejat împotriva abuzurilor, cum ar fi spălarea banilor, finanțarea activităților criminale și teroriste, evaziunea fiscală, sustragerea de la respectarea regulilor.

Student: ***Există și soluții potențiale pentru depășirea unor asemenea situații?***

Profesor: În acest context al globalizării și al amenințărilor sale, decidenții politici europeni au considerat că un efort unitar va conduce la creșterea competitivității și va evita ca asupra statelor să se răsfrângă acele consecințe negative ale globalizării. „Integrarea europeană poate fi văzută ca un efort al vest-europenilor de a controla consecințele globalizării. Decât să fie forțați să aleagă între politica națională pentru politicile în curs de dezvoltare și relativă anarhie a globului, vest-europenii au inventat o formă de guvernare regională, care să extindă statul și să întărească granițele între ei și restul lumii".

În relație cu integrarea europeană, globalizarea este văzută ca o amenințare externă, care va crea un mediu în care va fi necesar un grad mult mai ridicat de integrare. Astfel, Europa va tinde către realizarea unei uniuni și mai „strânse". Statul-națiune are nevoie de securitatea oferită de calitatea de membru în blocul economic european, întrucât economiile mici nu mai pot să se dezvolte izolat, autarhic, într-un mediu de piață global.

Integrarea europeană devine un răspuns logic față de o lume dominată de fluxuri financiare globale și corporații transnaționale. Globalizarea a acționat asupra Uniunii Europene, prin încurajarea înlocuirii unui spațiu economic al regiunilor și națiunilor independente cu o economie de dimensiuni europene.

Existența globalizării legitimează integrarea europeană în scopul nevoii pentru o mai mare competitivitate, iar patternurile de comerț global pot justifica nevoia pentru blocuri regionale.

Globalizarea este prezentată ca o provocare și justificare, precum și ca un stimulent pentru a adânci integrarea, competitivitatea, liberalizarea comerțului. Dinamica globalizării pare să fi avut și o altă dimensiune, și anume aceea de a fi prezentat noi oportunități pentru Uniunea Europeană în a-și asuma rolul principal în guvernarea globală.

O Uniune cu un grad ridicat de integrare economică și un angajament față de politicile comerciale neo-liberale va beneficia de pe urma extinderii piețelor globale și a împuternicirii instituțiilor de guvernare globală dedicate apărării principiilor neo-liberale.

Student: ***Cum se configurează raportul între Europa și spațiul global?***

Profesor: Trebuie precizat faptul că Uniunea Europeană se concepe pe sine ca fiind mult mai mult decât o piață. Conform afirmației fostului președinte al Comisiei Europene, Jacques Delors, „societățile europene erau mai mult decât piețe, cetățenia e mai mult decât consum și guvernarea mai mult decât agenție economică". Uniunea Europeană reprezintă, totodată, un model social, prin faptul de a contribui la dezvoltarea noii sale puteri, ca actor global, pentru a face presiuni asupra regulilor în ceea ce îi privește pe actorii globali, în genere. Conform unei afirmații a lui Romano Prodi – alt fost președinte al Comisiei Europene, în 2001, „problema sărăciei nu poate fi rezolvată prin mai puțină globalizare, ci avem nevoie de mai multă".

Există o relație cauzală între globalizare, concepută ca un proces economic, și integrare. Uniunea Europeană este un răspuns necesar față de integrarea inexorabilă de capital. Ideea pentru o uniune strânsă, coezivă, este întărită. Dar, globalizarea poate fi concepută și ca o serie de procese multidimensionale, care reduc separarea Europei de restul lumii, lărgind orizontul pentru posibilitatea de acces a actorilor europeni și transformarea Europei într-un spațiu global. Uniunea Europeană funcționează ca un intermediar, care negociază cu scopul de a reduce tensiunile generate de clivajele produse de globalizare, în interiorul sau între statele naționale. Ea nu trebuie văzută doar ca o agregare de state naționale cu un motor intern al integrării, ci și ca o entitate care contribuie la accelerarea instituționalizării instrumentelor internaționale și globale de guvernare. Uniunea Europeană este unul dintre cei mai importanți actori în negocierile de comerț multilateral și este un frecvent susținător al Organizației Mondiale a Comerțului. Încă din 1998, Uniunea Europeană devenise cel mai mare bloc de comerț global, cu un procent de 21% din exporturile globale de mărfuri.

Motivația de bază pentru crearea Uniunii Europene a reprezentat-o încercarea de depășire a conflictelor politice, generate de cel de-al Doilea Război Mondial. Declarația lui Robert Schuman a dorit detensionarea relațiilor între Franța și Germania, relații care, în prezent, nu mai pot fi gândite ca potențiale generatoare de conflict. Fondatorii comunității au urmărit slăbirea animozităților naționale prin realizarea unei ordini legale internaționale. Astăzi, scopul Uniunii a devenit acela de a crea un sistem economic unitar, în direcția dezvoltării și creșterii economice.

Student: ***Cum influențează procesul de intensificare a globalizării Uniunea Europeană și cu ce consecințe?***

Profesor: Analiștii economici apreciază ca efect al globalizării, din perspectiva liberalizării pieței și schimbului, creșterea economică. Dar există și un efect negativ, și anume, intensificarea nesiguranței și inegalității economice. Unii analiști susțin o și mai mare liberalizare a economiei, pe când, alții doresc un control guvernamental sporit asupra pieței.

După unii autori, Uniunea Europeană a apărut ca răspuns la intensificarea competiției pe piețele globale și ca o consecință și o cauză a schimbărilor în rolul economic al statelor. Ordinea politică și economică pe niveluri multiple a Uniunii influențează ordinea mondială mai largă.

Uniunea Europeană a răspuns la provocările globalizării și a promovat, ca urmare, o intensificare a fenomenului. Ea a devenit actor crucial în economia mondială. Totuși, este clar diferită de alte proiecte regionaliste din lume, în sensul că integrarea a fost mai largă, mai adâncă și mai instituționalizată. Integrarea în alte regiuni ale lumii a fost mai pragmatică și flexibilă.

Astfel, în timp ce Uniunea Europeană este parte a regionalizării economiei mondiale, este, în același timp, un tip specific de proiect regionalist. În anii'80 ai secolului trecut au existat unele probleme legate de ideea că acest proiect accelerat de creare a pieței unice europene ar conduce la o formă protecționistă a „fortăreței europene". S-a argumentat însă că, în ciuda patternurilor ciclurilor financiare, mare parte a investițiilor și comerțului sunt concentrate în regiunile triadei dominante a economiei politice globale. Aceiași autori consideră că dacă ar fi să plasăm Uniunea europeană în contextul liberalizării economice, am ajunge la concluzia că ea ar reflecta, mai degrabă, o strategie de reconciliere a integrării regionale cu forțele globalizatoare.

Facultatea de Istorie, Muzeologie și Arhivistică,

• prof. univ. dr. Nicolae POSTOLACHE

Student: ***Care mai este „statutul" manualului școlar de istorie, fie el și alternativ, în condițiile când este concurat de Internet și de Televiziune în ansamblu?***

Profesor: Acest tip de scriere istorică și de interpretare a ei rămâne cea dintâi și principala sursă de informare și documentare pentru elevi și, totodată, una din cărțile fundamentale ale predării și învățării istoriei. Ca și Programa școlară, manualul de istorie este un tip particular de document curricular, structurat pentru fiecare an de studiu, începând cu clasa a IV-a și până la clasa a XII-a. Deocamdată, el traduce curriculum național și schimbările educaționale curriculare în practica școlară. Că este concurat de tehnologia actuală – cu atât mai bine! Autorii manualelor viitoare – manuale care vor fi alternative și în permanentă competiție cu calitatea celor din spațiul Uniunii Europene – vor include și această ofertă, în cazul când nu au făcut-o încă.

Student: ***Ce are de făcut un profesor începător când rolul tradițional al învățării se demonetizează prin inflația de date?***

Profesor: În condițiile când lumea modernă este dominată de mediile electronice, care modifică aproape la fiecare minut modul de transmitere a informației, cu aceeași problemă se confruntă și profesorul cu experiență. Mulțumesc pentru această întrebare care mă face să afirm că mecanismul acestor schimbări trebuie să-l *înțelegem* și să-l *stăpânim*, noi și apoi să-i învățăm pe elevi să-l înțeleagă! Ei sunt centrul activității didactice. Ei trebuie deprinși cu instrumentele cunoașterii, cu analiza surselor, cu gândirea critică. Altfel, rămân niște reportofoane care înregistrează cunoștințele transmise de profesor, niște procesatori de citate strămutate de la locul lor și puse în referate, din care lipsesc dovezile că au opinii, că sunt creativi, că-și susțin punctele de vedere cu argumente de incontestat etc.

Student: ***Ce se înțelege prin „eveniment important"?***

Profesor: Sintagma „eveniment important", „eveniment cu încărcătură istorică" este, într-adevăr, subiectivă. Ea variază de la țară la țară. Fiecare dintre ele, în dorința de a realiza o educație patriotică, are tendința de a evidenția faptele istorice de care este mândră și pe care le crede că o reprezintă în lume, eludând sau diminuând importanța sau dimensiunile celor de la polul opus: înfrângeri, implicarea în războaie nedrepte, declanșarea lor, crize prelungite etc. Or, primul scop al predării și învățării istoriei este acela de a contribui la crearea și întărirea spiritului național, de a-l face pe elev să-și iubească țara cu bunele și relele ei, cu victoriile și înfrângerile ei, insistându-se asupra evenimentelor care unesc popoarele lumii și nu asupra a ceea ce le desparte.

Student: ***Care sunt etapele, pașii lecturii unui text istoric?***

Profesor: Citirea unui text cu semnificație istorică, indiferent de limba sau anul în care a fost scris, presupune identificarea tuturor indiciilor de natură externă și internă, a sensurilor și semnificațiilor, punctelor de vedere, referințelor etc.

Aceste etape ar fi următoarele:

– identificarea autorului/grupului: decident, executant, neutru;

– identificarea temei: viața politică, socială, economică, relații internaționale, evenimente culturale, religioase etc.;

– situarea în timp;

– situarea în spațiu;

– precizarea contextului în care textul a rezistat la proba timpului;

– extinderea cercetării etc.

PROGRAMELE DE MASTERAT – CALEA SPRE EXCELENȚĂ

FACULTATEA DE MARKETING ŞI AFACERI ECONOMICE INTERNAȚIONALE

O bogată şi diversificată ofertă

Conf. univ. dr. Elena GURGU
Prodecan, coordonator al programelor de masterat

Continuăm, din nr. 454, publicarea programelor de masterat organizate de Facultatea de Marketing şi Afaceri Economice Internaționale.

Facultatea de Marketing şi Afaceri Economice Internaționale a fost înființată și autorizată conform prevederilor Legii 88/1993, în anul 1996, funcționând în cadrul Universității *Spiru Haret* – București. Prima specializare a facultății noastre, specializarea ***Marketing*** a fost autorizată să funcționeze conform Hotărârii de Guvern nr.410/25.04.2002 și a fost acreditată în anul 2004, când s-a organizat și prima sesiune de examen de licență. Începând cu anul universitar 2006-2007 a fost autorizată să funcționeze cea de-a doua specializare, și anume, specializarea ***Afaceri Internaționale*** prin Hotărârea Consiliului Național de Evaluare Academică și Acreditare nr. 2208/3.11.2005.

Din anul universitar 2004-2005 oferta facultății noastre s-a îmbunătățit prin introducerea primului program de studii postuniversitare de masterat intitulat ***«Marketingul în contextul integrării europene» (Aprobarea MEdC nr. 3384/2004)*** , urmând ca în anul 2005-2006 acesta să fie completat cu alte două programe de studii postuniversitare de masterat, respectiv: ***«Managementul şi marketingul operațiunilor logistice»*** şi ***«Piața imobiliară. Realități şi perspective» (Aprobarea MedC nr. 31645/2005).***

Managementul situațiilor de urgență şi marketingul resurselor specifice

Programul își propune, în principal, formarea managerilor situațiilor de urgență din cadrul Sistemului Național de Management al Situațiilor de Urgență, inclusiv a resurselor umane, care doresc să ocupe funcții care implică dobândirea și exercitarea acestei calități. De asemenea, programul își propune formarea resurselor umane care au competențe și atribuții privind marketingul produselor și serviciilor necesare prevenirii și gestionării situațiilor de urgență ori asigurării, în cadrul agenților economici, serviciilor și instituțiilor, a managementului logistic în situații de urgență și de criză.

Programul reprezintă o *noutate în sistemul de învățământ civil* în ceea ce privește ciclul II de studii universitare de masterat, atât prin setul de discipline noi pe care le cuprinde, prin diversitatea tematicii și multitudinea problemelor tratate într-o concepție unitară și modernă, cât și prin conexiunile realizate cu aspectele rezultate din politicile, acordurile și reglementările Uniunii Europene aplicabile domeniilor ce fac obiectul acestei forme de pregătire.

În cadrul programului, după consolidarea cunoștințelor de bază privind protecția civilă și apărarea împotriva incendiilor se dobândesc cunoștințe, competențe și abilități cognitive tehnice și profesionale complementare, selectate și adaptate din specialitățile management, marketing, administrație publică, organizarea instituțională, inginerie pentru construcții și instalații, drept administrativ, comunitar și umanitar, organizarea asistenței medicale de urgență și a serviciilor sanitar-veterinare, relații internaționale și altele, care, însușite într-o *concepție integrată*, asigură îndeplinirea obiectivelor atribuite.

Metode şi tehnici moderne de promovare

Programul este realizat *în colaborare cu SC Romexpo SA* și constituie *o premieră în țara noastră* în acest domeniu. Misiunea acestui program este de formare a specialiştilor în marketing care lucrează ca personal al societăților producătoare și comerciale, al societarilor și organizațiilor care au activitate de târguri și expoziții ca organizatori, expozanți, prestatori de servicii specializate, al instituțiilor de stat, bancare, de asigurări, de transporturi, al Camerelor de comerț și industrie.

Programul de masterat este astfel structurat încât, cu un nivel mediu de cunoștințe teoretice, toți cei implicați în această pasionantă activitate de târguri și expoziții, cu deosebire organizatorii, expozanții și prestatorii de servicii în domeniul târgurilor și expozițiilor, să găsească surse de inspirație utile pentru optimizarea propriei lor activități, pentru introducerea de idei și elemente inovatoare, care să-i plaseze pe o poziție favorabilă în confruntarea concurențială permanentă, caracteristică economiei de piață.

Abordarea *metodelor și tehnicilor moderne de promovare* ca domeniu de cercetare o regăsim încă din 1998, materializată în numeroase contracte de cercetare a căror beneficiar a fost și este ROMEXPO SA, și a căror rezultate le regăsim aplicate în preocupările *beneficiarului* de a promova târguri specializate.

Coordonate teoretice şi practice ale marketingului imobiliar şi evaluarea proprietăților

Programul are ca *misiune* specializarea absolvenților de învățământ superior în *domeniul afacerilor imobiliare*, și este orientat către conjuncturaactuală a pieței imobiliare europene, pentru a asigura cursanților dezvoltarea unor abilități practice care să le permită accesul ca „operatori", pe bază de egalitate cu tinerii din Europa, în mediul concurențial european actual.

Varietatea profesiilor specifice domeniului imobiliar ce se regăsesc în activitatea curentă, precum și lipsa unei pregătiri de specialitate a majorității celor care practică aceste profesii, ne îndreptățesc să luăm în considerare lansarea unei oferte educaționale pentru acest segment de piață, sub forma unui program de studii universitare de masterat. În conformitate cu Clasificarea Ocupațiilor din România 2007 (COR 2007), lansarea acestui program de studii universitare de masterat vizează atât formarea *specialiştilor în marketing* (cod COR 2007 – 241921), care vor aplica cunoștințele dobândite în domeniul imobiliar, cât și formarea de *experți evaluatori de proprietăți imobiliare* (cod COR 2007 – 241702), care, datorită cererii ridicate pe piața muncii, se vor integra foarte rapid în muncă.

Menționăm că facultatea noastră, spre a veni în întâmpinarea cerințelor și nevoilor masteranzilor noștri, își desfășoară activitatea atât în București, cât și în ***Centrele ID din țară și din străinătate, însumând în total un număr de 52 de Centre pentru învățământul online.***

În încheiere, le dorim tuturor masteranzilor noștri să aibă parte de un an universitar plin de reuşite și succese pe toate planurile. Baftă la examene !

(Urmare din pag. 1)

Voievodul spiritual al neamului
- gânduri răzlețe despre Eminescu -

Poet național în toată plenitudinea sintagmei, Eminescu venea în zarea secolului al XIX-lea de demult, din adâncurile poveștii neamului românesc și din toate *toposurile* spațiului carpato-danubiano-pontic, peste care se legănau de mii de ani în ritmuri de trohei – dorul din doine și tânguirea fără leac a Mioriței.

Eminescu era pentru limba literară și poezia românească un punct înalt de sosire pe culmi și un punct de pornire pentru marii noștri poeți: Coșbuc, Goga, Arghezi, Blaga, Aron Cotruș, Nichifor Crainic și alții, până la generația lui Nicolae Labiș, Nichita Stănescu, Marin Sorescu, Ioan Alexandru.

Eminescu venea prin sufletul neamului pe firul vremuit al vremurilor maștere și grele, prin curțile și cetățile marilor domnitori și prin chiliile mânăstirilor cu cărți și manuscrise, venea ca o misterioasă lumină „pe căi de mii de ani", venea în pleasna rimei cu blestemul: „cine-ar îndrăgi străinii/mânca-i-ar inima câinii (Rime din poezia *Doina*) și-a împletit extraordinara muzicalitate din versurile sale cu murmurul înlăcrimat din „dulce corn" și cu tânguirea din bucium de pe dealurile Moldovei.

După studiile filosofice de la Viena (1869-1872) mai urmează cursuri la Berlin, în 1872-1874, trimis fiind de T. Maiorescu care-l vedea *profesor universitar*.

Dar n-a fost să fie...

Eminescu nu s-a vrut nici universitar, nici parlamentar, nici om politic sau ministru. El se considera un voievod spiritual al neamului – ceea ce i-a făcut pe unii să explice admirația poetului pentru evul mediu românesc.

„Eminescu personal – scria Lucian Blaga în excepționala sa lucrare *Spațiul mioritic* – pare a se fi identificat cu un ideal subconștient, cu totul particular: anume cu acela al tânărului voievod. Voievodul român, icoană luminoasă alcătuită din suprapunerea mai multor imagini din epoca de istorie românească dinaintea lui 1500, este pentru Eminescu efigia secretă, care-l absoarbe, care-i compensează insuficiențele, care-l magnetizează. Subconștient, raportarea la un ideal voievodal ia proporții de identificare. Subconștient Eminescu se vedea un tânăr voievod". Așa îl descifrăm în poezii ca *Doina*, *Luceafărul*, *Scrisoarea III* și în altele. Chiar natura are uneori în lumea eminesciană un aer voievodal, și-l asemuie pe poet cu „un prinț/ Ce se uită-adânc în ape,/ Cu ochi negri și cumințI".

Prin identificarea cu Voievodul se realizează: *Ideea – Eminescu* și poetul se impune tot mai organic și mai expresiv ca *poet național*, noțiune de care unii pigmei în gândire și-au făcut râs, ignorând faptul că un poet național este o lume răsfrântă într-un om. În Eminescu s-a răsfrânt lumea românească, de la începuturi și „de la Nistru pân' la Tisa", așa cum cea franceză în Victor Hugo, cea portugheză în Camões, cea spaniolă în Cervantes, cea engleză în Shakespeare, cea maghiară în Petőfi, cea poloneză în Miskievics, cea rusă în Puşkin, cea germană în Goethe și așa mai departe.

Poet național în toată puterea cuvântului, cum l-au consacrat în studii erudite toți marii exegeți români: Maiorescu, Gherea, Lovinescu, Ibrăileanu, Călinescu, Vianu, Blaga, Cioculescu, Eugen Todoran, Edgar Papu și Eugen Simion,și cei străini Allain Guillermou de la Sorbona din Paris, Rosa del Conte de la Universitatea Sapienza din Roma, sau Anita Bhose din India.

Eminescu a fost recunoscut ca poet universal pentru că a fost profund național, legat prin mii de fibre de neamul său românesc, cum singur mărturisea: „Dumnezeul geniului m-a sorbit din popor cum soarbe Soarele un nor din mare de amar". Despre acest popor poetul declara răspicat: „Iubesc acest popor bun, blând, omenos, pe spatele căruia diplomații croiesc harte (sic!) și războaie". Într-o însemnare din manuscrisul 2257, Eminescu își vedea poporul: viteaz în războaie, muncitor și liniștit în timp de pace, grăitor de adevăr și senin, drept și bun la inimă ca un copil, un popor care nu e capabil nici de trădare, „nici de infamie".

Eminescu a trăit pentru neamul său, zidindu-se în cuvintele limbii române, ca Ana lui Manole în zidurile de la Argeș, pentru ca sufletul național să dureze, în ciuda tuturor vicisitudinilor istoriei. El și-a lăsat efigia uriașei sale personalități pe cuvintele limbii române, ca împărații romani pe monedele de aur.

În scrisul său, El a conturat granițele invincibile ale unui univers propriu care definesc o viziune românească a lumii și pe care forța niciunui imperiu nu le-a putut frânge.

E știut ...! Un poet național este *o lume* răsfrântă într-un om.

Așa cum un colț de cer cu lună și stele se reflectă în luciul unui lac, viața unui popor se oglindește în opera unui scriitor național.

Poet național în sensul cel mai profund și mai complex al cuvântului – adevăr confirmat de toate exegezele critice din țară și din străinătate –, Eminescu întruchipează în tulburătoarea lui personalitate și în inegalabila sa operă întreagă lume românească: o lume bogată în gânduri și simțiri, originală în coordonatele ei geografice, istorice și spirituale, cu miturile, datinile, credințele și elementele distincte care compun un admirabil portret etnopsihologic al românului. Un portret cu identitate proprie, inconfundabil, peste care fulgeră melancoliile și jalea unor doruri fără leac, contrapunctate de încrederea nețărmurită în destinul nostru istoric, precum în „Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie", în care steagurile tricolore sunt îndemnate să spună lumii „ce-i poporul mare, românesc".

Acest lucru l-a făcut în primul rând Eminescu!

A spus lumii, în limba *Mioriței*, *cine* și *cum* suntem ca descendenți ai daco-romanilor, *ce credem* despre divinitate, despre geneza lumii, (la început, pe când ființă nu era nici neființă), despre spațiu și timp, despre viață și moarte, despre iubire și despre raporturile noastre cu natura și cu alte popoare, despre vremelnicie și veșnicie, despre marii noștri voievozi și precursori spirituali, despre împărați și proletari, despre pace și război, despre patrie și patriotism, despre forța creatoare a omului de rând și a geniului, despre viciu și virtute, despre dreptate, nedreptate, și adevăr, căci pentru el „dreptatea, libertatea nu sunt numai un nume", iar năzuința-i arzătoare era de-a vedea „poporul împărat", așa cum neamul nostru însuși se visa în basmele sale.

Deși s-a scris mult, s-a spus totuși prea puțin despre ideile politice ale lui Eminescu, de o uimitoare actualitate. Prin scrisul lui a afirmat ideea integralității naționale, cu toate atributele ei logice, căreia marele gazetar i-a dat o superioară justificare teoretică în ziare ca *Federațiunea*, *Curierul de Iași*, *Timpul*, unde publică articole antologice cu o viziune modernă, despre educație, învățământ, cultură, politică la zi, istorie, economie politică, etnopsihologie, pedagogie, știință și presă.

În toate acestea, Eminescu este cel dintâi gânditor politic român care-și sprijină doctrina pe economie, elogiind poporul român, **munca cinstită, productivă,** văzând în ea o „lege a lumii moderne care nu are loc pentru leneși" și singura sursă de progres și bunăstare a unui popor. În viziunea lui nimic nu poate „înlocui munca și o stare de lucruri care nu se întemeiază pe ea e o fantasmagorie care va dura mai mult sau mai puțin, dar se va preface în fum la suflarea recei realități".

Ca toți scriitorii români din secolul al XIX-lea: I.H. Rădulescu, N. Bălcescu, M. Kogălniceanu, V. Alecsandri, Al. Odobescu și atâția alții, Eminescu ne-a dat un strălucit exemplu de **demnitate națională,** nu numai în *Scrisoarea III* ci și în articolul *Echilibrul*, în care scria cu dispreț despre „oameni ce mistifică unde nu pot contesta și mint unde nu pot combate. Asemenea oameni nu sunt competenți ca să ne dea nimic; și de ne-ar da, e datoria noastră ca de la ei să nu primim noi nimica".

În schimb, Eminescu a primit sfaturi de la înțelepciunea proverbială a poporului român, pe care l-a adorat și al cărui portret etnopsihologic l-a imortalizat în geniala sa operă. Eminescu a cunoscut nemijlocit truda oamenilor simpli, limba, creația populară, portul și datinile din toate provinciile românești și le-a dat în opera sa o inegalabilă expresie artistică.

Aparținând ființei noastre naționale, Eminescu a vibrat la toate durerile și frământările poporului său și i-a exprimat întregul univers de gânduri și simțiri. El a ridicat limba poetică românească pe culmi nebănuite, imprimându-și uimitoarea lui personalitate, în fiecare articulație a ei.

În Prefața la volumul *Poesii* din 1883, Titu Maiorescu vedea în Eminescu un „autor care a fost înzestrat cu darul de a întrupa adânca sa simțire și cele mai înalte gândiri într-o frumusețe de forme, subt al cărei farmec limba română pare a primi o nouă viață". De aceea, numai în limba lui Eminescu, Hyperion se putea adresa marelui Anonim, cerându-i:

„De golul negrei veșnicii
Părinte mă dezleagă,
Și lăudat pe veci să fii
Pe-a lumii scară-ntreagă.
. . . . . .
Reia-mi al nemuririi nimb
Și focul din privire
Și pentru toate dă-mi în schimb
o oară de iubire".

Numai în stilul lui inegalabil, la care au colaborat – cum zicea Blaga – „toți românii anonimi care de-a lungul secolelor noastre primordiale au creat limba românească", putea fi creată acea imagine cosmică a spațiilor intersiderale din *Luceafărul*:

„Un cer de stele dedesubt,
Deasupra-i cer de stele –
Părea un fulger neîntrerupt
Rătăcitor prin ele.
. . . . . .
Căci unde-ajunge nu-i hotar
Nici loc spre a cunoaște
Și vremea-ncearcă în zadar
Din goluri a se naște".

Numai în limba lui Eminescu, Mircea cel Mare putea purta acel exemplar dialog al înțelepciunii politice, al demnității românești, cu sultanul Baiazid. Numai în ea îi putea scrie fiul falnicului domn dragei sale „de la Argeș mai departe" antologica scrisoare – sinteză genială a genului epistolar popular –, scrisoare pe care ar fi putut-o semna în războaie toți voinicii acestei țări: „De din vale de Rovine / Grăim, Doamnă, către Tine, / Nu din gură, ci din carte, / Că ne ești așa departe. / Te-am ruga, mări, ruga / Să-mi trimiți prin cineva / Ce-i mai mândru-n valea Ta: / Codrul cu poenele, / Ochii cu sprâncenele".

În ciuda cârcotașilor, a insultelor pigmeilor spirituali, a denigratorilor ordinari, mai mult sau mai puțin mercenari, să ne amintim cu mândrie și admirație de poetul național, de ziua nașterii sale, să-i studiem geniala operă și în ceasuri de restriște de care avem parte, s-o rugăm acum, mai mult ca oricând, pe Fecioara Maria cu versurile eminesciene din *Rugăciune*:

Rugămu-ne'ndurărilor
Luceafărului mărilor.
Din valul ce ne bântue
Înalță-ne, ne mântue,
Privirea adorată
Asupră-ne coboară
O maică preacurată
Și pururea fecioară
Marie.

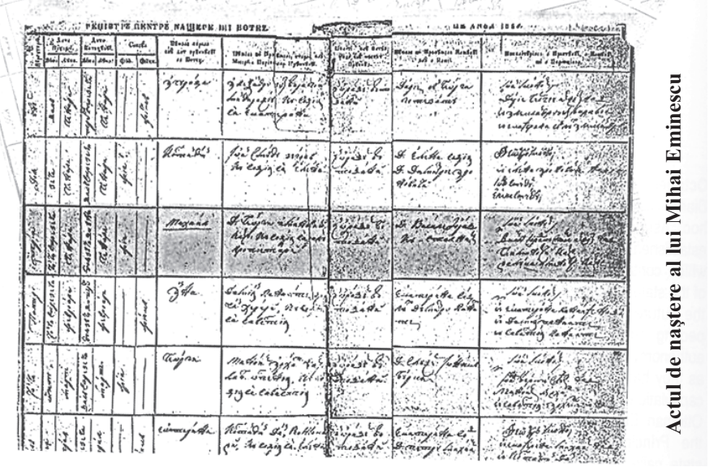

Actul de naștere al lui Mihai Eminescu

Poetul și fascinantul univers al spiritualității populare

Adela DEAC

Poate este mai puțin cunoscută această pasiune devoratoare a lui Eminescu pentru fabuloasa literatură populară, cronicile, cântecele populare formând un material din care culegea fondul inspirațiunilor, cum mărturisea poetul într-o scrisoare către Veronica Micle.

Admirator, predestinat, s-ar putea spune, al creației populare, Eminescu și-a făcut ucenicia în chiar grădinile îmbălsămate ale folclorului, de la care a împrumutat atâtea miresme și atâtea podoabe pentru propria creație poetică, așa cum afirma Perpessicius. Fin culegător al folclorului, format la școala folclorică a lui Vasile Alecsandri, Eminescu potențează excepțional vocația aceasta de culegător cu cea a unui profund cercetător științific, anticipând, prin transcrierea creatoare a materialului, cerințele folcloristicii moderne.

De altfel, încă din copilărie, din familie și din mediul țărănesc, de la mamă a învățat multe povești și credințe din popor, cum dezvăluie Eminescu în poezia *Un roman*:

„Mama-i știa atâtea povești câte fuse
Torsese-n viață... deci ea l-au învățat
Să tâlcuiască semne și-a păsărilor spuse
Și murmura cuvinte a râului curat."

În *Geniu pustiu*, Eminescu evocă și un autentic mediu rustic, cu candoarea specifică, în care eroul Toma Nour, căruia i-a conferit sentimente proprii, este de-a dreptul vrăjit de magia poveștilor bătrâne și a cântecelor din popor.

Voluptatea cu care se apleca poetul asupra tezaurului folcloric l-a ajutat pe Eminescu să cunoască toate provinciile românești, după cum mărturisea acesta în articolul intitulat *Materialuri etnologice*, apărut în ziarul *Timpul*, din 8 aprilie 1882.

Eminescu a realizat prelucrări de incontestabilă valoare a unor basme populare, cum sunt *Făt-Frumos din lacrimă*, a cărui povestire ar fi auzit-o de la Slavici, transpusă într-o strălucitoare proză literară și *Călin Nebunul*, în care fantezia, imaginația poetului sunt copleșitoare, proiectându-le în spectrul literaturii culte originale.

Basmele în proză, cum sunt *Frumoasa lumii*, *Borta vântului*, *Finul lui Dumnezeu*, *Proverbe românești*, *CimiliturI*, *Irmoase - cântece de lume,* completează maiestuos registrul tematic inspirat din folclor, pe care Eminescu l-a prețuit atât de mult, punându-i în valoare virtuțile inconfundabile.

Dragostea de natură, pentru tot ce înseamnă peisaj, fie panoramic, fie spații intime de contemplare, de codru în special, a reprezentat o nebănuită sursă de imaginație, de inspirație atunci când Eminescu a scris *Codrule, Măria-Ta*, din care transpare sensibilitatea însăși a poetului, o tandră melancolie.

Revelatoare este și preocuparea atentă a lui Eminescu pentru limba literară din producțiile populare. Propunând Ministerului Cultelor și Instrucțiunii Publice să se cumpere cărți populare și religioase vechi, avându-se în vedere valoarea lor sub aspectul limbii, Eminescu sublinia: „Netăgăduită este însă valoarea lor stilistică și lexicală. *Stilistică*, căci nu sunt scrise supt influența limbilor moderne, cel puțin nu a celei franceze, și se găsesc în ele locațiuni care încep a dispărea (...); *lexicală*, prin mulțimea de cuvinte originale, pe care scriitorii bisericești și laici, siliți să recurgă la proprii mijloace, le întrebuințează în compunerile lor".

Sunt toate acestea doar câteva repere care dovedesc adânca dragoste a lui Eminescu pentru viața spirituală a poporului pe care a căutat s-o cunoască, s-o înțeleagă mai ales în literatura populară, fiind foarte legat de „limba veche și înțeleaptă", reușind să fie un creator original, prin geniu inegalabil.

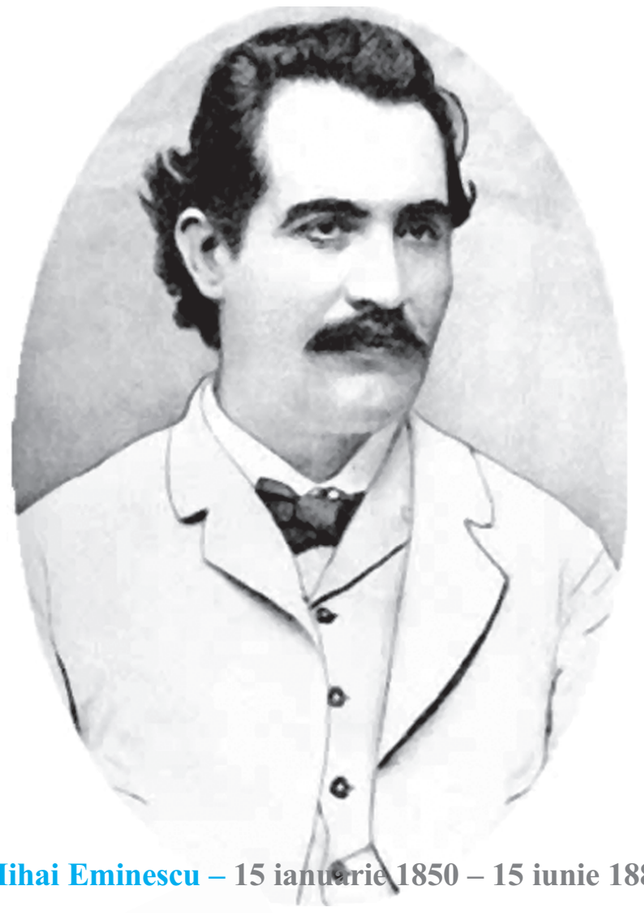

Mihai Eminescu – 15 ianuarie 1850 – 15 iunie 1889

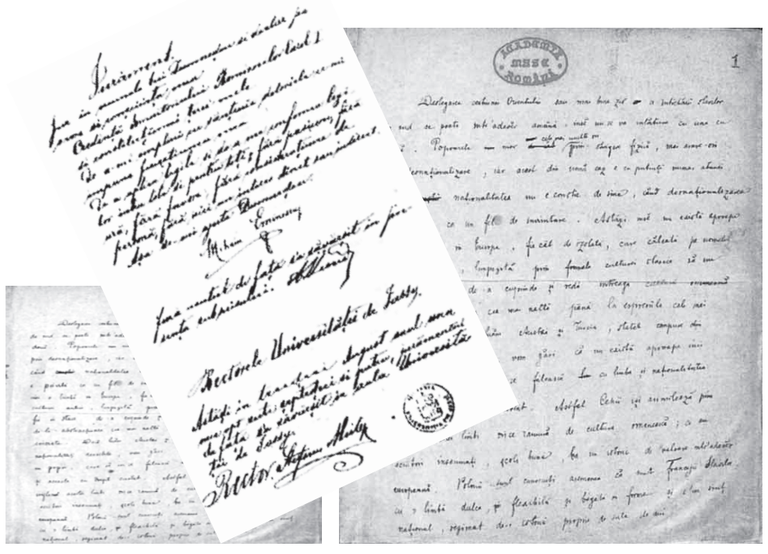

„Animat de o adâncă Luciditate" — însemnări despre deconstrucție și coincidențe —

Prof.univ.dr. Ion CORBU

Cred cu tărie și am spus-o de nenumărate ori, că nimic din ceea ce este impus cu forța nu rezistă.

Aflu că Eminescu a fost scos din programa de bacalaureat. Unii sunt speriați. Alții de-a dreptul isterizați. Poate să fie cumva primul pas spre interzicerea lui Eminescu. Și să i se ardă cărțile. Abia aștept să citesc Eminescu în ediții samizdat. Abia atunci vom descoperi adevărata eternitate eminesciană. (Unele poeme, deja, sunt în incompatibilitate ideologică în raport cu elitismul ocult al unora dintre mafiile spiritualității dâmbovițene.)

Nu dărâmați templele. Scoateți din ele idolii și amintirile și veți cuceri popoarele. Cam așa erau instruiți cândva unii conchistadori ideologici. Cam la fel procedează și demolatorii de serviciu ai valorilor românești. Eroarea acestor marketeri spirituali dâmbovițeni constă în ignorarea tipologiei idolatrice. Ei au, poate, dreptate în cazul pseudoidolilor. Nu și în al idolilor adevărați. Creația eminesciană face parte din segmentul idolatriei spirituale adevărate. Și cu cât vor trudi mai mult la demitizarea lui Eminescu cu atât mai mult aura acestuia va deveni mai puternică, mai luminoasă mai vizibilă.

De la obiectivul asumat al unor eminescofobi declarați – „deconstrucția cultului personalității poetului și a prejudecăților din imaginarul colectiv, rediscutarea mitului literar, reevaluarea și revitalizarea spiritului critic, precum și o indirectă invitație la relectură" și până la denigrarea totală a omului, a poetului, a filosofului, a jurnalistului, a întemeietorului de limbă română, Eminescu, nu este decât un pas. Făcut cu nonșalanță de către unii corifei neoculturnici conjuncturali, umflați cu pompa mediatică și deveniți inchizitori de ocazie ai geniului eminescian și autodeclarați deținători ai monopolului etic și estetic românesc!

Mă frământă, ca probabil pe mulți dintre români, unele „coincidențe" din nefasta zi de 28 iunie a anului 1883, cunoscută ca ziua în care s-ar fi declanșat „nebunia" lui Eminescu: Austro-Ungaria rupe relațiile diplomatice cu România, (este adevărat doar pentru 24 de ore), Bismark trimite o telegramă lui Carol I, în care amenința România cu războiul, expulzarea lui Emil Galli, directorul ziarului L'Independance Roumaine, expulzarea lui Zamfir C. Arbore, desființarea Societății „Carpații", devastarea sediilor unor societăți naționale, începerea procesului ardelenilor, programata semnare (care nu a mai avut loc) a tratatului secret de alianță dintre România și Tripla Alianță constituită din Austro-Ungaria, Germania și Italia.

Iată ce nota în jurnalul său Titu Maiorescu în ziua de 23 iunie 1883: „Prea cald! Astăzi la 6 1/2 la cină la mine ministrul american E. Schuyler, Beldimano, Gane, Jacques [Negruzzi] și doamna, alde Kremnitz, Annette, Eminescu. Rămas cu toții în cea mai plăcută atmosferă până la 11 1/2". (Titu Maiorescu, *Însemnări Z*). Greu de crezut o „cea mai plăcută atmosferă" în cazul unor posibile semne de nebunie care, cu cinci zile înainte de ziua fatidică, ar fi trebuit poate să se manifeste și să-l pună în gardă pe Maiorescu. Și, astfel, o altă însemnare și-ar fi găsit locul în jurnalul criticului pentru această zi.

Într-un interesant articol „28 iunie 1883 – *Eminescu la Capșa* – Adevărata cauză a înlăturării lui Eminescu din viața publică" , Dan Toma Dulciu afirmă: „Rezumând […] credem că răspunsul logic, care elucidează motivul prezenței lui Eminescu la Capșa, este acesta: Eminescu nu a venit întâmplător la CAPȘA, întrucât ziaristul urmărea un scop mult mai înalt: el dorea să se întâlnească cu ministrul american la București, dr. Eugene Schuyler, pe care îl cunoștea personal și cu care se văzuse ultima dată chiar la 23 iunie 1883, în casa lui Maiorescu."

Tot o referință în sensul celor de mai sus găsim și în *Dubla sacrificare a lui Eminescu* Theodor Codreanu , Ed. Serafimuș Brașov, 1999, p.125 : „Bănuind că nu e în regulă, Eminescu nu s-a dus la „Carpații" direct. A tras la CAPȘA*, unde spera să întâlnească alți confrați cărora să le aducă la cunoștință cele ce făceau în acea zi guvernul și curtea regală*." Intuitiv, mi se pare neverosimil episodul declanșării „nebuniei" lui Eminescu în ziua de 28 iunie 1883 prin invocarea intenției de a-l împușca pe rege, episod „povestit", cum am zice astăzi „pe surse". Însă acest episod a putut constitui un bun pretext pentru înlăturarea din viața publică a unei coloane vertebrale de spiritualitate românească, care s-a dovedit a fi Eminescu. Și, odată ajuns pe mâna psihiatrilor, să poată fi subtil, discret și, aparent legal, anihilat. În articolul menționat, Dan Toma Dulciu conchide: „Susținem că Eminescu a fost prezent la CAPȘA, dar nu dintr-un exces de Iresponsabilitate, ci animat de o adâncă Luciditate, în încercarea de a contacta un diplomat străin, pe marginea unui act politic (atentatul guvernului și al Casei regale la libertatea presei – n.n.) important cu urmări, considerate de Eminescu, extrem de grave."

Pesimism și credință în opera lui Eminescu

Prof. univ. dr. Theodor DAMIAN

Ne-am obișnuit cu ideea că Eminescu a fost un pesimist, atât de mult s-a scris despre acest lucru. Faptul că accentele de pesimism ce pot fi găsite în opera sa, mai ales în poezia sa, sunt asociate cu nostalgia ce caracterizează creația sa poetică, face și mai ușor să se creadă că Eminescu a fost un pesimist.

Totuși, pentru a verifica validitatea acestei aserțiuni, este necesar să se ia în considerație întreaga creație eminesciană; de exemplu, publicistica sa, unde poetul polemizează dinamic și critică aspru, unde luptă pentru un ideal moral și social-politic, nu trădează deloc atitudinea unui pesimist.

Pe de altă parte, dacă disociem accentele nostalgice și romantismul propriu-zis de pesimismul propriu-zis, și evaluăm pesimismul în lumina poemelor cu mesaj moral și socio-politic, cum ar fi *Ai noștri tineri, Împărat și proletar,* de pildă, și în comparație cu poemele religioase, sau cu mesaj religios, chiar parțial, cum ar fi *Colinde, colinde, Învierea, Rugăciune, Dumnezeu și om ș.a.*, atunci ideea că Eminescu a fost un pesimist poate fi serios pusă sub semnul întrebării.

Iată, pe de o parte, ceea ce unii numesc pesimism:

„Pierdut în suferința nimicniciei mele,
Ca frunza de pe apă, ca fulgerul în haos
M-am închinat ca magul la soare și la stele
Să-ngăduie intrarea-mi în vecinicul repaos."
(Pierdut în suferința...)

Iar pe de altă parte, revolta generatoare de optimism, de speranță:

„Zdrobiți orânduiala cea crudă și nedreaptă
Ce lumea o împarte în mizeri și bogați.
Faceți ca-n astă lume să aibă parte dreaptă,
Egală fiecare; și să trăim ca frați!"
(Împărat și proletar)

O altă polaritate care pune în chestiune pesimismul asociat cu necredința este aceea care implică o confesiune de aparentă necredință și o confesiune de credință:

„Eu nu cred nici în Iehova,
Nici în Buddha-Sakya-Muni,
Nici în viață, nici în moarte
Nici în stingere ca unii."
(*Eu nu cred nici în Iehova*)

Sau și mai mult:

„Și noi avem o lege, deși nu Dumnezeu
Simțim că Universu-l purtăm, și prea ni-i greu."
(Preot și filosof)

Și apoi confesiunea de credință, fiorul sfânt în fața misterului hristic:

„Un clocot lung de glasuri vui de bucurie...
Colo-n altar se uită și preoți și popor
Cum din mormânt răsare Christos învingător,
Iar inimile noastre s-unesc în armonie:
Cântări și laude-nălțăm
Noi, ție, unuia
Primindu-l cu psalme și ramuri
Plecați-vă neamuri
Cântând Aleluia." *(Înviere)*

Frământările sale interioare, întrebările, chiar dacă uneori obsesive, despre lume și viață, influențate desigur de alte filosofii și religii (a se avea în minte în special studiile făcute la Berlin și Viena), nu șochează deloc la o minte inchizitivă, care pune întrebări, ca a lui Eminescu, la un spirit atât de însetat de cunoaștere, la un intelectual de asemenea rafinament, cum a fost el. Dimpotrivă, știindu-l pe marele poet așa cum a fost, ne-ar fi mirat să nu fi avut aceste probleme. În acest sens, Eminescu îl anticipează strălucit pe Blaga, ce zicea că viața își capătă sens numai în măsura în care o problematizăm. „Luceafărul poeziei românești" a făcut asta neurmând un sfat, ci ilustrându-l plenar prin anticipație.

Vedem aceasta cu prisosință în poemul: *O înțelepciune, ai aripi de ceară:*

„Sunt ne-nțelese literele vremii
Oricât ai adânci semnul lor șters?
Suntem plecați sub greul anatemii
De-a nu afla nimic în vecinic mers?
Suntem numai spre-a da viață problemei,
S-o dezlegăm nu-i chip în univers?
Si orice loc, și orice timp, oriunde,
Aceleași vecinice-ntrebări ascunde?"

Ceea ce trebuie remarcat în acest text este interogația. Poetul își exprimă frământările, deci nu convingerea definitivă. Și chiar dacă în altă parte aceeași problemă ar fi exprimată ca o convingere și o concluzie finală, aceea trebuie interpretată în contextul zbuciumului interogativ de aici.

Altfel spus, dacă în trei poeme ai o problemă exprimată la modul interogativ și în alte trei, o problemă exprimată la modul concluziv, nu se poate deloc decide care a fost starea de spirit definitorie a poetului.

Dacă în trei poeme exprimă necredința și în alte trei se roagă fierbinte, se poate spune că autorul a fost ateu? Cronologia lucrărilor ar putea ajuta la o înțelegere adecvată în unele cazuri, dar nu în cazul lui Eminescu, unde *allez-returile* sale sunt aproape o constantă a operei poetice. Și atunci, cum decidem totuși ce a fost el? In acest caz ne ajută contextul general al creației sale, cum am spus mai înainte, de pildă publicistica, unde nu pesimistul, ci bătăiosul, optimistul Eminescu iese la iveală, și încă mai mult decât atât, structurile interioare ale operei sale, sursele de inspirație, valorile supreme care i-au crescut și modelat ființa, și deci și opera, iar acestea, cum însuși mărturisește într-unul din articolele sale, sunt cele provenite din tradiția creștină a neamului său:

„Când dumnealor ne zic nouă că nu suntem români, râde lumea care știe că ne ținem grapă de părinți, ce neam de neamul lor au fost români" (M. Eminescu*, Icoane vechi și icoane nouă,* Editura Floarea darurilor, București, 1996, p. 150).

Același lucru îl remarcă și G. Călinescu atunci când scrie că poezia lui Eminescu atinge fondul cel mai adânc al specificității noastre (G. Călinescu, *Istoria literaturii române,* Ed. Garamond, București, 1994, p. 222), adică valorile tradiției creștine ortodoxe, „legea", cum le numea Coșbuc.

Dar, revenind la interogația asupra sensurilor lumii și vieții, prezentă în opera lui Eminescu, aceasta nu înseamnă neapărat pesimism, așa cum versurile sale din care s-ar deduce necredința, sunt de fapt dizolvate în cele ce indică în mod definitiv credința. Iată un exemplu:

„Străin de toți, pierdut în suferința
Adâncă a nimicniciei mele
Eu nu mai cred nimic și n-am tărie
Dă-mi tinerețea mea, redă-mi credința
Și reapari din cerul tău de stele
Ca să te-ador de-acum pe veci, Marie!"
(Răsai asupra mea)

A te afla în mijlocul unei crize de orice fel, a protesta împotriva „destinului implacabil", cum analizează Călinescu, a spune că ți-ai pierdut credința, dar a te ruga fierbinte să-ți fie redată, aceasta nu e necredință. Dimpotrivă, ai avut-o, crezi doar c-ai pierdut-o, dar de fapt nu, câtă vreme te rogi fierbinte și o dorești statornic.

Exact același lucru se întâmplă cu anticlericalismul poetului, evident în unele din lucrările sale, cum ar fi *Preot și filosof, O, adevăr, sublime... ș.a.*

Cum pe drept cuvânt observă George Alexe, anticlericalismul lui Eminescu este cea mai mare dovadă a puternicei sale credințe ortodoxe (George Alexe, *Toward a Theological Interpretation of Mihai Eminescu*, în „Eminescu, the Evening Star of Romanian Poetry", published by the University of Michigan, Ann Arbor, Dept. of Romance Languages, Ann Arbor, Mi, 1986, p. 40).

De fapt, protestul sau ironia sa față de unii membrii corupți ai clerului demonstrează atașamentul său față de cler și de Biserică; protestul sau ironia nu sunt decât expresii ale suferinței sale pentru orice fel de incompetență sau greșeală a membrilor clerului, care afectează Biserica la care el ținea așa de mult.

Știm aceasta deoarece Eminescu vorbește cu înaltă admirație despre Biserică și despre rolul ei în formarea și păstrarea limbii și culturii române. Într-un articol intitulat *Cu timpul au început a se recunoaște*, poetul mărturisește: „Biserica au creat limba literară, au sfințit-o, au ridicat-o la rangul unei limbi hieratice și de stat" (M. Eminescu*, Icoane Vechi....,* p. 75).

* * *

Optimismul fundamental al lui Eminescu, exprimat dincolo de înfrângeri și dureri, în poezia sa plină de promisiunea zilei de mâine și de bucuria zilei de ieri, așa cum notează Gabriela Rusu (Gabriela Rusu, *Eminescu: An Experience of the Soul*, în „ Eminescu, The Evening Star"*..., p.* 37) este în deplină concordanță cu credința sa în Hristos, Mântuitorul lumii, singurul în care și prin care aflăm răspunsul la toate marile întrebări și frământări existențiale.

Dacă acestea toate pot fi interpretate de unii exegeți ca semn al pesimismului și necredinței, atunci să-l interpretăm pe Eminescu prin Eminescu însuși.

Să-l ascultăm, notând bine caracterul interogativ al discursului filosofic și mai ales concluzia:

„Fi-va oare dezlegarea celora nedezlegate?
Fi-va visul omenirii grămădit într-o ființă?
Fi-va brațul care șterge-a omenirii neputință
Ori izvorul cel de taină a luminii-adevărate?
Va putea să risipească cea neliniște eternă
Cea durere ce-i născută din puterea mărginită
Și dorința fără de margini? Lăsați vorba-vă pripită,
Mergeți regi spre închinare la născutul din tavernă." *(Dumnezeu și om)*

Analiza poeziei lui Eminescu — analiza POEZIEI

Prof. univ. dr. Olga DUȚU

Eugen Negrici, în *Iluziile literaturii române*, o exegeză dură, dar necesară, a canonului literar românesc, îl situează pe Mihai Eminescu printre puținii noștri scriitori valoroși, considerând că acesta mai are multe să ne spună, cu condiția eliminării din critica și istoria literară a „exagerărilor pioase și a delirației la geniu", datorită „încremenirii în respect".

Începutul reconsiderării mitului eminescian a fost dat de grupajul de articole din *Dilema* (1998), care contestau unele aspecte ce „păreau" legitimate de un *illo tempore* cultural (Silvia Dumitrache, *Eminescu între mască și realitate*, în „Observatorul cultural", nr. 186/2008, p. 12). Și, chiar dacă „tinerii furioși nu aveau dreptate, modul în care înțelegeai să răspunzi provocării făcea, totuși, diferența, despărțind taberele." (Antonio Patraș, *Partea poetului. Prin text, dincolo de text*, în „Observatorul cultural", nr. 186/2008, p. 11).

După un deceniu de la acel buclucaș număr din *Dilema*, „a venit, în sfârșit, momentul bilanțului lucid, echilibrat, care să dea lui Eminescu ceea ce i se cuvine în mod legitim, fără cadouri de prisos". (Ibidem, p. 11).

Dezbaterea din *Observatorul cultural* (nr. 186, 9-15 octombrie 2008), sub genericul „*Eminescu: apune mitul, renaște scriitorul"*, reunește opiniile a șapte specialiști, reprezentând o nouă generație de cercetători, neinhibată de autoritatea tutelară a interpretărilor călinesciene. Aceștia realizează câteva studii care, prin noutatea perspectivei și a metodelor abordate, oferă o imagine complexă și surprinzătoare a unui Eminescu extrem de actual și insuficient cunoscut.

Dincolo de numărul mare de pretinse opere de analiză, ce au un efect unic: exasperarea cititorilor și alienarea acestora de subiect (Șerban Axinte, *Ca să scrii azi despre Eminescu trebuie să fii foarte deștept ori nebun*, în „Observatorul cultural", nr. 186/2008, p. 13), trei sunt studiile remarcate în acest grupaj ca puncte de reper în eminescologia ultimilor ani: *Eminescu. Negocierea unei imagini* de Iulian Costache, *Știm noi cine a fost Eminescu? Fapte, enigme, ipoteze* de Ilina Gregori, și *Mihai Eminescu. Imaginarul spațiului privat. Imaginarul spațiului public* de Caius Dobrescu.

Cele trei studii își propun demontarea șabloanelor, sporind, în același timp, densitatea semnificativă a scrierilor eminesciene, în urma unor lecturi sensibile la identități și corespondențe, la similitudini și opoziții evidențiate dintr-o perspectivă istorică. (Dana Pârvan-Jenaru, *Eminescu – o identitate în mișcare*, în „Observatorul cultural", nr. 186/2008, p. 10).

În cartea lui Caius Dobrescu (2004), apare un context intelectual inedit și noi rețele complicate ale poeziei, prozei și publicisticii eminesciene, recurgând la o grilă de interpretare ce privilegiază opoziția dintre spațiul public și cel privat, cu rezonanțe nietzscheene, afinitățile cu naturalismul ibsenian, cu estetismul și decadentismul, cu canonul de stilizare a percepției vizuale numit *Jugendstil* sau *Art Nouveau*, în jurul anului 1900. Autoarea studiului apreciază evidențierea impactului puternic și pe termen lung al operei lui Eminescu asupra procesului de rafinare a moravurilor private în spațiul civilizației moderne românești: „acțiunea operei eminesciene asupra mentalităților sociale românești este contradictorie: prin ceea ce spune explicit, ea a stimulat nu o dată predispoziția spre violență, radicalism nediscriminativ, intoleranță - prin mesajul ei implicit, însă, a generat un efect contrar, de civilizare, de *intelectualizare* a comportamentelor" (Dana Pârvan-Jenaru Ibidem, p. 10).

Cartea Ilinei Gregori, apărută la Editura Art, în 2008, este reeditarea studiului *Eminescu la Berlin*, din 2002, la Editura Fundației Culturale Române, în volumul *Studii literare*. Lectura „în circuit" a textelor propriu-zis literare, a corespondenței, a notelor de curs, a variantelor și a însemnărilor disparate din perioada berlineză (1872-1874) și metodele de lucru, parabiografia și onirobiografia i-au permis să analizeze influențele majore ale onirologiei schopenhaueriene, a etnopsihologiei și

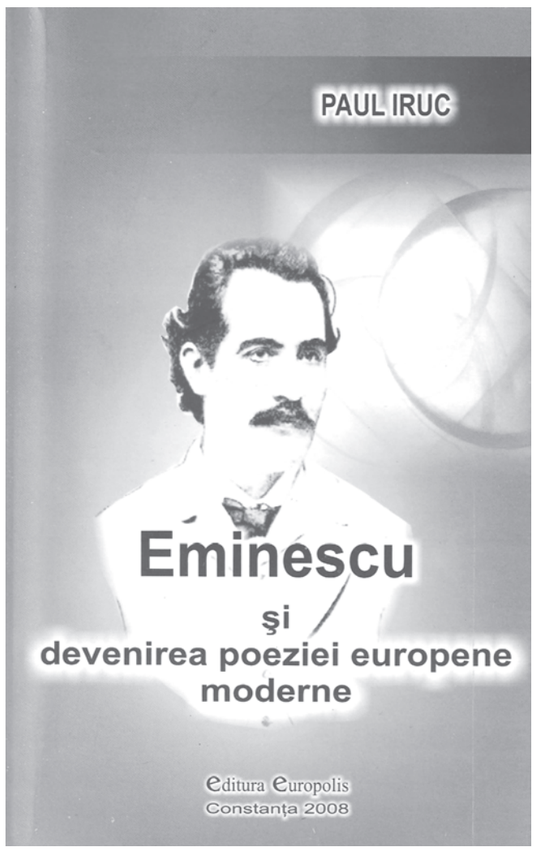

experienței egiptologice asupra operei lui Eminescu. Interesul poetului pentru istorie din anii berlinezi nu trebuie interpretat „ca efect al unei capitulări intelectuale, ci ca un drum spre <<lucrul în sine>>", spre descoperirea resorturilor profunde ale identității colective. Esențial i se pare cercetătoarei caracterul deschis al operei eminesciene, o operă aflată *in statu nascendi*, rămasă iremediabil în faza genezei, tocmai datorită perfecționismului împins la limite a autorului său (Carmen Mușat, *Viața și opera - cele două fețe ale monedei*, în „Observatorul cultural", nr. 186/2008, p. 8).

Eminescu. Negocierea unei imagini este cartea lui Iulian Costache (2008), care propune interpretarea literaturii ca joc de negociere, ce păstrează un caracter indeterminant. Autorul analizează receptarea critică din timpul lui Eminescu, cu o multitudine de fațete, de la înțelegerea poetului ca un autor de geniu, până la acuza de imoralitate.

Iulian Costache propune și o analiză inedită a poemului *Epigonii* într-o sferă a heraldicii, privit ca un scut heraldic, care are darul să legitimeze identitatea unui erou civilizator, poetul și opera devenind bunuri comunitare.

Revigorarea eminescologiei prin astfel de studii va face posibilă persistența imaginii lui Eminescu în patrimoniul național, în interacțiune cu patrimoniul cultural european (Silvia Dumitrache, Idem, p. 12).

Se impunea lărgirea comparatistă a abordării postumelor, a prozei și a publicisticii eminesciene și în această direcție se înscrie volumul *Eminescu și devenirea poeziei europene moderne*, publicat de Paul Iruc, în 2008 (Editura Europolis), prin care poate pune în discuție și o apreciere mai veche, și anume faptul că, citit lângă poeții francezi din generația lui, poeții „blestemați", desprinși de sub pulpana redingotei lui Baudelaire, Eminescu pare posesorul unei poetici romantice așa zicând „retardate" (Ovidiu Pecican, *Noi exerciții exegetice eminescologice*, în „Observatorul cultural", nr. 186/2008, p. 14).

Paul Iruc propune să demonstreze că Eminescu este primul nostru poet modern, critica anterioară analizându-l, ca și în cazul lui Ion Luca Caragiale și Ion Creangă, într-un canon care nu satisfăcea decât parțial opera.

Pentru că Eminescu era un spirit modern nu a scris conform limitelor unui curent sau altul, depășind modelele clasice sau romantice. Este corectă aprecierea autorului că este unilaterală afirmația lui Adrian Marino că „Macedonski este într-adevăr prima conștiință modernă românească".

Drama scriiturii, aventura limbajului se datorează tocmai căutării Poeziei cu toate riscurile pe care și le asumă.

Poezia lui Eminescu poate fi caracterizată printr-un nou tip de melancolie în sensul că „ceva, în noi, se întoarce împotriva noastră", o relație nefericită cu timpul și cu spațiul.

Două direcții ale imaginarului traversează opera: una se referă la un alt Narcis, cel al contemplării Celuilalt din oglindă, care se îndepărtează, iar a doua direcție se referă la mitul orfic.

Criza poeziei, după Charles Baudelaire, Arthur Rimbaud și *Stéphane Mallarmé*, se datora sesizării insuficienței contrastului dintre vis și realitate, exprimat în *Epigonii, Icoană și privaz, Cum negustorii din Constantinopol*. Când scrierea poeziei devine o „tristă meserie", poetul se detașează de romantismul spunerii.

Limbajul, identificat prin funcțiile sale cu poezia, devine o aventură care cuprinde în sine eșecul și, de aici, tăcerea. În orfismul modern, relația cuvânt-cântare devine doar o melancolie a rostirii.

Lumea ca labirint este o nouă actualizare a orfismului în poezia eminesciană, mai profundă chiar decât o întâlnim la Arthur Rimbaud și *Stéphane Mallarmé*.

Poetul modern este conștient de necesitatea „încifrării" discursului poetic, prelungită până la Guillaume Apollinaire, suprarealism și ludicul dadaist ori poezia postmodernistă.

Paul Iruc afirmă clar faptul că pentru noua construire a limbajului, poetul trebuia însă mai întâi să-l deconstruiască și să exprime astfel propriul ideal al poeziei.

Aparenta adresare la timp, pentru a-l supune prin sesizarea ciclicității, se exprimă prin cerc sau roată (în *Luceafărul* „cercul rotitor" al metamorfozei Luceafărului și „cercul strâmt", omenesc), dar și devenirea cercului lumii (*Scrisoarea I* sau *Memento mori*).

Figurile tutelare ale Magului și Demiurgului se exprimă poetic prin poezia ca magie și demiurgie.

Trecând de la învestirea romantică a poetului și poeziei cu funcția cunoașterii absolute, Eminescu ajunge la îndoiala și chiar la negarea poeziei, și de aici obsesia reinventării limbajului până la jocurile alfabetare și „dicționarul de rime".

Aventura poeziei îl conduce pe poet în labirint, iar cuvântul-necuvânt poate conduce la tăcere, nebunie și antipoezie.

Eminescu întreține „ruptura scriiturii" (Jacques Derrida), iar poetul se află în categoria lui *între*, starea diferenței ca prezență/absență.

Pentru poetul modern, lumea este un labirint, de multe ori informal, ca la Arthur Rimbaud, iar scriitura devine tragică.

Paul Iruc pune în relație labirintul cu resemantizarea versurilor printr-un joc al rimelor, găsește în numeroase însemnări eminesciene labirinturi de rime, de litere prin care poetul duce aventura limbajului către ultimele sale limite, în excursuri care par suprarealiste sau dadaiste.

Modernitatea poeziei eminesciene este evidentă, realitate exprimată de Giuseppe Ungaretti care îl consideră pe Eminescu „precursor al câtorva ipostaze fundamentale ale poeziei din secolul XX" și „Pe deasupra, chiar în anii lui Rimbaud el realizează o cu totul personală <<alchimie cu vorbe>>".

În finalul cercetării sale, Paul Iruc vorbește despre eșecul poeziei eminesciene, care înseamnă, de fapt, o confruntare la ultima limită cu Poezia, iar Eminescu a continuat să facă această experiență până la capăt. Nimeni dintre poeții europeni ai vremii sale nu a dus aventura până la ultima limită.

Încheie autorul cu concluzia că analiza poeziei lui Eminescu devine, de fapt, o analiză a poeziei în general.

Este meritul profesorului Paul Iruc de a se înscrie în suita acelor critici criticilor și istoricilor literari, evocați la începutul acestei prezentări, Iulian Costache, Ilina Gregori și Caius Dobrescu, care au demonstrat faptul că despre opera lui Eminescu se poate scrie și se va scrie profund încă multe decenii și secole.

Cărți din biblioteca Universității *Spiru Haret*

„Pagini despre sufletul românesc"

Andrei KIRILOV

În excepționalele **Pagini despre sufletul românesc,** Constantin Noica urmărește trei direcții majore în cadrul filosofiei noastre. Prima datează o dată cu Neagoe Basarab, a doua cu Dimitrie Cantemir, iar a treia rezidă în tendințele contradictorii ale secolului XX, ce pendulează între dimensiunea *anistorică,* specifică spațiului nostru, și cea *istorică,* importată din filosofia europeană. **Pagini despre sufletul românesc** mai poate fi numit și un „testament" de primă mărime dedicat duhului românesc, duh ce preferă retragerea din calea istoriei și chiar a filosofiei (definită ca o *ruptură* dintre om și lume). *Ruptură* intuită și vehiculată de proverbiala cugetare românească că „prea multă minte strică". Astfel, dacă veșnicia românească în viziunea lui Lucian Blaga este una de tip „păgână", cea a lui Constantin Noica este de sorginte biblică, exemplificată printr-o meditație lirică: « nu știu dacă și în alte părți Psalmii Vechiului Testament s-au citit la fel de mult ca la noi. In orice caz, eternitatea românească despre care vorbesc este de acest tip. Nu o plenitudine istorică, nu realizări majore – pe care neamul nostru nici n-ar fi avut când să le înfăptuiască – au garanția duratei; ci sentimentul că, în fond, există un plan față de care toată frământarea istorică este irosire și pierdere. Dar - și aici e aspectul nou față de tânguirea biblică - neamul românesc e și el, într-un fel, solidar cu acel plan neschimbător. I se întâmplă și lui multe, se frământă ceva în marginea lui, în inima lui, peste trupul lui chiar – dar el rămâne neschimbat. „Trece și asta" – e una din cele mai curente vorbe românești. Neamul nostru rămâne pentru că și el participă, în felul lui, la eternitatea ființei.»

Cine e Constantin Noica?

Constantin Noica a fost un filosof, eseist, publicist și scriitor român. Provenind dintr-o familie cu vechi rădăcini aromâne, Constantin Noica s-a născut la 12 iulie 1909 în comuna Vitănești (județul Teleorman). Începe gimnaziul în București; în perioada 1924-1928 urmează liceul *Spiru Haret*, apoi, bacalaureatul, în 1928. Debutează ca licean în revista liceului, *Vlăstarul*, în 1927. Îl are ca profesor de matematică, la *Spiru Haret,* pe poetul Uvedenrodelor, Ion Barbu. Se înscrie la Facultatea de Filosofie și Litere din București, pe care o va absolvi, în 1931, cu teza de licență *Problema lucrului în sine la Kant*. Timp de trei ani îl are ca profesor pe filosoful Nae Ionescu. În perioada 1932-1934 frecventează societatea culturală „Criterion". Toți prietenii lui Noica de la „Criterion" - Mircea Eliade, Mihail Polihroniade, Haig Acterian – vor îmbrățișa, mai devreme sau mai târziu, cauza mișcării legionare. Fidel ideii că lupta culturală și nu cea politică este calea pentru reînvierea culturală a României, refuză să intre în mișcarea legionară. În 1933, timp de un an de zile, urmează cursurile Facultății de Matematică, iar în primăvara anului 1938 pleacă la Paris, cu o bursă a statului francez, unde va sta până în primăvara anului 1939. În mai 1940, își susține la București doctoratul în filosofie, cu teza *Schiță pentru istoria lui Cum e cu putință ceva nou*. În luna august a aceluiași an, face primul gest gazetăresc de rezonanță legionară. Scoate într-un singur număr revista „Adsum", pe care o scrie toată singur și o publică din bani proprii, o revistă al cărei titlu este cât se poate de sugestiv: Adsum; cu alte cuvinte „Sunt aici, sunt de față". În octombrie 1940, pleacă la Berlin, în calitate de referent de filosofie la Institutul Româno-German. Va rămâne aici până în 1944. Va participa de mai multe ori la seminarul de filosofie al profesorului Martin Heidegger, unde a mai participat și un alt filosof român cu operă de sertar, Alexandru Dragomir. În paralel, împreună cu Constantin Floru și Mircea Vulcănescu, editează patru din cursurile universtare ale lui Nae Ionescu și anuarul *Isvoare de Filosofie*. În perioada 1949 – 1958, are domiciliu obligatoriu la Câmpulung-Muscel. Aici, Noica și-a căpătat ideea filosofică și, totodată, și-a trasat principalele coordonate ale filosofiei sale de mai târziu. În 1958, Noica este arestat, anchetat și condamnat la 25 de ani de muncă silnică cu confiscarea întregii averi. Alături de el vor fi arestați toți participanții la seminariile private organizate de Noica la Câmpulung, iar lotul lor va purta la proces numele de „grupul Noica". Execută la Jilava 6 din cei 25 de ani de închisoare, fiind eliberat în august 1964. Din 1965, se stabilește în București, unde va lucra ca cercetător la Centrul de Logică, având drept domiciliu un apartament cu două camere, unde Noica va ține seminarii private pe marginea filosofiei hegeliene, platonice sau kantiene. Ultimii ani din viață, începând cu anul 1975, și i-a petrecut la Păltiniș, lângă Sibiu, locuința lui devenind loc de pelerinaj și de dialog de tip socratic pentru admiratorii și discipolii săi. Se stinge din viață la 4 decembrie 1987, fiind înmormântat la Schitul din apropierea Păltinișului, lângă biserica cu hramul „Schimbarea la față". După 1989, a început reeditarea integrală a cărților lui Noica.

Un generos demers al Academiei Române

Panteonul României

Adela DEAC

În contextul sărbătoririi a nouă decenii de la Marea Unire, când gândurile românilor s-au îndreptat spre toți cei care au contribuit la înfăptuirea ei – cărturari și cronicari, mânuitori de condei, slujitori ai altarelor și școlilor, eroi și martiri – Academia Română a lansat un generos proiect de ctitorire a unei instituții de reprezentare națională, în care să-și regăsească locul cele mai înalte valori de spiritualitate ale neamului românesc. Socotind că este datoria morală a Academiei Române, ca for științific și cultural suprem al țării, consideră că este propria-i datorie morală să propună Parlamentului, Președinției și Guvernului României, precum și opiniei publice un asemenea proiect intitulat, într-un spirit de tradiție europeană, Panteonul României, ce va concentra ilustre personalități din viața cultural-științifică a țării, scriitori, artiști, oameni de știință, istorici, inventatori, oameni politici care au contribuit la făurirea României, mareșali ai României, comandanți de mari unități, figuri reprezentative ale mișcării naționale de rezistență, înalți ierarhi, care s-au remarcat în slujirea altarului, eroi din Primul și al Doilea Război Mondial.

În concepția Biroului Prezidiului Academiei Române clădirea respectivă se va impune prin monumentalitatea pe care trebuie să o exprime, oferind un spațiu generos care ar urma să fie destinat celor ce ar binemerita o recunoștință veșnică de la Patrie.

Pe frontispiciul Panteonului României s-a optat pentru adoptarea formulei de maximă reprezentare și concizie împrumutate de pe frontispiciul Panteonului francez – Aux Grandes Hommes. La Patrie Reconnaissante – Oamenilor Mari. Patria Recunoscătoare.

Se află în plină desfășurare procesul de identificare a amplasării acestei instituții naționale, cel mai probabil amplasament al Panteonului fiind fostul Crematoriu – un loc excelent, dacă se are în vedere faptul că este central, cu acces ușor și pe o linie principală de circulație, cu o poziție dominantă, care poate fi bine valorificată din perspectivă arhitectonică. În plus, are avantajul de a respecta și cerințele testamentare ale Regelui Carol I, care, cu o premoniție extraordinară, a indicat un potențial loc deasupra Bisericii Cărămidari.

Pentru realizarea acestui grandios proiect, Academia Română a luat măsuri de constituire a Fundației Panteonul României, care se va ocupa de asigurarea suportului financiar din fonduri private.

Exprimându-și convingerea că la ridicarea Panteonului, care trebuie să fie cu adevărat al României, vor vibra toți românii și prietenii țării, chemați să contribuie la finanțarea acestei instituții, Academia Română va declanșa o campanie de subscripții și donații, în așa fel încât să nu fie implicat în niciun fel bugetul de stat.

În bună tradiție spirituală, creștinească, poporul român a știut dintotdeauna să cinstească cu pioșenie memoria înaintașilor. Mărturie stau numeroasele monumente ridicate pe tot cuprinsul țării. Prin metafora pietrei, a marmurii sau a metalului, statuile, busturile, troițele, obeliscurile, mausoleele au această nobilă menire de a cinsti pe marii oameni ai țării – cum aprecia academicianul Ionel Haiduc, președintele Academiei Române, în reuniunea de prezentare a proiectului Panteonului României, spațiu în care să-și regăsească locul cele mai înalte valori ale neamului românesc.

Academia virtuală

Conf. univ. dr.
G.G. CONSTANDACHE

S-a lansat la Universitatea Politehnica din București, lucrarea intitulată „*Logica și provocările sociale*". Coordonată de A. Bazac, L. Pană, C. Ioniță și subsemnatul, la Editura Politehnica Press, acest volum cuprinde texte de 10 autori, care omagiază astfel aniversarea de 75 ani a prof. univ. dr. Cornel Popa (Facultatea de Filosofie, Universitatea *Spiru Haret*). Ziua de lansare nu coincide întâmplător cu ziua de desfășurare a **seminarului de logică**, ce a fost inițiat și condus de prof. univ. dr. Cornel Popa pe parcursul mai multor decenii ... pentru cadre didactice, cercetători și studenți, având profil interdisciplinar.

După cum scria înțeleptul Lao Tse, plinul nu are valoare decât prin golurile ce îi conferă utilități. Astfel, cupa de șampanie, ca și ulciorul de apă, ușa și ferestrele casei etc dau utilitate volumelor pe care le deschid. În plus, Oscar Wilde sublinia, în piesa „Ce înseamnă să fii onest", că eroul principal, cu numeroase defecte, pe lângă multe calități, poate fi numai astfel agreat, chiar iubit, spre a fi de către ceilalți „moderat".

La fel se întâmplă cu volumul ce vi-l recomandăm, are unele neajunsuri care îi cresc valoarea.

Ne-am întâlnit, în eleganta Sală a Senatului Universității Politehnica din București, spre a lansa o carte ce omagiază frumoasa vârstă a profesorului Cornel Popa (trei sferturi de veac). Iubitor de carte, devotat ideilor clare și distincte, pedagog pasionat, riguros în expunere și în scris, dar apropiat, cald, în activitățile cu studenții și tinerii cercetători, rămâne în analele Universității Politehnica din București și în biblioteci ca un original reprezentant al logicii simbolice. Tactul umanistului dascăl de filosofie și forța logicianului ce supune diversele obiecte în aplicarea disciplinei s-au echilibrat într-o operă de învățământ și de cercetare logico-filosofică.

Cartea pe care i-am alcătuit-o drept omagiu are *trei* **neajunsuri rodnice**.

Mai întâi a întârziat cu **apariția** din motive ale amânării unor doritori de participare cu texte. Dar am depășit dificultatea, angajând un al doilea volum, la care vă rugăm să participați și dumneavoastră. El va apărea înainte de sfârșitul anului universitar, 2008-2009. Frumoasa copertă este plină de evocări: Școala din Atena înseamnă dialogul Platon-Aristotel în concertul diverșilor gânditori greci cu preocupări filosofice și logice. Felul alcătuirii coperții sugerează *provocarea socială* în filosofie ... Lipsește **numele** autorului celebru al frescei tocmai spre a invita la căutare.

În sfârșit, cel puțin în exemplarul meu lipsește **sumarul românesc**. Doresc să înțeleg aici o invitație la învățarea limbilor străine, cel puțin franceza și engleza, din partea profesorului Popa, care a trăit, ca și mulți dintre noi epoca de glorie a limbii ruse în școlile noastre. Generozitatea activităților profesorului C. Popa se regăsește în grija de a răspunde tuturor celor ce îl omagiază în volum cu aprecieri și puneri la punct. Cei zece autori ai volumului, foști colaboratori la clasă și în cercetare, specializați în filosofie sau/și logică au primit replici în care, indirect, profesorul Cornel Popa își precizează pozițiile proprii.

Între Academia lui Platon și Academia Română, se află situată *Academia virtuală,* pe care profesorul aniversat o conduce de atâția ani, reunind slujitorii cei mai înzestrați ai Ideilor riguros aplicabile ...

După cum spunea Constantin Noica: „ Prietenia mea vă obligă să lucrați cu seriozitate!„

Încă o dată, existența în acest volum a considerațiilor prof. univ. dr. C. Popa, după fiecare contribuție, poate fi interpretată de cei ce sunt obișnuiți cu replicile cadrului didactic ce corectează lucrările studenților, așa cum în „Memoriile" sale Octav Onicescu scrie: „La lecțiile sale de istoria filosofiei, Bertrand Russell îl considera pe Kant un elev destul de bun, putea fi notat cu 7. Dar noi avem în gând o alta interpretare, mai generoasă. Așa cum la intrarea în Academia Română (după modelul francez) se citește un discurs al candidatului care primește răspuns de la un mai vechi academician, tot așa prof. univ. dr. Cornel Popa acordă răspuns celor ce se înscriu în cercul său de inițiere în subtilitățile logicii!

De această dată, s-au arătat vrednici de *Academia virtuală* autorii volumului. Îi menționăm pe cei care au colaborat, nemairepetând coordonatorii. În ordine alfabetică: Ana Bazac, George Ceaușu, Dan D. Fărcaș, Paul Flondor, Petru Ioan, Mircea Oancea, Luca Dan Serbanati, Ștefan Trausan – Matu.

Mirajul expoziției

„Alfred Nobel au service de l'innovation"

Adela DEAC

Excelentă ideea de a aduna laolaltă și a prezenta publicului larg, pe 160 de ecrane imense imagini în trei dimensiuni, din prolifica activitate creatoare a fondatorului Premiilor Nobel, inventatorul și omul de afaceri suedez, creatorul dinamitei, Alfred Nobel, precum și a numeroșilor laureați ai acestui prestigios premiu, într-o expoziție găzduită, până la 11 ianuarie, la Paris, în Palais de la Découverte. O asemenea generoasă inițiativă a fost concepută de Muzeul Nobel din Stockholm, sub egida Fundației Nobel, și își propune să reconstituie, pentru contemporani, viața și opera unei personalități copleșitoare care, de-a lungul timpului, s-a transformat dintr-un valoros inventator într-un veritabil industriaș, deținând 80 de uzine în 20 de țări, purtător al unui tulburător mesaj între fabricantul de arme și promotorul concepțiilor umaniste ai Epocii Luminilor. O stare conflictuală, care l-a marcat pe ilustrul inventator mai cu seamă către sfârșitul vieții când, deși era interesat de ideea păcii universale, în același timp, însă, n-a renunțat nicio clipă să fabrice arme.

În cele cinci pavilioane ale ineditei expoziții, pot fi admirate, cu ajutorul unor tehnologii moderne, Premiile Nobel, prezentate în primul pavilion, debutând cu celebrul testament al lui Nobel, afișat feeric pe câteva coloane în mai multe limbi, redactat la vârsta de 62 de ani într-un club suedo-norvegian din Paris, care, la vremea aceea, a provocat nemulțumiri, ideea de a recompensa savanți străini fiind socotită de către autoritățile suedeze pur și simplu nepatriotică. Alături de acest pavilion, un modern spațiu video este dedicat numeroșilor laureați Nobel, care dezvăluie, în inspirate scurtmetraje, resorturile care i-au propulsat într-o asemenea onorantă, fericită ipostază și impactul pe care l-a avut decernarea Premiului asupra activității lor. Evident, din această galerie nu puteau să lipsească cei 54 de deținători francezi ai râvnitului Premiu.

Pavilionul Sankt Petersburg prezintă aspecte relevante din viața și activitatea marelui savant petrecute în orașul țarilor. Alături de cele trei invenții semnificative, detonatorul „cu întârziere", dinamita și balistica sau praful de pușcă fără fum, sunt expuse celelalte descoperiri, pe două panouri imense, intitulate nu întâmplător „Zidul Păcii" și „Zidul Războiului", în concordanță cu destinația invențiilor – civile sau armate.

În decursul anilor, Alfred Nobel a primit 350 de brevete de invenție, care i-au aureolat personalitatea, cariera.

Atracția pentru această expoziție de anvergură este susținută nu doar de obiectele expuse, care au aparținut marelui savant, de tehnologiile multimedia cele mai noi, ci și de oferta educațională prezentată în cadrul acesteia. Conferințe de excepție sunt susținute de savanți francezi din domeniul chimiei și fizicii, precum și de un laureat al Nobelului pentru pace.

Sunt, toate acestea, repere de larg interes. Expoziția va fi găzduită până în anul 2010, după Paris, de diferite capitale europene. Merită din plin un asemenea efort.

Repere sociologice în opera lui Mihai Eminescu

„Lichidarea negustoriei de fraze și izvoade de făgăduinți mincinoase”

Prof. univ. dr. Ștefan COSTEA

Personalitate de o uriașă cultură, gânditor social de o profunzime inegalată, cu o viziune asupra lumii și a vieții de orizonturi nemărginit de largi, **Mihai Eminescu** (1850-1889) are, în istoria, cultura și știința românească, un loc proeminent, pe care nu l-a putut atinge nimeni și pe care nimeni nu îl poate revendica nici astăzi. Creația sa științifică, ca și întreaga sa operă, este marcată de un fierbinte patriotism și umanism, cu rădăcini adânci în realitatea vieții poporului nostru și a destinului său istoric. Sociologul și istoricul Aurel C. Popovici, unul dintre marii noștri oameni politici, susținea că „oricât l-am admira ca poet pe Eminescu, și mai multă admirație merită ca gânditor politic”. Iar Zoe Dumitrescu-Bușulenga, exegetă a literaturii eminesciene, considera că „probitatea gândului și noblețea intenției atât de covârșitoare [...], intuițiile adânci, cele privitoare la unitatea românilor de pretutindeni, la independența poporului nostru, la gesturile necesare pentru conservarea a ceea ce este specific și consacrat prin legile nescrise și adânci sau prin litera și spiritul convențiilor și tratatelor, preocuparea dramatică pentru viitorul României, dragostea pentru omul de rând al poporului său, înțelegerea necesităților vitale ale acestuia și, mai cu seamă, indignarea la vederea spectacolului nepotrivirii grave între acele necesități și false soluții oferite de politicienii liberali, dau publicisticii eminesciene o forță inegalabilă.

În acest cadru, gândirea socială și politică și, în special, concepția sociologică a lui Eminescu reprezintă un moment de referință în constituirea și evoluția sociologiei românești ca știință, ceea ce îl proiectează în panteonul valorilor românești și universale perene.

Ca și predecesorii săi, în primul rând M. Kogălniceanu, Eminescu și-a elaborat concepția despre societate, în general, și despre societatea românească, în special, pe baza studiului extins și aprofundat al istoriei naționale, precum și pe baza observațiilor etnologice și sociologice nemijlocite.

Contribuțiile sale la constituirea sociologiei ca știință în România sunt copleșitoare, ca și în toate domeniile creației sale. Ele sunt însă în foarte mare măsură implicite și, din acest motiv, este necesară decodificarea lor. Aici, ne vom limita a reliefa numai esența concepției sale sociologice, concretizată în formularea unor concepte, idei, teze și teorii sociologice, și în aplicarea lor la investigarea, analiza și interpretarea realităților sociale universale și românești, ale epocii în care a trăit și a creat.

„N-am avut clasă de mijloc decât ca slabe începuturi”

Preocupat de situația și destinul poporului român, M. Eminescu, încă din primele sale scrieri sociale și politice, și-a pus problema identificării specificului național ca fundament necesar al determinării condițiilor adecvate pentru dezvoltarea modernă și înscrierea sa în cultura și civilizația europeană și mondială. În această privință, el afirma, de timpuriu, că veritabila cunoaștere a poporului român, realizată prin studierea lui nemijlocită, relevă „că modul de a fi și, mai ales, caracterul său este cu totul altul, absolut altul decât acela al populațiunilor din orașe din care se recrutează guvernele, gazetarii, deputații [...] clasa veche superioară, rea, dar ea se-ntemeiază pe un axiom, care e comun tuturor cunoștințelor omenești, că adică întâmplările concrete din viața unui popor sunt supuse unor legi fixe, cari lucrează în mod hotărât și inevitabil. Scriitorii, cari în pornirea ideilor lor politice sunt foarte înaintați, au renunțat totuși de-a mai crede că statul și societatea sunt lucruri convenționale, răsărite din libera învoială reciprocă dintre cetățeni”.

Cu toate acestea, el sublinia că în *corpus*-ul teoretic al disciplinei pot fi identificate elemente prin care aceasta ar putea participa la soluționarea problemelor sociale ale societății românești, la eforturile sale pentru crearea condițiilor evoluției spre modernitate. Între ele se află și cela potrivit căruia sociologia arată că societatea nu se schimbă prin voința liberă a membrilor ei, cum credeau liberalii inspirați din mesianismul ideologic pașoptist. Eminescu a fost, din acest punct de vedere, un sociolog în toată puterea cuvântului. Concepția lui sociologică nu poate fi deci privită ca o variantă a ideologiei formelor fără fond, cel puțin în măsura în care în centrul acestei concepții se află o teorie sociologică originală, ale cărei dimensiuni etnologice, istorice, economice și politice sunt sintetizate exemplar în studiul concret al societății românești din vremea sa.

Ca sociolog, Eminescu pare a fi rămas prizonierul propriei sale teorii. El susține că economia este baza oricărei civilizații, dar arată cum suprastructura politică a societății românești este cauza sărăciei țării. Privită deci în sine, teoria sociologică a lui Eminescu pare falsă. Privită însă în contextul european al vremii, ea este o teorie vizionară. Originalitatea sociologiei lui Eminescu constă în identificarea și explicarea mecanismelor supradeterminării economice a societății prin intermediul unei structuri politice constituită artificial și impusă din exterior, inițial prin forța armată și apoi prin forța capitalului internațional. Sociologia lui reprezintă, din acest punct de vedere, o „decodificare” și o „desvrăjire”, în sens weberian, a tipului de raționalitate, instituit prin atragerea în circuitul economic capitalist a unei societăți cu o economie slab dezvoltată.

Eminescu nu analizează totuși mecanismele economice ale dependenței, fiind preocupat de relevarea structurilor politice în care funcționează aceste mecanisme, într-o societate determinată istoricește, într-o națiune, ajungând, astfel, de la sociologie la politică. El a fost preocupat, îndeosebi, de a reliefa și a critica cu hotărâre tarele societății în care trăia. Dar, tocmai pe această filieră a ajuns la politică și a contribuit la constituirea sociologiei politice românești, prin analizele făcute cu privire la raporturile dintre națiune, stat național modern și unitar, statul „adevărat” și statul „fals”, ca „stat în stat”, respectiv, ca o construcție artificială, care poate funcționa autonom, deasupra claselor sociale.

Din această perspectivă, a militat pentru promovarea tuturor elementelor necesare repunerii statului român pe bazele sale sociale și naționale proprii, pentru emanciparea socială, precedată de realizarea emancipării naționale, fără de care orice ideal social s-ar putea transforma în opusul său. Militantismul său s-a limitat însă doar la formularea și la analiza acestor probleme. Dar, prin profunzimea și capacitatea de cuprindere și prin sinceritatea cu care Eminescu a realizat aceste contribuții științifice, valoarea lor nu poate fi cu nimic diminuată.

bună, cum o fi fost, seamănă în toate cu mult mai mult poporului”; ea are „mai multă franchețe de caracter și incomparabil mai multă onestitate” și cuprinde „rămășițe de hărnicie dintr-o vreme anterioară epocei fanarioților”. Această caracterizare și-a întemeiat-o pe studiul unor materiale etnologice, însă, pentru a demonstra valabilitatea ei, Eminescu apelează și la cercetarea documentelor istorice, care o confirmă pe deplin. „Din citirea isvoarelor istorice m-am convins că, în decursul evului mediu, care pentru noi a încetat cu venirea fanarioților, n-am avut clasă de mijloc decât ca slabe începuturi și că această clasă – excepții făcând de olteni și ardeleni – e cea mai mare parte de origine străină [...] Nu e nici un pericol pentru români, adaugă Eminescu, de a-și asimila rase tinere, de orice origine ar fi, dar un pericol mare de-a asimila rase bătrâne, cari au trecut prin o înaltă civilizație și prin mare corupție, și cari în decursul vieții lor și-au pierdut pe de-a pururea zestrea sănătății fizice și morale, [...] plebea aceasta e recrutată din Bizanț, din împărăția grecească a Răsăritului, caracterizată prin demagogie și viclenie, crimă și incest, mizerie și minciună etc.”

Afirmând asemenea idei într-un cadru polemic, el s-a preocupat permanent de definirea termenilor cu care a operat în scrierile sale cu caracter social. Pe acest traseu a ajuns să definească și să precizeze un număr de concepte sociologice, „concepte-cheie”, care au stat la baza elaborării teoriilor sale sociologice. Între acestea, se situează cele de. popor, populațiune, rasă, clasă de mijloc, clasă veche superioară, asimilație ș.a.

În viziunea sa, poporul nu cuprinde întreaga populație a unei societăți, ci numai aceea sau acele clase care se dovedesc a fi productive. În cazul societății românești a timpului său, poporul era format dintr-o singură clasă – țărănimea – pentru că ea singură avea atributul de „clasă productivă”, adică „pozitivă”. Spre deosebire de popor, „populațiunea” (ori „populațiunile”) desemnează categorii de oameni fără o identitate etnică precisă, imigrate în România.

Eminescu nu definește propriu-zis rasa, dar avertizează că aceasta este o categorie istorică, socio-culturală și nu biologică, determinată deci neapărat istoric, și nu pur și simplu ereditar sau de către mediu, propunându-și, de altfel, să corecteze teoria darwinistă a selecției naturale în această privință. „Nu există, după a noastră părere, nici o deosebire între rasa aromână din Muntenia, Moldova, din cea mai considerabilă parte a Ardealului și a Țării Ungurești. E absolut aceeași rasă, cu absolut aceleași înclinări și aptitudini. Dar, în București și în orașele de pe marginea Dunării s-a ivit un element etnic cu totul nou și hibrid”, care „formează naturalmente elementul de disoluțiune, demagogia României”. Clasa veche superioară, denumită și „aristocrație istorică”, este clasa boierilor români de dinaintea epocii fanariote, pe care Eminescu o evocă analogic și nu în mod paseist, cum i s-a reproșat, evident grăbit, nu rareori. Clasa de mijloc, un concept cu o lungă carieră în istoria sociologiei moderne, are la Eminescu un înțeles special. Ea nu desemnează profesiile liberale decât în măsura în care acestea sunt „pozitive”; în afara lor, clasa de mijloc cuprinde meșteșugarii, dar și comercianții, dacă aceștia facilitează valorificarea mărfii fără a-și însuși plusvaloarea prin monopol și spoliere. În sfârșit, asimilația are și în conceptul eminescian sensul pe care-l are și în sociologia modernă a culturii și, mai ales, în antropologia socială, fiind procesul prin care un grup își însușește valorile de bază ale unui alt grup dominant (numeric, politic, economic, cultural etc.).

Este evident că toate aceste concepte nu au la Eminescu un statut teoretico-explicativ în sine, așa cum în mod exagerat s-a crezut uneori, ci ele definesc o realitate concretă care nu poate fi identificată decât în mod empiric, și anume, prin cercetarea istorică. Studiul istoriei societății românești de la 1700 încoace, scrie Eminescu, arată că „deasupra” poporului român s-a așezat „o pătură superpusă”, un fel de sediment de pungași și de cocote, răsărită din amestecul scursăturilor orientale și occidentale, incapabilă de adevăr și de patriotism. „Acestea sunt rămășițele haimanalelor de sub steagurile lui Pasvantoglu și Ypsilant și resturile numeroase ale cavalerilor de industrie din Fanar”, care nu au „nici tradiții, nici patrie, nici naționalitate hotărâtă”. Între „rasa română” și această pătură superpusă a existat mereu „o oscilațiune, o mutare a punctului de gravitație, când asupra elementelor instinctiv-naționale, când asupra celor instinctiv, străine, dar victoria, precum o vedem, e momentan a acestora din urmă”.

„Pătura superpusă acaparează aparatul politic al statului”

Conceptul folosit de Eminescu pentru explicarea fenomenului este cel de „putere” (militară, economică, politică, spirituală). Puterea are un conținut istoric, ea este totdeauna funcție de mediul în care se exercită. În România, forța otomană a impus românilor schimbarea modului lor de adaptare, o dată cu instaurarea puterii fanarioților. În această situație, „elementele viguroase și statornice” au fost sistematic reprimate și „au rămas jos”, în timp ce lingușitorii, mincinoșii, vicleni, s-au „ridicat”. Eminescu identifică primele elemente cu „românii”, celelalte fiind străine. Atenționând că se va mărgini „la co nstatarea de fapte exacte și la rezumarea lor în adevăruri generale”, că „metodul nostru e cel urmat în științe, în genere, în cele naturale îndeosebi”, Eminescu corectează teoria selecției naturale a lui Darwin, arătând cum în perioada fanariotă a istoriei noastre s-a produs o selecție socială negativă a populației, căci „nu superioritatea organică” a învins, ci au învins „naturile slave”, capabile să se adapteze mai bine la „un mediu nedemn”. Selecția socială negativă a creat deci pătura superpusă, mediul care a favorizat-o fiind regimul politic fanariot. Problema istorică devine deci sociologică: pătura superpusă acaparează aparatul politic al statului și îl folosește pentru a-și asigura dominația. Modul de acaparare este diferit la 1866 față de 1700, aparatul de stat fiind manipulat prin „umflarea lui”; inclusiv cu elemente „declasate” autohtone, ceea ce exclude acuzația de xenofobie adusă lui Eminescu și acreditează declarația lui de principii metodologice. Devenind autonomă în raport cu „țara reală”, pătura superpusă își dezvoltă și-și reproduce comportamentele ei economice tipice, bazate nu pe producție, ci pe consum. Comportamentele consumatoare sunt, prin definiție, creatoare de trebuințe, dar și de false trebuințe, care urmează a fi satisfăcute prin munca aceluiași volum de populație, ba chiar a unuia micșorat prin scăderea sporului natural demografic. În acest context, Eminescu apreciază realitatea istorică generată de apariția păturii superpuse, în baza unei teorii economico-sociologice, *teoria compensației muncii.*

„Calitățile morale ale unui popor atârnă de starea sa economică”

„Abecedarul economic”, scria el în 1877, arată că la baza societății se află munca și nu legile. Însă, „natura i-a dat omului putere mărginită de muncă, socotită numai pentru a se ține pe sine și familia. El produce însă ceva mai mult decât consumă. În acest „ceva mai mult”, în acest prisos sunt cuprinse: „întâiu, ceea ce-i trebuie pentru a reproduce, va să zică condițiile muncii de mâni, și încolo un prea mic prisos, care-l poate pune la dispoziția societății, sub forme de dare. Din acest prea mic prisos al gospodăriei producătorului trăește toată civilizația națională”. „Materia vieții de stat e munca, scopul muncii bunul traiu, - deci acestea sunt esențiale”; și mai departe: „Calitățile morale ale unui popor atârnă – abstrăgând de climă și de rasă – de la starea sa economică”. Or, dacă starea economică a românilor se caracterizează azi prin sărăcie, aceasta se datorează faptului că a crescut consumul fără să crească producția. Cauza acestei stări este însă istorică. Ea a fost analizată prin explicarea formării păturii superpuse și ea este reiterată de Eminescu în cadrul *teoriei compensației muncii:* cauza sărăciei este „declasarea [...], înmulțirea peste măsură a oamenilor ce trăiesc din munca aceleiași sume de producători. În alte țări clasele superioare compensează prin munca lor intelectuală, munca materială a celor de jos”, în timp ce la noi, vechea clasă de mijloc „pozitivă” a fost dislocată prin selecție socială negativă, așa încât „noua clasă de mijloc”, fiind neproductivă, nu permite realizarea compensației muncii depuse pentru reproducerea ei. Fiindcă, spune Eminescu, „compensația nu se dă de către o clasă sau de către un om decât prin muncă musculară sau intelectuală. Munca musculară consistă în producerea de obiecte de utilitate necontestată, cea intelectuală în facilitarea producțiunii acestor obiecte”. Pătura superpusă, noua clasă de mijloc, nu face însă decât să monopolizeze schimbul economic și să-l scumpească în mod artificial.

Eminescu nu este un economist fiziocrat. Nu este niciun antiliberalist și nu se opune industriei și industrializării în general. El arată însă că „temelia liberalismului adevărat este o clasă de mijloc care produce ceva”, în timp ce „clasa noastră de mijloc consistă din dascăli și din ceva mai rău, - din advocați”. „Neapărat că nu trebuie să rămânem popor agricol, ci trebuie să devenim și noi națiе industrială măcar pentru trebuințele noastre”, scrie Eminescu, dar pentru a deveni „constituționali” și „industriali”, judeca el cât se poate de corect, trebuie să depășim stadiul în care ne aflăm: *semi-barbaria.*

„Semi-barbaria, o stare de degradare, de regres”

Semi-barbaria este conceptul sociologic corolar conceptelor folosite de Eminescu în teoria compensației muncii și în analiza istorică a păturii superpuse. Este un concept care desemnează „o stare de degradare, de regres”, coruperea unui popor prin „viciile unei civilizații străine”. Prin concepția asupra semi-barbariei, Eminescu este între primii critici ai raționalității formale capitaliste, potrivit căreia se putea întemeia o civilizație adevărată în Occident, în America, nu însă și în România. De ce? Pentru că „nu există o civilizație umană generală, accesibilă tuturor oamenilor în același grad și în același chip; și fiecare popor își are civilizația sa proprie, deși în ea intră o mulțime de elemente comune și altor popoare”. Civilizația românească adevărată, constituită istoric, a fost compromisă prin împrumutul mecanic de instituții occidentale, iar starea de semi-barbarie reprezintă boala civilizației adevărate, nu o etapă în trecerea de la barbarie la civilizație. A ieși din semi-barbarie, conchide Eminescu, înseamnă a ne reconstrui societatea pe bazele istoriei naționale, adică *a clădi o civilizație proprie, românească.*

În realizarea unui astfel de ideal, un rol important îl au științele sociale și, în cadrul lor, sociologia, care respinge întemeierea societății pe „convenții” și o fundamentează pe „legi fixe, care lucrează în mod hotărât și inevitabil”.

„Progresul adevărat înlătură inovațiile improvizate și aventurile hazardoase”

Una din acestea este legea progresului, care arată că, de fapt, progresul apare ca „o dezvoltare treptată și continuă a muncii fizice și intelectuale”. Căci cine zice „*progres*”, nu-l poate admite decât cu legile lui naturale, cu continuitatea lui treptată. Acesta demonstrează că „adevăratul progres nu se poate opera decât conservând, pe de o parte, adăogând, pe de alta: o vie legătură între prezent și viitor, nu însă o serie de sărituri fără orânduială. Deci, *progresul adevărat, fiind o legătură naturală între trecut și viitor, se inspiră din tradițiunile trecutului, înlătură însă inovațiunile improvizate și aventurile hazardoase”.*

În planul acțiunii practice, luarea în considerare a acestor adevăruri fundamentale presupune, între altele, a se înțelege că „*libertatea fără muncă, cultura fără învățătură, organizația modernă fără dezvoltare economică analoagă*”, nu sunt posibile. Că, independența statului român care n-a fost și nu este „*un «copil găsit» fără căpătâi și fără antecedente, ci un prinț care dormea cu sceptrul și coroana alături*”, de asemenea nu poate fi menținută, fără asigurarea stabilității societății, lichidarea ingerințelor străine în treburile noastre interne, încetarea „*vânătorii*” după putere și după „*funcții*” și închiderea accesului la viața politică și în ierarhia socială a „*ignoranței și ambițiilor nulităților*”, la care trebuie adăugată lichidarea demagogiei politice, practica „*cumpărării*” și a „*vânzării*” alegerilor și, în general, a „*negustoriei de fraze și izvoade de făgăduinți mincinoase*”.

Contribuția la constituirea sociologiei politice românești

Realizarea unor atât de vaste și de complexe obiective este de neconceput fără participarea științei la fundamentarea și elaborarea strategiilor, programelor și acțiunilor necesare concretizării lor. Iar dintre științele chemate să contribuie la implementarea acestor obiective, sociologiei îi revin obligații aparte. Pentru că ea este cea care are menirea de a determina tipul de raționalitate rezultat din atragerea în circuitul economic a unor societăți cu o economie slab dezvoltată, structuri sociale caracterizate prin iraționalitate, care blochează autoreproducerea structurilor istorice naționale, amenințând însăși ființa națională a unor popoare.

Eminescu considera însă, la acea dată, că „sociologia nu este până acum o știință,

Între jurnalism și profetism

Gazetăria lui Eminescu rămâne peste veacuri un spectacular și neașteptat amvon de elocință din care-și propovăduiește neobosit ideile. Ca stil jurnalistic, Poetul se plasează în contrapunct, undeva între plângerile profetului Ieremia și omiletica acidă a lui Ioan Gură de Aur, la care juvenila sa exclamație dinamitează orice clasificare conformistă: „Sunt budist. Nefiind un creștin simplu, ci creștin ridicat la puterea a 10-a”. Jurnalismul politic al lui Mihai Eminescu s-a întins pe o perioadă de șase ani prolifici, începând cu anul 1876 la cotidianul „Timpul”, unde a fost redactor- șef. Convingerile sale politice erau în parte aceleași cu cele ale conservatorilor și, mai ales, cu cele junimiste, care erau de sorginte germană. Dincolo de aceste idei comune, din Eminescu irumpe și o viziune personală asupra problemelor social-politice, așa după cum și le mărturisește într-o scrisoare adresată lui Titu Maiorescu: „interesul practic pentru patria noastră ar consta, cred, în înlăturarea teoretică a oricărei îndreptățiri pentru importul necritic de instituții străine, care nu sunt altceva decât organizații specifice ale societății omenești în lupta pentru existență, care pot fi preluate în principiile lor generale, dar a căror cazuistică trebuie să rezulte în mod empiric din relațiile dintre popor și țară. Nu mă pot pronunța acum mai pe larg asupra acestui subiect, el mi-a ocupat însă cea mai mare parte din cugetarea proprie și din studii.”

Viziunea lansată de Eminescu este una de tip organicist-naționalnă în linia căruia se va înscrie și Nae Ionescu, L. Blaga etc. în opoziție cu cealaltă perspectivă de import reprezentată de Gusti și Sthal și încercările parțial reușite ale școlii sociologice românești. Concepția lui Eminescu – în opinia lui G. Călinescu – este a unui gânditor politic român de primă mărime și poate cel dintâi în istoria noastră. Așadar, poetul și-a

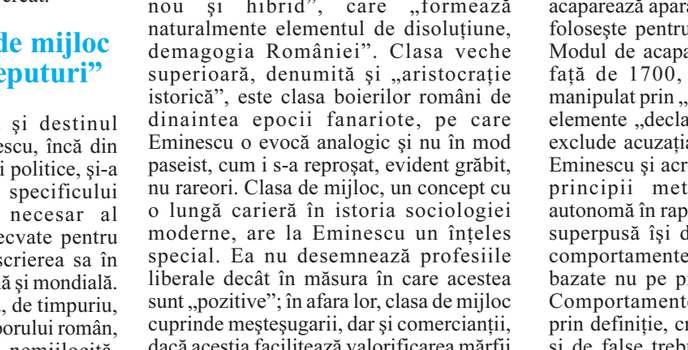
TIMPUL

alocat cea mai mare parte a timpului (din perioada când era bursier în Germania) pentru desăvârșirea sistemului filosofic al lui Schopenhauer și pentru fundamentarea teoretică a unei soluții adecvate problemelor societății românești, denumită de junimiști „forme fără fond”, care să și-o fundamenteze pe economie. Ideea pedagogică a lui Eminescu era aceea de a se lucra cu poporul precum dascălul față de elev sau medicul față de pacient. Motiv pentru care nulitățile politice nu scăpau de condeiul prea instruit și aspru: „suntem noi oare de vină dacă adevărul curat, spus neted, e deja o injurie? Ne propunem câteodată a fi foarte urbani – ce folos? Adevărul simplu, descoperirea simplă a neștiinței și a mărginirii multora din partidul la putere este deja o atingere. Cauza e simplă. Nu sunt oamenii la locul lor, nu sunt ceea ce reprezintă. Compararea între ceea ce sunt într-adevăr, nimica toată, și ceea ce reprezintă, demnități înalte ale statului, excitează deja râsul și ironia cititorilor, încât o vină din partea noastră, o intenție de a ponegri, nu există defel”.

La Eminescu, conservarea neamului, cu tezaurul său identitar ca dat divin, transcende constructul politic de stat al națiunii și este mai de preț decât orice convenție și conjunctură politică națională sau internațională. Această „Lege” supremă nescrisă imortalizată de Poetul gazetar conține un adevăr ce poate fi probat și în contextul politic actual: „ …toate dispozițiile câte ating viața juridică și economică a nației trebuie să rezulte înainte de toate din suprema lege a conservării naționalității și a țării, cu orice mijloc și pe orice cale, chiar dacă și mijlocul și calea n-ar fi conforme cu civilizația și umanitarismul care azi formează masca și pretextul sub care apusul se luptă cu toate civilizațiile rămase îndărăt sau eterogene.”

Marius ION

Eminescu și India

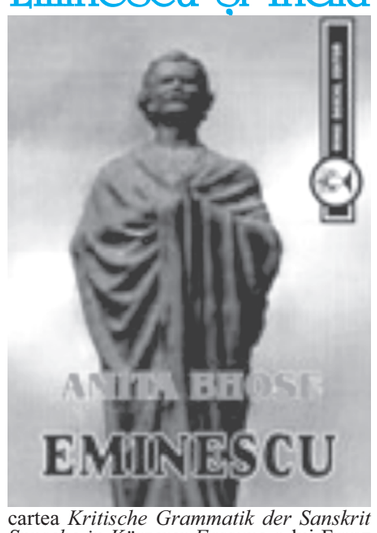

Contactul Occidentului cu civilizațiile și culturile Orientului a fost constant în istorie, în perioade diferite ale acesteia, înainte și mai ales după expediția împăratului Alexandru cel Mare în India. Comerțul cu mătase și cu mirodenii, dar și legături culturale marchează raportul Europei cu Orientul. Invazia ariană în India certifică această relație care există de milenii, de pe vremea continentului unit, Eurasia, cu toate că la alte niveluri atunci.

Teohari Antonescu a scris despre filosofia hinduistă și buddhistă, despre istoria Indiei și a prezentat studiile sale în cadrul cenaclului *Junimea*. În acest context și îndeosebi grație lecturilor sale, s-a născut dragostea lui Mihai Eminescu pentru India.

Afinități pregnante cu spiritualitatea indiană, influențe din cultura indiană se regăsesc în opera lui Mihai Eminescu, de pildă: cosmogonia din *Scrisoarea I* și *Rugăciunea unui dac*, inspirate după Imnul creației din *Rig Veda*, conceptul samsaric de „cerc strâmt” și dialogul dintre Hyperion și Demiurg din *Luceafărul* față de acela dintre Yama și Naciketas din *Katha Upanishad,* conduita morală a detașării în capodopera *Glossa*, îmbinarea între viziunea creștină despre Dumnezeu și cea hindusă în *Sărmanul Dionis* etc.

Mihai Eminescu a învățat pentru prima oară despre India din cartea profesorului său, Aron Pumnul, intitulată *Lepturariu românesc*. Lecturile sale de indologie din biblioteca tatălui, din cea a profesorului Pumnul din Cernăuți, de la Universitățile din Viena și Berlin și apoi din biblioteci din țară au cuprins opere fundamentale ale Indiei: *Veda, Upanishad, Dhammapada*, epopeile indice, drama *Uâkuntala* etc. Eminescu a urmat cursuri despre Veda la Universitatea din Berlin cu celebrul indianist Albrecht Weber. A învățat limba sanscrită, iar în 1886 traducea în română cartea *Kritische Grammatik der Sanskrit Sprache in Kürzerer Fassung* a lui Franz Bopp, manual de mare importanță pentru cunoașterea limbii lui Kâlidâsa.

Opera literară a lui Mihai Eminescu este impregnată de afinități și influențe din cultura indiană. Unele poezii poartă chiar titlu indian: *Ta tvam asi* (de fapt, *tat tvam asi)* și *Kâmadeva*, ca și lucrarea în proză cu subiect indian *Poveste indică*.

Cosmogonia eminesciană din capodoperele *Scrisoarea I* și *Rugăciunea unui dac* are drept una dintre sursele bogate de informație, așa cum arată Ioan Alecsandri, fratele poetului Vasile Alecsandri, Imnul creației (*Nasadasya*) din *Rig Veda*. Ideea creației *ex nihilo,* apariția lumii prin interacțiunea dintre principiul masculin și cel feminin, conceptele paralele și opuse de ființă-neființă, lumină-întuneric sunt de regăsit în *Rig Veda* X, 129, ca și în relația dintre *Purusha* și *Prakriti* în Yoga sau dintre *Brahman* și *Mâyâ* în Vedânta, dintre *Siva* și *Sakti* în Tantra.

Există variante ale poemului *Luceafărul,* cu strofe dedicate zeului hindu Brahman sau lui Buddha. Descoperim, de asemenea, ideea indiană a peregrinării prin mai multe existențe (*samsâra*), ca și asemănarea dintre dialogul Hyperion-Demiurg și cel dintre Naciketas-Yama din *Katha Upanishad*.

Capodopera *Glossa* are la bază ideea detașării, prezentă în cultura indiană prin conceptul de *vairâjya* în hinduism și cel de *virâgatâ* în buddhism, ca și prin mesajul poemului *Bhagavad Gîtâ.* Tema lumii ca teatru din *Glossa* a fost influențată de lectura cărții de aforisme buddhiste *Dhammapada,* tradusă în germană chiar de profesorul lui Eminescu, Albrecht Weber.

În proza *Sărmanul Dionis* descoperim o îmbinare strălucită între viziunea creștină despre Dumnezeu, caracterizată prin diferența ontologică dintre sufletul omului și divinitatea supremă și cea hinduistă, definită prin identitatea dintre sinele individual și sinele universal în *Upanishad.*

Dintr-o perspectivă hermeneutică, am înfățișat impactul culturii și spiritualității indiene asupra personalității și operei poetului nostru național și universal în cartea mea *Indianismul lui Eminescu*, după modelul ilustrei mele profesoare Anita Bhose și a tezei sale de doctorat intitulate *Eminescu și India*. Deși ocupă un loc aparte și puțin cunoscut de publicul larg, sinteza culturală indiană nu este singura, ci se așează alături de alte sinteze culturale (a se citi, în acest sens, Rosa del Conte și Zoe Dumitrescu-Bușulenga). Aceste sinteze nu au menirea nicidecum de a-l înstrăina pe Eminescu, ci de a-l regăsi în toată splendoarea genialității sale ca un spirit universal veșnic viu.

Mircea ITU

(Urmare din pag. 1)

Opinii

OMENIREA ÎN STARE DE ASEDIU!

– A recapitaliza băncile. Eurogrupul cheamă la o „*recapitalizare suficientă a băncilor în dificultate*”. Aceste recapitalizări vor trebui să se facă „*în respectul intereselor contribuabililor*”, veghind la ceea ce „*acționarii și managementul asigură partea lor de responsabilitate*”, cu planuri de restructurare la cheie.

Statele sunt invitate să precizeze înainte de Consiliul european din 15 octombrie sumele pe care le așteaptă să fie alocate acestor garanții și recapitalizări, potrivit preferințelor lor naționale.

Anumite cifre sunt cunoscute: 10 miliarde euro în Belgia, 30 miliarde în Spania, 36 miliarde în Țările de Jos. Marea Britanie va oferi 50 miliarde lire (62 miliarde euro) recapitalizărilor și 250 miliarde garanțiilor de împrumuturi.

– Lichiditățile Băncii Centrale Europene. Institutul din Frankfurt va accepta ca băncile să-i dea în garanție, în contrapartida lichidităților sale, creanțe asupra întreprinderilor industriale. Această măsură va facilita accesul băncilor la credit. În schimb, el a exclus să finanțeze direct întreprinderile nonbancare.

– Normele contabile. Regulile europene vor fi modificate „*în zilele următoare*”, pentru a permite băncilor să nu-și devalorizeze activele lor în funcție de cursurile de la Bursă. Americanii dispun deja de această posibilitate.

– Gestiunea crizei europene. O celulă trebuie pusă în funcțiune pentru „*a consolida procedurile permițând schimbul de informații dintre guvernele noastre, președintele în exercițiu al Consiliului european, președintele Comisiei, președintele BCE și președintele Eurogrupului*”.

Această propunere pare utilă atunci când Cehia, vizibil eurosceptică, a primit președinția Uniunii la 1 ianuarie 2009.

Mai recent, economia britanică se scufundă în criză. Nu este o surpriză pentru nimeni, dar criza economică se agravează în Marea Britanie. Produsul Intern Brut (PIB) a scăzut cu 1% în ultimele trei luni încheiate în noiembrie și este susceptibilă să se degradeze și mai mult, a anunțat miercuri, 10 decembrie 2008, *National Institute for Economic and Social Research* (Institutul Național pentru Cercetare Economică și Socială – NIESR). Acest institut privat, care publică estimările PIB-ului britanic în fiecare lună, a revizuit, de altfel, scăderea estimării lui pentru ultimele trei luni încheiate în octombrie, evaluând acum contracția activității pe această perioadă la 0,8%, în loc de 0,5% estimată inițial.

Și, potrivit experților NIESR, „*sunt toate motivele să te gândești*” că reculul activității ar putea să fie și mai important în ultimele trei luni ale anului. Aceasta „*dovedește că ritmul declinului activității se accelerează*”, a indicat institutul. Toți indicatorii recenți au arătat o continuare a degradării activității economice în Marea Britanie, care se scufundă în recesiune ca urmare a crizei creditului și a răsturnării pieței imobiliare, antrenând un bond al șomajului și o cădere a consumului.

Guvernul lui *Gordon BROWN* a anunțat în noiembrie o relansare de 20 miliarde de lire (24 miliarde euro) pentru a face să crească consumul și investițiile. El calcula pentru 2009 o scădere a PIB, mergând de la 0,75 la 1,25%. Potrivit statisticilor naționale, PIB-ul Marii Britanii a stagnat în al doilea trimestru și s-a redus cu 0,5% în trimestrul trei, scăzând pentru prima dată în ultimii 60 de ani. La 24 noiembrie, institutul estima că numărul șomerilor ar putea atinge 2,5 milioane persoane în 2010 [*L'économie britannique s'enfonce dans la crise*, Le Monde, 10.12.08].

Și Germania se scufundă într-o recesiune, care s-ar putea să fie cea mai gravă din 1949 încoace. Ministrul economiei germane, *Michael Glos*, ar dori să tempereze pesimismul ambiental: „*Germania este mult mai puternică decât cred unii*”, a declarat el pe coperta revistei *Bild* de duminică, 7 decembrie. Potrivit indicatorilor recenți, cu forța poți, cu toate acestea, să constați că perspectivele nu sunt deloc surâzătoare pentru prima economie a Zonei euro. Problema nu este cu adevărat de a ști dacă Germania va cunoaște în 2009 un an de recesiune. Răspunsul este da! pentru majoritatea experților. Fiecare speculează de acum înainte asupra amplorii reculului.

Consumul rezistă dincolo de Rhin

Potrivit unui studiu publicat duminică, 7 decembrie, de *Federația germană a comerțului cu amănuntul* (HDE – *Handels Deutsche Einthail*, trad. aut.), profesioniștii sunt „*satisfăcuți de a doua săptămână de Avânt al vânzărilor de sâmbătă*”. Cifra de afaceri a distribuitorilor ar fi trebuit să se gripeze în apropierea Crăciunului. Această ținută bună a consumului privat denunță recenta propoziție a aripii stângi a *Partidului Social-Democrat* (SPD): să se distribuie „*bonuri de consum*” germanilor. Cu o valoare de 500 euro, ele ar putea fi schimbate pe produse și servicii pentru a *umfla* (subl. ns.) puterea de cumpărare și a încuraja mai degrabă cheltuielile decât economisirile. Evaluată la 40 de miliarde de euro pentru stat, măsura a fost respinsă de *Uniunile Creștine CDU-CSU*, parteneri ai SPD la guvernare. Pe culoarele Cancelariei se subliniază cu ironie că ar trebui mai bine să se distribuie astfel de bonuri chinezilor, pentru ca ei să cumpere mai multe autoturisme germane.

Dincolo de Rhin, moralul întreprinzătorilor scade la nivelul recesiunii din 1993

Pentru *Bundesbank* (*Banca Centrală a Germaniei*, n. ns.), care a oferit vineri pronosticul său, contracția Produsului Intern Brut (PIB) va fi de 0,8%, față de anul trecut. Banca Centrală a Germaniei nu se numără printre cele mai alarmiste. *Commerzbank* (*Banca Comercială*, trad.ns.) anticipează o creștere a reculului de 1,2%, adică cea mai puternică scădere de la crearea Republicii Federale, în 1949. Economistul-șef al primei bănci germane, *Deutsche Bank, Norbert Walter*, a evocat însă o posibilă scădere a PIB cu 4%. Un scenariu care are, după Walter, o șansă din trei să se realizeze.

Germania a intrat deja, din punct de vedere tehnic, în recesiune, din al treilea trimestru. Și situația pare să se degradeze cu toată viteza când criza atinge din plin direct tradiționalul punct forte al economiei sale, exporturile. Campionii săi industriali au pierdut marja de manevră de când încetinirea cererii din Statele Unite s-a propagat în Europa, principalul client al „*made in Germany*”, și în țările emergente. Cifrele publicate au evidențiat o nouă degringoladă a comenzilor în industrie, cu 6,1% în octombrie, după o cădere de 8,3% în septembrie.

Tendința ar trebui să continue, cum o dovedește afluxul de noi știri rele din provincie, din sectorul automobilului. Vânzările constructorilor de BMW și Mercedes s-au prăbușit, respectiv cu 25% și 28% în noiembrie față de anul anterior. „*Pieţele automobilelor au inițiat un plonjon ale cărui intensitate și viteză nu au fost încă niciodată observate*”, a ținut să remarce, federația sectorului, VDA (Volks Deutschen Automobilen, trad.ns.). Aceasta evaluează pentru 2009 o scădere mai mare de 6% a noilor înmatriculări, adică 2,9 milioane de vehicule, față de 3,1 milioane de anul trecut.

Aceste previziuni sumbre ating Germania în inimă: automobilul este prima ramură industrială și primul exportator al țării. Un loc de muncă din șapte depinde direct sau indirect de automobilul german. Pentru moment, piața muncii continuă să se mențină. Dar închiderile atelierelor se multiplică cu scopul de a se „*ajusta*” producția și mii de intermediari au fost deja abandonați.

Primele măsuri

Toți acești indicatori negativi întăresc presiunea asupra Guvernului. Un prim pachet de măsuri, hotărâte în noiembrie, a fost adoptat, dar Berlinul este împins din toate părțile să pună în aplicare o politică de relansare mai ambițioasă. În influentul săptămânal *Der Spiegel* din 8 decembrie, o coaliție de patroni ai marilor grupuri germane – *Volkswagen* (VW), *Adidas, BASF* etc. – a fost chemată să reacționeze viguros la această „*situație absolut excepțională*”, potrivit președintelui VW, *Martin Winterkorn.* Dintre pistele propuse: scăderea TVA, reducerea impozitului pe venit, investiții în cercetare și dezvoltare sau în infrastructuri…

Pentru moment, Cancelarul Angela Merkel cheamă la păstrarea unui cap limpede. Ea a hotărât totuși să reunească, la 14 decembrie, pe principalii miniștri și experți pentru a diagnostica situația economică. Dar doamna Merkel repetă că va trebui mai întâi să se analizeze efectul primelor măsuri, mai înainte de a deschide alte șantiere.

Guvernul Marii Coaliții al Angelei Merkel decretează mobilizare în fața amenințărilor recesiunii în Germania: un plan de relansare a conjuncturii a trebuit să fie adoptat la 5 noiembrie, în Consiliul de Miniștri. Cu măsuri-țintă, Berlinul vrea să favorizeze investițiile întreprinderilor, gospodăriilor și colectivităților locale. Aceste cheltuieli ar putea să totalizeze 50 miliarde euro între 2009 și 2010, potrivit unui document de lucru al miniștrilor economiei și finanțelor dezvăluit de presă la 3 noiembrie. În două săptămâni, Guvernul a elaborat un catalog cu cincisprezece propoziții. Cancelara este criticată pentru planul ei de susținere a conjuncturii judecată în amploarea ei ca insuficientă. Ea « nu cunoaște seriozitatea crizei », indică laureatul din 2008 al premiului Nobel pentru economie, americanul Paul Krugman intr-un interviu acordat revistei Der Spiegel, care a apărut în ziua de 15 decembrie. Angela Merkel și ministrul ei de finanțe Peer Steinbruck «gândesc în acelaşi fel conform logicii unei lumi cum părea să fie acum unul sau doi ani, când inflația și deficitele erau amenințarea principală. «Rezultatul: ei nu cunosc seriozitatea crizei economice și risipesc astfel un timp prețios - pentru Germania și pentru Europa» a declarat el, adăugând: poate le lipseşte supleţea intelectuală». Ca să avansezi ideea că o reducere de impozite ar face tămbălau «ar trebui numai să servească de argument pentru a propune un nou program. Și nu este nici un motiv ca să nu faci nimic», a mai spus profesorul de la Universitatea din Princeton, SUA.

O reuniune a coaliției a fost fixată la 5 ianuarie 2009 pentru a le dezbate. Puțin după aceasta, noul președinte american, *Barack Obama*, își va începe mandatul. El va trebui să lanseze, de asemenea, un nou program conjunctural. Anturajul doamnei Merkel nu o ascunde, atunci va fi greu să reziste presiunii [Marie de Verges, *L'Allemagne s'enfonce dans une récession qui pourrait être la pire depuis 1949*, Le Monde, 08.12.2008, corespondență de la Berlin].

Elveția va fi afectată de recesiune. *Banca Națională Elvețiană* (BNS) scade ratele dobânzilor aproape de 0% pentru a evita recesiunea. După mai multe luni de discursuri, mai curând optimiste, despre capacitatea Elveției de a traversa cu bine criza economică mondială, în prezent, situația economică este privită cu previziuni pesimiste. La 11 decembrie 2008, *Banca Națională Elvețiană* (BNS – Banque Nationale de Suisse, trad.aut.), sperând să lupte împotriva degradării conjuncturale, a anunțat o scădere a ratelor dobânzilor, a patra în două luni. Marja de fluctuație a ratei dobânzii de referință, LIBOR pe trei luni, s-a micșorat cu 50 de puncte procentuale, coborând la 0,0 - 1 %, nivelul cel mai scăzut din ultimii patru ani.

În timp ce Banca Mondială a lansat un împrumut de urgență pentru țările cele mai sărace, băncile arată puțin interes pentru acordarea de credite necesare locuințelor sociale.

Banca Națională Elvețiană (BNS), revizuind estimările sale, a recunoscut că „economia elvețiană va fi afectată din plin”. Recesiunea va atinge țara pe durata întregului an 2009 și nu numai în primele trei luni, așa cum s-a afirmat în septembrie 2008. Produsul Intern Brut (PIB) se va contracta cu 0,5 - 1% față de anul 2008. Banca Centrală prevede, de asemenea, o creștere a șomajului de la 2,7 la 3,7%. Inflația va fi mai scăzută decât s-a estimat, cu un ritm mediu anual de 0,9 % față de 1,5% în 2008.

Sectorul financiar se află într-o situație proastă. Potrivit afirmațiilor lui Jean–Pierre Roth, președintele BNS, exporturile de bunuri de investții și de bunuri intermediare vor fi foarte sever atinse, în timp ce „prăbușirea cererii de autovehicule a constructorilor americani și europeni se va repercuta, de asemenea, asupra furnizorilor lor din Elveția”. Comenzile pentru industria metalelor, a mașinilor și electronică deja au scăzut. Începutul de decembrie a fost marcat de tensiuni în interiorul *Asociației Bancare*, dar Jean-Pierre Roth s-a arătat mai optimist, considerând Elveția ca fiind „plasată mai bine decât alte țări pentru a face față” recesiunii generalizate, mulțumită competitivității și finanțelor publice sănătoase. Elveția, foarte dependentă de exporturi, care câștigă un franc din doi din străinătate, continuă să observe cu îngrijorare evoluția situației la vecini, în special, Germania, primul ei partener comercial. În sfârșit, economia țării este direct lovită de criza subprimelor, care a afectat sectorul său financiar, unul din motoarele creșterii țării, în special, gigantul bancar UBS (*Union Bancaire de Suisse*, trad.aut.).

(Continuare în numărul viitor)

(Urmare din pag. 1)

Un univers într-un ecran

Pragul dintre milenii a găsit omenirea la o răscruce ca o șaradă. Pe de o parte, dezvoltarea fără precedent a tehnologiilor a oferit tot mai multe tentații adepților zeului Ares. Drept urmare conflicte regionale tot mai numeroase au fost și sunt alimentate cu arme nebănuite în urmă cu doar câteva decenii. Pe altă poartă de intrare în această răscruce se năpustesc asupra oamenilor tentațiile. Fie că este vorba de iluziile pluridimensionale ale plăcerilor-instant, fie că roadele sintetice ale chimiei atacă cu un succes publicitar răsunător simțurile pământeanului. Și totuși omenirea are mai puțină apă curată pe cap de locuitor, mai puțină hrană, dar mai multe boli.

Șarada pe care o aminteam, parcă ar vrea să reproducă nefericita pildă a „ucenicului vrăjitor”. În acest punct de derută, avem nevoie, stringentă nevoie, de repere solide. Două dintre ele pot constitui (ca de atâtea ori în trecut) puncte de plecare: educația și cultura. Amândouă folosesc resurse, din fericire, inepuizabile și care pot contribui la clădirea unei lumi pentru oameni și nu împotriva lor.

În urmă cu peste un veac, o minte de erudit în ale tehnicii și astronomiei a „văzut” calea către propășirea prin spirit a românilor. Inteligența scânteietoare a celor care puteau ciopli în lemn tare rotoare de turbină, înainte ca Pelton să inventeze modelul, și a celor care, asemenea „maistorașului Aurel”, priveau spre vulturi, dorind a fi ca ei, această inteligență gemă avea nevoie de Carte. Vizionarul de acum peste un secol a văzut în școală poarta de propășire în veacul științei a fiilor obștii țărănești. De pe drumul deschis de el, numeroase nume ilustre au contribuit, prin rodul erudiției lor, la patrimoniul cultural și științific universal.

În doar o sută de ani de la Legea învățământului a lui Spiru Haret omenirea și România, odată cu ea, au progresat enorm. Dintre cele mai fascinante învelișuri ale geoidului nostru care transportă prin tării peste șase miliarde de călători, două sunt vital esențiale. Primul dăinuie de când e Terra și prin pojghița lui subțire de azur ne ține în viață pe toți. Fără atmosferă, zdrobitoarea majoritate a viețuitoarelor de pe Pământ n-ar fi apărut niciodată. Ultimul este și cel mai nou: are cu puțin peste două decenii, dar fără el, fără acest înveliș, despre care doar Jules Verne îndrăznea să spere că va exista vreodată, azi omenirea ar fi de neconceput. Îi spunem metaforic „infosfera” și prin el știm tot ce se întâmplă, „vedem” de cealaltă parte a Pământului, „auzim” respirația stelelor, reconstituim crugul Universului, călătorind înapoi către origini cu viteza adevărată a luminii. Prin aceste căi, acum, la peste cinci mii de ani de când oamenii au început să scrijelească pe piatră sau să imprime pe lut memoria lor colectivă, pământenii trăiesc, de la vârsta pantalonilor scurți și până la cea a bărbilor albe, o nouă alfabetizare. Iar drumul spre cultură prin educație își are originea aici. A devenit axiomatic adevărul potrivit căruia învățătura și învățământul constituie cheia progresului și prosperității. Populația planetei crește exponențial, iar nevoia de oameni cu pregătire tot mai înaltă este și ea în continuă creștere. Apar noi științe la frontiera dintre altele vechi, tehnologiile sofisticate, miniaturizarea, aparaturile complexe cer, pentru a fi corect exploatate, o instruire temeinică. Pe de altă parte, forța de muncă trebuie up-gradată continuu, căci societatea în care trăim pe drumul dezvoltării durabile a convertit învățarea într-un proces care durează cât viața noastră însăși. În acest context, cooperarea dintre educație și „infosferă” a deschis o poartă fascinantă către învățământul la distanță.

Pentru soluționarea acestui deziderat (competență egal instruire supra timp), făuritorii învățământului superior actual au ales căi curajoase prin modernitate și eficiență. Învățământul universitar la domiciliu s-a transformat dintr-un nonsens semantic într-o realitate eficientă. Eterul Planetei s-a umplut, în doar douăzeci de ani, de mii de amfiteatre virtuale, în care zeci de mii de profesori instruiesc în timp real sute de mii, ba chiar milioane de studenți. Somitățile *Almei Mater* intră în casele studenților noștri prin terminalul PC și deapănă la o ceașcă de ceai sau cafea secretele istoriei universale ale literaturii sau matematicilor, își plimbă învățăceii cu filme documentare ilustrative la poli, în mijlocul tornadelor sau pe stații spațiale și răspund la întrebări pe chat. Ca peisajul să fie complet, punți de mii de kilometri de aer devin solide, atunci când profesorii își examinează prin chestionare online studenții și le dau note pe care le comunică instantaneu.

Într-un astfel de **univers** a intrat de câțiva ani **Universitatea** noastră.

Povești de succes (3)

FII ADAPTABIL

Cristiana TUDOR, masterand,
Facultatea de Jurnalism,
Comunicare și Relații Publice

Anterior, am realizat un inventar cu aptitudinile pe care trebuie să le ai sau să le dezvolți, dacă vrei să devii un antreprenor de succes.

Prima dintre ele se referea la a fi adaptabil. Asta înseamnă că, indiferent de climatul economic, trebuie să faci efectiv business-ul rentabil. Practic, pentru a fi adaptabil într-o afacere, trebuie să ai un plan de criză, dar, înafară de acest aspect, este necesar să înțelegi extrem de bine mecanismele pieței. În general, în perioada de criză se investește cel mai mult, pentru că prețul tuturor bunurilor și serviciilor scade. De aceea este recomandat ca întotdeauna să ai lichidități, pentru că astfel de perioade sunt prielnice, deși roadele investițiilor se văd cam într-un an sau doi.

Un adevărat om de afaceri reușește să scoată bani și din piatră seacă. Nu este neapărat nevoie să fii un Warren Buffet (miliardar american a cărui afacere se rezumă la a investi în diverse companii) ca să răzbați în vremuri de restriște. Pe lângă planul de criză și înțelegerea pieței, un antreprenor are nevoie de inteligență în afaceri, care îl poate ajuta să își reorienteze planurile din mers. Asta nu înseamnă că te avânți, pur și simplu, în acțiuni fără a te consulta cu subalternii. Niciodată nu trebuie să faci investiții riscante, mai ales în domenii pe care nu le stăpânești și cu atât mai mult în vremuri de criză. Iar în final, pentru a lua cele mai eficiente decizii, trebuie să citești publicații economice, precum „Wall-Street Journal”, „Money Express”, „Business Standard”, „Financiarul”, „Săptămâna Financiară” sau să urmărești „The Money Channel”, astfel încât să simți că intuiești tendințele pieței în care îți desfășori activitatea și poți face chiar anumite previziuni. De pildă, Warren Buffet nu folosește computerul în afacerile zilnice și asta pentru că, după părerea sa, acest instrument nu îl învață cum să intuiască piața de capital. În schimb, aliatul său de nădejde este intuiția, acel simț suplimentar pe care îl utilizează în vremuri de criză financiară.

A fi adaptabil în afaceri este sinonim cu a fi adaptabil în viață, a face față cu brio greutăților, chiar atunci când mulți poate nu îți mai dau șanse.

Pentru a spune că ești adaptabil cu adevărat, trebuie să îți exersezi în fiecare zi această aptitudine.

La început, poți lua o companie mică, pe urmă cunoscută, să vezi cu ce probleme se confruntă, să te poziționezi în locul managerului general și să te gândești cum ai proceda tu dacă ai fi în locul lui. Numai așa poți să îți testezi abilitățile, dar și talentul de businessman.

În plus, te poți implica în activitățile unei organizații studențești care promovează antreprenoriatul, în diverse proiecte de business, pentru a lua exact pulsul a ceea ce presupune o afacere.

(Urmare din nr. 460)

Puncte de vedere

TINERII DIN ROMÂNIA — VALORI ȘI COMPORTAMENTE DIN SFERA CULTURII POLITICE

Lector univ. dr. Ancuța PLĂEȘU

Implicarea tinerilor în activitățile de voluntariat

Această formă de implicare în viața comunității este recunoscută ca fiind o componentă esențială a funcționării societății civile, ce dezvoltă competența civică subiectivă și orientează indivizii către binele public (Tocqueville, 1995, [1835-1840]).

Se apreciază că implicarea tinerilor în munca voluntară este relativ redusă la nivel european, ponderea medie a acestora nedepășind 16%. Dacă în grupul vechilor state membre, 17% dintre tineri se declară implicați în activități voluntare, media pentru noile state membre scade la 13%, un rol substanțial în diminuarea acestei medii revenind din nou României și Bulgariei, ce înregistrează cele mai scăzute valori din Europa, respectiv aprox. 7%.

Deși importanța de principiu acordată activităților de voluntariat de către tinerii români este mult mai mare (aprox. 36% dintre aceștia consideră că e important să-și ofere serviciile ca voluntari, *conform Diagnozei Tineret 2005, DSCPT*), comportamentul efectiv, a cărui realizare necesită întrunirea și a altor condiții ce par să lipsească, are frecvențe mult mai scăzute. Dealtfel, peste 60% dintre tinerii din România (conform Diagnozei Tineret 2006, DSCPT) nu consideră voluntariatul o modalitate de autoperfecționare, manifestând astfel o slabă interiorizare a modelului participativ european.

Mediile europene ale participării tinerilor în activități de voluntariat, după criteriile sex, grupă de vârstă, nivel de instrucție, mediu de rezidență, categorie ocupațională, relevă un singur aspect semnificativ: categoria cea mai implicată în astfel de activități este cea a tinerilor aflați încă într-un ciclu educațional, respectiv elevii și studenții. Toate celelalte criterii nu produc diferențieri relevante în rata de participare.

În România, cercetarea calitativă întreprinsă pentru această temă a scos în evidență experiența redusă a tinerilor în activitățile de voluntariat, dar și disponibilitatea, afirmată în principiu, de a se implica în astfel de activități. Domeniile preferate de tinerii participanți pentru activarea ca voluntari sunt asistența socială, dar și protecția animalelor sau a mediului, acestea fiind și domeniile despre care se știe că ar intra în preocupările organizațiilor neguvernamentale.

Femeile mai mult decât bărbații, elevii și studenții mai mult decât persoanele ocupate în muncă, au afirmat că s-ar implica în activități de voluntariat, dacă ar avea ocazia, absența informațiilor necesare și a oportunităților de implicare fiind motive de neimplicare invocate frecvent de către aceștia.

Motivul cel mai adesea invocat este lipsa timpului necesar, mesajul latent fiind însă de tipul „nu există timp pentru ceva ce mi-ar aduce beneficii atât de reduse”. Condițiile în care tinerii ar accepta să practice astfel de activități sunt legate de apropierea de profesia avută deja sau care este în curs de constituire.

O bună parte dintre participanții neasociați exprimă, totuși, dezinteres motivat prin absența beneficiilor personale și prin preocuparea dominantă pentru asigurarea traiului zilnic.

„Foarte puțini din ziua de azi vor să facă voluntariat, pentru ce să îți pierzi timpul aiurea, te duci voluntar tra la la ... mori de foame cu el ...” (student, Cluj)

„...eu cred că mai rar cineva care să facă o muncă voluntară așa, de..., fără să obțină ceva”(student, București)

Contactul unora dintre participanți cu voluntariatul a produs efecte și aprecieri pozitive din partea acestora, satisfacția morală, recunoașterea socială și acumularea de experiență de viață fiind cele mai frecvent invocate beneficii.

Implicarea constantă în activități de voluntariat a unora dintre participanți s-a dovedit a fi în strânsă relație cu perceperea de către aceștia a unei competențe civice subiective semnificative (conceptul de competență civică se referă la măsura în care oamenii se percep pe ei înșiși ca fiind capabili de a influența luarea deciziilor la nivel local și național), aceștia părând a-și fi interiorizat într-o mult mai mare măsură cultura politică democratică.

„...Cel mai important lucru în luarea unei decizii este comunicarea. Întotdeauna comunicarea trebuie făcută între toți ... toate persoanele asupra cărora se răsfrânge decizia respectivă. Adică nu este normal ca cineva să decidă pentru mine, iar eu să nu am posibilitatea să-mi spun punctul de vedere.”(tânără angajată, Constanța)

„...din lipsa asta de proiecte cred că aș accepta aproape orice pentru că e un interes, o activitate în plus, îți stârnește interesul pe măsură ce participi, din punctul meu de vedere.” (elevă, Constanța)

Studiul a relevat necesitatea unei mai bune informări și difuzări a modalităților de implicare a tinerilor, în special în mediile ce s-au dovedit favorabile voluntariatului, respectiv în școli și universități, precum și însoțirea eventualei participări de mecanisme care să acorde recompense materiale și simbolice.

„Uite, eu de exemplu, am fost implicată în foarte multe activități din liceu, am făcut o dată, nu a zis nimeni nimic, făceam de una singură mai mult. Am mai făcut încă o dată, a fost antitutun, a fost pentru traficul de ființe umane, dar, oricum, sunt un nimeni în liceul acela, nu mă recunoaște nimeni pentru nimic și stau câteodată și mă gândesc oare de ce să mă implic..” (elevă, Constanța).

Slaba dezvoltare a unei culturi a voluntariatului în România impune o popularizare mai eficientă a beneficiilor personale și sociale ce rezultă dintr-o astfel de activitate, acest lucru conducând și la o creștere a recompenselor simbolice pentru practicanți, prin sporirea recunoașterii sociale a muncii lor.

(Va urma)

Stimați cititori,

Dorim să fiți partenerii noștri în elaborarea publicației *Opinia națională*. De aceea vă adresăm invitația de a ne transmite opinii, informații, idei de larg interes național, pe care să le publicăm în edițiile viitoare.

Așteptăm cu interes și propuneri privind conținutul publicației.

Dragi studenți!

Aveți întrebări la care doriți să primiți lămuriri de la cadrele didactice? Vă rugăm să le transmiteți *Opiniei naționale*! Tot aici veți găsi și răspunsurile.

Transmiteți corespondența dumneavoastră la adresele de e-mail:

opinia@spiruharet.ro; on@spiruharet.ro

opinianationala@yahoo.com

Programul Televiziunii *România de Mâine*

TVRM Educațional

LUNI 12 ianuarie 2009

06:00 **Promo USH**
06:10 **Film documentar** (r)
06:40 **Cafè concert** (r)
07:10 **Un răspuns pentru fiecare.** Emisiune de Simona Şerban
07:30 **Deutsche Welle** (r)
07:50 *Promo*
08:00 **Unde ne sunt absolvenții** (r)
08:30 **Preluare TVRM Cultural**
09:20 *Promo*
09:30 **Teleamfiteatrul Universității *Spiru Haret*. Consultații pentru sesiunea de examene**
Emisiune realizată în cadrul Departamentului Învățământ
11:20 *Promo*
11:30 **Teleamfiteatrul Universității *Spiru Haret*. Consultații pentru sesiunea de examene**
Emisiune realizată în cadrul Departamentului Învățământ
13:20 *Promo*
13:30 **Film documentar:** Natura Planetei Terra
14:00 **TVRM-*edicina*.** Prof. univ. dr. Dorin Sarafoleanu la dispoziția dvs.
14:58 *Promo*
15:00 **Întâlnire cu folclorul**. Emisiune de Theodora Popescu
15:30 **Teleamfiteatrul Universității *Spiru Haret*. Consultații pentru sesiunea de examene**
Emisiune realizată în cadrul Departamentului Învățământ
17:20 *Promo*
17:30 **Teleamfiteatrul Universității *Spiru Haret*. Consultații pentru sesiunea de examene**
Emisiune realizată în cadrul Departamentului Învățământ
19:20 Promo
19:30 **Haretiștii.** Emisiune de Mugur Popovici
20:00 **Apel telefonic.** Emisiune de George Nicolau
21:00 **Jurnale în stil Caragiale**. Emisiune de Viorel Popescu
21:30 **Dialog, știință, religie.** Emisiune de Carmen Fulger
22:00 **Film documentar:** Body&Soul (ep. 20)
22:30 **Film serial:** Destine furate – Filipine (ep. 40)
23:15 **Comentariul zilei.** Emisiune de George Marinescu
00:00 **Teleamfiteatrul Universității *Spiru Haret*. Consultații pentru sesiunea de examene**
04:00 **Apel telefonic** (r)
05:00 **În căutarea folk-ului pierdut** (r)

MARȚI 13 ianuarie 2009

06:00 *Promo USH*
06:10 **Din instituțiile statului** (r)
06:40 **Întâlnire cu folclorul** (r)
07:10 *Promo*
07:15 **Comentariul zilei** (r)
08:00 **Haretiștii** *(r)*
08:30 **Preluare TVRM Cultural**
09:20 *Promo*
09:30 **Teleamfiteatrul Universității *Spiru Haret*. Consultații pentru sesiunea de examene**
Emisiune realizată în cadrul Departamentului Învățământ
11:20 *Promo*
11:30 **Teleamfiteatrul Universității *Spiru Haret*. Consultații pentru sesiunea de examene**
Emisiune realizată în cadrul Departamentului Învățământ
13:20 *Promo*
13:30 **Invitatul de la ora 13.** Emisiune de Sorin Lupaşcu
14:00 **TVRM-*edicina*.** Prof. univ. dr. Florin Tudose la dispoziția dvs.
14:58 *Promo*
15:00 **Din sălile de concerte.** Emisiune de Mihai Darie
15:30 **Teleamfiteatrul Universității *Spiru Haret*. Consultații pentru sesiunea de examene**
Emisiune realizată în cadrul Departamentului Învățământ
17:20 *Promo*
17:30 **Teleamfiteatrul Universității *Spiru Haret*. Consultații pentru sesiunea de examene**
Emisiune realizată în cadrul Departamentului Învățământ
19:20 Promo
19:30 **Ani de liceu.** Emisiune de Mugur Popovici
20:00 **Jurnale în stil Caragiale**. Emisiune de Viorel Popescu
20:30 **Film documentar:** Body&Soul (ep. 21)
21:00 **Academica – Istoria care doare.** Emisiune de Mircea Dogaru
22:00 **Popasuri de suflet.** Emisiune de Violeta Screciu
22:30 **Film serial**: Destine furate – Filipine (ep. 41)
23:15 **Comentariul zilei.** Emisiune de George Marinescu
00:00 **Teleamfiteatrul Universității *Spiru Haret*.** Consultații pentru sesiunea de examene (r)
04:00 **TVRM-*edicina*.** Prof. univ. dr. Constantin Dumitrache la dispoziția dvs (r)
05:00 **Arta de a trăi** (r)

MIERCURI 14 ianuarie 2009

06:00 *Promo USH*
06:10 **Jurnale în stil Caragiale** (r)
06:40 **Din sălile de concert** (r)
07:10 Promo
07:15 **Comentariul zilei** (r)
08:00 **Ani de liceu** (r)
08:30 **Preluare TVRM Cultural**
09:20 *Promo*
09:30 **Teleamfiteatrul Universității *Spiru Haret*. Consultații pentru sesiunea de examene**
Emisiune realizată în cadrul Departamentului Învățământ
11:20 *Promo*
11:30 **Teleamfiteatrul Universității *Spiru Haret*. Consultații pentru sesiunea de examene**
Emisiune realizată în cadrul Departamentului Învățământ
13:20 *Promo*
13:30 **Film documentar:** Natura Planetei Terra
14:00 **TVRM-*edicina*.** Prof. univ. dr. Alexandru Oproiu la dispoziția dvs.
14:58 *Promo*
15:00 **Cafè concert**. Emisiune de Sorin Petre
15:30 **Teleamfiteatrul Universității *Spiru Haret*. Consultații pentru sesiunea de examene**
Emisiune realizată în cadrul Departamentului Învățământ
17:20 *Promo*
17:30 **Teleamfiteatrul Universității *Spiru Haret*. Consultații pentru sesiunea de examene**
Emisiune realizată în cadrul Departamentului Învățământ
19:20 Promo
19:30 **Performeri în arenă.** Emisiune de Mugur Popovici
20:00 **Academica – Economia pentru cine?** Emisiune de Ilie Şerbănescu
21:00 **Jurnale în stil Caragiale**. Emisiune de Viorel Popescu
21:30 **Exclusiv pentru premianți.** Emisiune de Carmen Fulger
22:30 **Film serial:** Destine furate – Filipine (ep. 42)
23:15 **Comentariul zilei**. Emisiune de George Marinescu
00:00 **Teleamfiteatrul Universității *Spiru Haret*.** Consultații pentru sesiunea de examene (r)
04:00 **TVRM-*edicina*.** Prof. univ. dr. Florin Tudose la dispoziția dvs (r)
05:00 **Agricultura şi alimentația** (r)

JOI 15 ianuarie 2009

06:00 **Promo USH**
06:10 **Jurnale în stil Caragiale** (r)
06:40 **Din sălile de concert** (r)
07:10 Promo
07:15 **Comentariul zilei** (r)
08:00 **Performeri în arenă** (r)
08:30 **Preluare TVRM Cultural**
09:20 Promo
09:30 **Teleamfiteatrul Universității *Spiru Haret*. Consultații pentru sesiunea de examene**
Emisiune realizată în cadrul Departamentului Învățământ
11:20 *Promo*
11:30 **Teleamfiteatrul Universității *Spiru Haret*. Consultații pentru sesiunea de examene**
Emisiune realizată în cadrul Departamentului Învățământ
13:20 *Promo*
13:30 **Film documentar:** Natura Planetei Terra
14:00 **Gazonul fierbinte.** Emisiune de Mugur Popovici
14:58 *Promo*
15:00 **Din sălile de concerte**. Emisiune de Mihai Darie
15:30 **Teleamfiteatrul Universității *Spiru Haret*. Consultații pentru sesiunea de examene**
Emisiune realizată în cadrul Departamentului Învățământ
17:20 *Promo*
17:30 **Teleamfiteatrul Universității *Spiru Haret*. Consultații pentru sesiunea de examene**
Emisiune realizată în cadrul Departamentului Învățământ
19:20 Promo
19:30 **Top sport.** Emisiune de Cristina Matei
20:00 **Profil spiritual.** Emisiune de Valeriu Râpeanu
21:00 **Academica – Cărți şi probleme**. Emisiune de Mihai Ungheanu
22:00 **Jurnale în stil Caragiale**. Emisiune de Viorel Popescu
22:30 **Film serial**: Destine furate – Filipine (ep. 43)
23:15 **Comentariul zilei.** Emisiune de George Marinescu
00:00 **Teleamfiteatrul Universității *Spiru Haret*.** Consultații pentru sesiunea de examene (r)
04:00 **TVRM-*edicina*.** Prof. univ. dr. Alexandru Oproiu la dispoziția dvs (r)
05:00 **Miorița** (r)
05:30 **Cronica scepticului** (r)

VINERI 16 ianuarie 2009

06:00 *Promo USH*
06:10 **Jurnale în stil Caragiale** (r)
06:40 **Întâlnire cu folclorul** (r)
07:10 *Promo*
07:15 **Comentariul zilei** (r)
08:00 **Top sport (r)**
08:30 **Preluare TVRM Cultural**
09:20 *Promo*
09:30 **Teleamfiteatrul Universității *Spiru Haret*. Consultații pentru sesiunea de examene**
Emisiune realizată în cadrul Departamentului Învățământ
11:20 *Promo*
11:30 **Teleamfiteatrul Universității *Spiru Haret*. Consultații pentru sesiunea de examene**
Emisiune realizată în cadrul Departamentului Învățământ
13:20 *Promo*
13:30 **Film documentar:** Natura Planetei Terra
14:00 **Gazonul fierbinte.** Emisiune de Mugur Popovici
14:58 *Promo*
15:00 **Din sălile de concerte**. Emisiune de Mihai Darie
15:30 **Teleamfiteatrul Universității *Spiru Haret*. Consultații pentru sesiunea de examene**
Emisiune realizată în cadrul Departamentului Învățământ
17:20 *Promo*
17:30 **Teleamfiteatrul Universității *Spiru Haret*. Consultații pentru sesiunea de examene**
Emisiune realizată în cadrul Departamentului Învățământ
19:20 Promo
19:30 **Unde ne sunt absolvenții Universității *Spiru Haret***. Emisiune de Mugur Popovici
20:00 **Apel telefonic.** Emisiune de George Nicolau
21:00 **Casă dulce românească.** Emisiune de Cătălin Maximiuc
22:00 **Istorie şi istorii**. Emisiune de Mircea Dogaru
23:30 **Comentariul zilei.** Emisiune de George Marinescu
00:00 **Teleamfiteatrul Universității *Spiru Haret*.** Consultații pentru sesiunea de examene (r)
04:00 **TVRM-*edicina*.** Prof. univ. dr. Andrei Firică la dispoziția dvs (r)
05:00 **Profil spiritual** (r)

SÂMBĂTĂ 17 ianuarie 2009

06:00 **Promo USH**
06:10 **Jurnale în stil Caragiale** (r)
06:30 **Casă dulce românească** (r)
07:30 **Popasuri de suflet** (r)
08:00 **Stele de mâine.** Emisiune de Dumitru Cucu
09:00 **Ateneul artelor** (r)
10:00 **Teleamfiteatrul Universității *Spiru Haret*. Consultații pentru sesiunea de examene**
Emisiune realizată în cadrul Departamentului Învățământ
11:50 *Promo*
12:00 **Agricultura şi alimentația**. Emisiune de Gheorghe Predilă
12:57 *Promo*
13:00 **Academica – Știință.** Emisiune de Alexandru Mironov
14:00 **Universul cuvintelor.** Emisiune de Alina Ardelean
14:30 **Adevăratele stele.** Emisiune de Sorin Lupaşcu
15:58 *Promo*
16:00 **Clubul diplomaților.** Emisiune de Mihaela Mihailide
16:30 **Cinepanorama.** Emisiune de Eugen Atanasiu
17:00 **Idei în dialog.** Emisiune de Corneliu Toader
18:30 **Arta de a trăi.** Emisiune de Mihaela Coveşanu
19:30 **Am venit cu drag la voi.** Emisiune de Georgel Nucă
21:30 **Teatrul în fotoliul de acasă.** Emisiune de Viorel Popescu
22:30 **Film artistic românesc**: La capătul liniei (1982). Crişan şi Cicea, doi deținuți eliberați din penitenciar, încearcă să se reintegreze în societate, dar aceasta se dovedeşte a fi un mediu ostil. În rolurile principale: Mircea Albulescu, Dan Condurache, Ioana Crăciunescu. Regia Dinu Tănase
00:00 **Adevăratele stele** (r)
01:30 **Teatrul în fotoliul de acasă** (r)
02:30 **Academica – Știință** (r)
03:30 **Am venit cu drag la voi** (r)
05:30 **Clubul diplomaților** (r)

DUMINICĂ 18 ianuarie 2009

06:00 *Promo USH*
06:10 **Cinepanorama** *(r)*
06:30 **Universul cuvintelor** (r)
07:00 **Deutsche Welle.** Emisiune de Diana Popescu
07:30 **Deschide cartea !** Emisiune de Alexandru Mironov
08:00 **Lumină în suflet.** Emisiune de Sorin Bejan
09:00 **Grădinița fermecată.** Emisiune de Carmen Fulger
10:00 **Teleamfiteatrul Universității *Spiru Haret*. Consultații pentru sesiunea de examene**
Emisiune realizată în cadrul Departamentului Învățământ
12:00 **Cum vă place?** Emisiune de Violeta Screciu
13:00 **Cronica scepticului**. Emisiune de Cristian Român
13:30 **Miorița – antologie de folclor tradițional.** Emisiune de Ioan Filip
14:00 **Academica – Ateneul artelor.** Emisiune de Mircea Micu
15:00 **Toată lumea pe gazon.** Emisiune de Viorel Popescu
16:00 **În căutarea folk-ului pierdut.** Emisiune de Maria Gheorghiu
17:00 **Din instituțiile statului**. Emisiune de George Nicolau
17:30 **Dor de-acasă. Emisiune de divertisment.** Realizator Puiu Stoicescu
19:30 **Sub semnul muzelor.** Emisiune de Vasi Cărăbuț
20:30 **Societatea Națională *Spiru Haret***. Emisiune de Ciprian Vasilescu
21:00 **Contrapunct.** Emisiune de George Marinescu
22:00 **Cafè concert**. Emisiune de Sorin Petre
22:30 **Film artistic:** Când sunt cu tine (SUA)
00:00 **Dor de-acasă** (r)
02:00 **Cum vă place!** (r)
03:00 **Contrapunct** (r)
04:00 **Sub semnul muzelor** (r)
05:00 **Toată lumea pe gazon** (r)

TVRM Cultural

LUNI 12 IANUARIE 2009

06:00 *Promo*
06:30 **Deutsche Welle** (r)
07:00 **Muzică populară** (r)
07:30 **Forum *Spiru Haret*** (r)
08:00 **Stele de mâine**
08:25 **Poeți şi poeme**
08:30 **Aplauze pentru haretişti** (r)
09:00 **Clubul liceenilor** (r)
10:00 **Ştiință şi spiritualitate** (r)
11:00 **Am venit cu drag la voi** (r)
13:00 **Academica: cărți şi probleme** (r)
14:00 **Ecumenica** (r)
15:00 **Arta documentarului**
16:00 **Miorița**
16:30 **Mapamond cultural**
17:00 **Amfitrion Corina**
18:00 **Serial cultural de seară**
19:00 **Scena ca istorie**
20:00 **Comorile orașului**
20:30 **Muzică populară**
21:00 **Cultura unei generații**
22:00 **Muzica anilor**
22:27 **Poeți şi poeme**
22:30 **Film artistic românesc**
23:50 *Promo*

MARȚI 13 IANUARIE 2009

06:00 *Promo*
06:30 **Mapamond cultural**
07:00 **Muzică populară** (r)
07:30 **Capcana timpului**
08:00 **Stele de mâine**
08:25 **Poeți şi poeme**
08:30 **Serial cultural de seară** (r)
09:30 **Miorița** (r)
10:00 **Amfitrion Corina**
11:00 **Cultura unei generații**
12:30 **Gândeşti, deci exişti** (r)
13:00 **Invitatul de la ora 13 - direct**
14:00 **Recital muzical**
14:30 **Lecturi din Caragiale**
15:00 **Arta documentarului**
16:00 **Miorița**
16:30 **Mapamond cultural**
17:00 **Gândeşti, deci exişti**
17:30 **România creştină** (r)
18:00 **Serial cultural de seară**
19:00 **Cultura sănătății**
20:00 **Nimic fără lege**
20:30 **Muzică populară**
21:00 **Ferestrele memoriei**
22:00 **Muzică clasică**
22:27 **Poeți şi poeme**
22:31 **Film artistic străin** (r)
23:30 *Promo*

MIERCURI 14 IANUARIE 2009

06:00 *Promo*
06:30 **Mapamond cultural**
07:00 **Muzică populară** (r)
07:30 **Muzică clasică** (r)
08:00 **Stele de mâine**
08:25 **Poeți şi poeme**
08:30 **Serial cultural de seară** (r)
09:30 **Miorița**
10:00 **Academica – ateneul artelor** (r)
11:00 **Filmul şi istoria** (r)
11:30 **Aplauze pentru haretşti** (r)
12:00 **În căutarea folkului pierdut** (r)
13:00 **Adevăratele stele**
14:30 **Comorile orașului** (r)
14:30 **Lecturi din Caragiale**
15:00 **Arta documentarului**
16:00 **Miorița**
16:30 **Mapamond cultural**
17:00 **Amfitrion Corina**
18:00 **Serial cultural de seară**
19:00 **Profil spiritual**
20:00 **Un actor şi rolurile sale**
20:30 **Muzică populară**
21:00 **Echipele „Gusti"**
22:00 **Virtuți şi vicii**
22:27 **Poeți şi poeme**
22:35 **Ilinca Dumitrescu şi invitații săi**

JOI 15 IANUARIE 2009

06:00 *Promo*
06:30 **Mapamond cultural**
07:00 **Muzică populară** (r)
07:30 **Vorbiți, scrieți românește** (r)
08:00 **Stele de mâine**
08:25 **Poeți şi poeme**
08:30 **Serial cultural de seară**
09:30 **Miorița**
10:00 **Amfitrion Corina** (r)
11:00 **Profil spiritual** (r)
12:00 **Cafè concert**
12:30 **Echipele „Gusti"**
13:30 **Deutsche Welle**
14:00 **Parodi press** (r)
14.30 **Sisteme de valori în criză** (r)
16:00 **Miorița**
16:30 **Mapamond cultural**
17:00 **La hanul morăriței**
18:00 **Serial cultural de seară**
19:00 **Casă dulce românească**
20:00 **Românul, cetățean european**
20.30 **Muzică populară**
21:00 **Istorie şi istorii**
22:28 **Poeți şi poeme**
23:00 **România creştină**

VINERI 16 IANUARIE 2009

06:00 *Promo*
06:30 **Mapamond cultural**
07:00 **Muzică populară** (r)
07:30 **Cafeneaua literară** (r)
08:00 **Stele de mâine**
08:25 **Poeți şi poeme**
08:30 **Serial cultural de seară** (r)
09:30 **Miorița** (r)
10:00 **Ilinca Dumitrescu şi invitații săi** (r)
11:30 **Casa noastră**
12:00 **Exclusiv pentru premianți** (r)
13:00 **Ferestrele memoriei** (r)
14:00 **Teleenciclopedia valorilor româneşti**
15:00 **Teatru** (r)
16:00 **Casă dulce românească** (r)
17:00 **Scena ca istorie**
18:00 **Ghici cine vine la Silvia**
19:00 **Oameni care au fost, oameni care sunt**
20:00 **Universul cuvintelor**
20:30 **Muzică populară**
21:00 **Ateneul artelor**
22:00 **Muzică clasică**
22:28 **Poeți şi poeme**
22:30 **Filmul şi istoria**
23:00 **Aplauze pentru haretişti**
23:00 **Aplauze pentru haretişti**
23:30 *Promo*

SÂMBĂTĂ 17 IANUARIE 2009

06:00 *Promo*
06:30 **Cafè concert**
07:00 **Deutsche Welle**
07:30 **Muzică clasică** (r)
08:00 **Stele de mâine**
08:25 **Poeți şi poeme**
08:30 **Lecturi din Caragiale**
09,00 **Opera comică pentru copii**
10:00 **Universul cuvintelor**
10:30 **Aplauze pentru haretişti**
11:00 **La hanul morăriței**
12:00 **Teatru**
13:00 **Invitatul de la ora** (r)
14:00 **Nimic fără lege** (r)
14,30 **Casa noastră**
15:00 **Istorie şi istorii**
16:30 **Cafeneaua literară**
16:30 **Mapamond cultural**
17:00 **Exclusiv pentru premianți**
18:00 **Cultura corpului**
19:00 **Cu lăutarii după mine**
20:00 **Clubul liceenilor**
20:30 **Muzică populară**
21:00 **Film artistic românesc**
22:28 **Poeți şi poeme**
22:30 **Academica – Cărți şi probleme**

DUMINICĂ 18 IANUARIE 2009

06:00 **Cu lăutarii după mine** (r)
07:00 **Ştiință şi spiritualitate**
08:00 **Stele de mâine**
08:25 **Poeți şi poeme**
08:30 **Ecumenica**
08:30 **Recital muzical**
09:00 **Ecumenica**
10:00 **Vorbiți, scrieți românește**
10:30 **Un actor şi rolurile sale**
11:00 **Cafè concert**
11:30 **Românul, cetățean european** (r)
12:00 **Ghici cine vine la Silvia**
13:00 **Virtuți şi vicii**
13:30 **Adevăratele stele**
15:00 **Societatea Națională *Spiru Haret***
15:30 **Sisteme de valori în criză**
17:00 **În căutarea folkului pierdut**
18:00 **Teleenciclopedia valorilor**
19:00 **Am venit cu drag la voi**
21:00 **Film artistic străin**
22:28 **Poeți şi poeme**
22:30 **Capcana timpului**
23:00 **Cafè concert**
23:30 *Promo*

Opinia națională

Telefon: 444.20.85
Fax: 444.20.91
E-mail: tehno@spiruharet.ro

REVISTA *OPINIA NAȚIONALĂ* ESTE EDITATĂ DE FUNDAȚIA *ROMÂNIA DE MÂINE*, UNIVERSITATEA *SPIRU HARET*

Solicitări de abonamente, cu plata prin mandat poştal sau dispoziție de plată, se pot adresa redacției: Bulevardul Timişoara nr. 58, Sectorul 6, Bucureşti. Serviciul difuzare funcționează în Splaiul Independenței nr. 313, Sectorul 6, Bucureşti. Telefon 316.97.88/int.108.
ISSN 1221-4019 şi ISSN 1841-4265 (Opinia națională ONLINE)
Machetarea computerizată şi tiparul executate de LABORATORUL DE TEHNOREDACTARE ŞI TIPOGRAFIA FUNDAȚIEI *ROMÂNIA DE MÂINE*

Popasuri culturale

PE PLAIURI OLTENEȘTI

Horia SIMION

Oltenia este o regiune istorică din sud-vestul României; Oltenia este străjuită în nord de Carpații Meridionali, iar în vest, sud şi est de ape curgătoare: Dunăre, respectiv Oltul. Râul Jiu străbate regiunea în direcția nord-sud şi o împarte în două părți aproape egale, în care relieful uneia pare să se oglindească în cealaltă. Nordul Olteniei este muntos, fiind prezente aici două masive: Parâng (la est de râul Jiu) şi Retezat-Godeanu (la vest de râul Jiu). La sud de Carpați se află zona subcarpatică, reprezentată printr-un şir de dealuri (Dealul Bran, Măgura Slătioarei, Dealurile Gorjului, Dealul Bârzei) şi depresiuni (Novaci, Tismana, Târgu Jiu). În nord-vest se află Podişul Mehedinți, dealurile Coşuştei şi depresiunea Severin. La sud de Subcarpați se află Podişul Getic, acesta fiind divizat în Platformele Strehaiei (la vest de râul Jiu; se subîmparte în platformele Huşniței şi Bălăcița), Jiului (străbătută de Jiu) şi Oltețului (la est de Jiu). În sudul Olteniei de află Câmpia Olteniei, care este de altfel cel mai vestic sector al Câmpiei Române. Câmpia Olteniei este alcătuită de Câmpiile Blahniței şi Băileştilor (la vest de Jiu) şi Romanaților (la est de Jiu). Cele mai importante râuri sunt: Olt (împreună cu afluenții Lotru şi Olteț), Jiu (împreună cu afluenții Tismana, Motru, Amaradia şi Gilort), Desnățui, Drincea şi Cerna. Clima Olteniei este temperat-continentală, dar cu influențe mediteraneene. Suprafața Olteniei este de 24.095 km. Teritoriul istoric al Olteniei este, astăzi, împărțit astfel: Județul Dolj, Județul Gorj, Județul Mehedinți, (fără oraşul Orşova şi comunele Eşelnița, Dubova, Svinița, care aparțin Banatului), Județul Olt (fără zonele situate la est de râul Olt, care fac parte din Muntenia), Județul Vâlcea (fără zonele situate la est de râul Olt, care fac parte din Muntenia. De asemenea, o mică zonă situată între barajul Vidra şi vârful Ştefleşti a fost ataşată județului Vâlcea, fiind desprinsă din fostul județ Sibiu), Județul Teleorman (doar comuna Islaz).

Muzeul Trovanților, Costeşti, comuna Oteşani, judetul Vâlcea. Aceste roci, „pietrele care cresc”, din siliciu pietrificat, par a fi opera unui sculptor modernist.

Cheile Oltețului formează o rezervație floristică ocrotită. Cea mai mare şi cea mai interesantă dintre peşterile văii Oltețului este **„Peştera lui Pahomie”** de la Polovragi. Situată chiar la intrarea în Cheile Oltețului (la 200 m), cuprinde numeroase şi variate galerii adânci ce formează un adevărat labirint.

Muzeul de Istorie a Județului Vâlcea este adăpostit în clădirea fostei „Şcoli cu ceas”, un edificiu reprezentativ pentru oraşul Râmnicu Vâlcea, din secolul al XIX-lea. Colecțiile expoziției permanente sunt dispuse cronologic, dezvăluind vizitatorilor anii de viețuire neîntreruptă pe aceste locuri, care se întind de-a lungul Văii Oltului, la poalele Carpaților. Prin expunerea unor imagini de altădată din presa literară şi din tipărituri editate de personalități vâlcene, s-a încercat scoaterea în evidență a dezvoltării vieții spirituale şi cultural-educative din această zonă. In vitrină sunt expuse manuale şcolare, obiecte memoriale, portretele unor reprezentative personalități vâlcene: Anton Pann, Petrache Poienaru, Dimitrie Drăghicescu, Gib Mihăescu, Cecilia Cutescu-Stork.

Muzeul de Artă Casa Simian a aparținut familiei Nae şi Tita Simian, originari din Sălişteа Sibiului, proprietari ai unei fabrici de încălțăminte în Rm. Vâlcea, la jumătatea secolului XX. Casa beneficiază de o structură arhitectonică specifică, însumând două tipuri de spațiu, unul punând în valoare expresivitatea casei vechi a familiei Simian, construită în 1940, de arhitecții Gheorghe Simotta (1891-1979) şi Nicolae Lupu, ambii de orientare neoromânească, şi un altul neutru, funcțional, pentru necesitățile unei galerii de artă, construit odată cu transformarea locuinței în muzeu. Expoziția permanentă a Muzeului de Artă reunește lucrări de valoare de pictură şi de sculptură românească, aparținând unor artişti de renume de la sfârşitul secolului al XIX-lea: N. Grigorescu, Nicolae Vermont, Sabin Popp, Ipolit Strâmbu, Sava Hentia, Ion Georgescu, F. Storck. Din prima jumătate a secolului XX, muzeul deține lucrări de Gh. Petraşcu, N. Tonitza, Th. Pallady, C. Michailescu, din a doua jumătate a secolului XX, sunt expuse lucrări ale pictorilor: H. Catargi, I. Țuculescu, Florin Niculiu, Margareta Sterian, Michaela Eleutheriade, Lucia Dem. Bălăcescu, Corneliu Baba, Camil Ressu, Horia Bernea, Virgil Almăşanu, Dan Hatmanu, Sabin Bălaşa, Ion Sălişteanu, Paul Gherasim, Ion Grigorescu, Marin Gherasim, Viorel Mărgineanu etc. şi câteva lucrări de sculptură, dintre care se remarcă, prin calitatea artistică, cele realizate de George Apostu, Ovidiu Maitec şi Costel Badea. Muzeul posedă un tablou din Şcoala venețiană, din prima jumătate a secolului al XVIII-lea. Muzeul de Artă mai posedă o bogată colecție de lucrări de grafică, desene şi acuarele, care sunt expuse temporar. Anual, Muzeul de Artă organizează expoziții de pictură şi sculptură contemporană, iar în timpul verii, în curtea interioară, expun artişti plastici din localitate.

Muzeul Satului Vâlcean şi-a conturat profilul său tematic încă din 1974, sub forma unui sat muzeu, menit să reconstituie, pe o suprafață de 8 hectare, imaginea funcțională a unei aşezări rurale tradiționale, cu toate instituțiile sale social-culturale. În organizarea acestui muzeu în aer liber, s-a ținut cont de câțiva factori constitutivi ai unui sat adevărat – formele de relief ale zonei, vatra şi hotarul lui cu toate elementele sale – în funcție de care au fost amplasate gospodăriile şi construcțiile comunitare, transferate din diferitele localități ale județului Vâlcea.

Complexul Muzeal Măldăreşti a fost organizat într-un cadru natural pitoresc şi reuneşte Culele Greceanu, Duca, precum şi Casa Memorială I.G. Duca, toate fiind monumente deosebite ale arhitecturii româneşti, în care se împletesc armonios elemente țărăneşti din zonă cu elemente ale unor construcții cu caracter de fortificații. Pe aceste meleaguri, unde legenda se îmbină cu istoria, Cula Greceanu îşi are începuturile în secolul al XVI-lea, când Nan Paharnicul construieşte un turn de

apărare, iar nepotul său, Tudor Maldar, adaugă spre sfârşitul secolului al XVIII-lea, restul construcției. In ceea ce priveşte etimologia cuvântului „cula”, acesta derivă din turcescul „kule”, care desemnează un turn, iar în spațiul românesc defineşte, prin extensie, o locuință întărită în formă de turn, care are drept caracteristici principale un parter înalt, masiv, o scară interioară de acces spre etaj şi retragerile succesive ale zidului în înălțime. Acest tip de construcție se află răspândit în aria Peninsulei Balcanice, cu precădere în Serbia şi Albania, dar şi în Bulgaria. La noi, el este caracteristic numai zonei învecinate spațiului balcanic, respectiv Oltenia şi vestul Munteniei. Ridicate de boiernaşi olteni, ca măsură de apărare împotriva

Muzeul satului vâlcean

amenințării incursiunilor pasalelor de la Vidin şi Ada-Kaleh şi cetelor de haiduci, care se înmulțiseră îngrijorător, culele au dăinuit până în zilele noastre, făcând dovada rezistenței lor.

Casa Memorială Anton Pann adăposteşte expoziția memorială Anton Pann, este un monument de arhitectură urbană, construit la jumătatea secolului al XVIII-lea, având foişor şi pivniță. Expoziția a încercat să puncteze peregrinările pe meleagurile Vâlcii, datând din anii 1826-1828, 1836-1840, ale celui ce a rămas în conştiința urmaşilor drept „fiul Pepelei cel isteț ca un proverb” şi care a fost „dascăl de musichie” la şcoala organizată pe lângă Episcopia Râmnicului. Anton Pann (născut în 1794, la Slive, Bulgaria –

mort în 1854, la București) s-a refugiat, în 1812, în București, iar în 1827 a fost numit profesor de muzică bisericească la Seminarul din Rm. Vâlcea. Indrăgostit de nepoata stareței de la mănăstirea *Dintr-un Lemn*, a fugit la Braşov, unde cei doi tineri s-au căsătorit la biserica din Schei. In acest timp, a avut loc şi schimbarea numelui inițial, care a devenit Antonie Pantoleon şi, mai apoi, mai scurt, Anton Pann, după cum este redat în tipăriturile vremii. Din 1828, revenit la București, a desfăşurat o activitate de profesor de muzică şi de tipograf, având atelierul său propriu, unde au fost editate toate lucrările sale literare şi muzicale. După victoria revoluției în Țara Românească, la 29 iulie 1848, în Parcul Zăvoi din oraşul Rm. Vâlcea, Anton Pann a participat, alături de oficialitățile oraşului, la ceremonia organizată cu prilejul „sfințirii stindardelor libertății naționale după noua constituție”, când s-a cântat pentru prima oară marşul revoluționar „Deşteaptă-te române”, pe versuri de Andrei Mureşanu, a cărui muzică o compusese, adaptând melodia cântecului „Din sânul maicii mele”. Acest moment a reprezentat prima intonare a viitorului Imn de Stat al României, în grădina Zăvoi a oraşului Râmnic. Casa-muzeu a fost translată pe o distanță de 37 metri, de pe amplasamentul ei inițial, odată cu modernizarea şi reamenajarea teritorială. Expoziția a fost amenajată pentru a ilustra interiorul unei modeste locuințe de târg de la mijlocul secolului al XIX-lea, aici fiind prezentate piese de mobilier (divan, bibliotecă, masă, scaune), obiecte decorative din cositor, alamă, alpaca, şi portrete ale unor personalități din epocă, care au avut legături cu viața şi opera scriitorului printre care, cel al maicii Meletina, stareța mănăstirii *Dintr-un Lemn* şi tipograful Ion Popovici,. În a doua încăpere a expoziției este prezentat un interior, în care se află mobilier pictat, specific zonei transilvănene, evidențiind legătura pe care Anton Pann a avut-o cu acest colț de țară. In ultima încăpere a muzeului sunt prezentate lucrări muzicale, culegeri de folclor, poezii şi povestiri ale lui Anton Pann. *Noul Erotocrit*, Sibiu, 1837, *Fabule si istorioare,* Bucureşti, 1841, *Povestea Vorbei*, Bucureşti, 1847, *Nastratin Hogea*, Bucureşti, 1853 etc., evidențiind activitatea sa tipografică şi literară.

Muzeul de arheologie şi artă religioasă Gh. Petre-Govora. Din anul 1973, în cadrul instituțiilor cultural-educative ale Județului Vâlcea, funcționează Muzeul din Băile Govora. Fondul muzeistic îl constituie „Colecția de arheologie, carte şi artă veche românească a preotului Gheorghe Petre – Govora”, care timp de peste trei decenii a cercetat plaiurile vâlcene şi a adunat un bogat şi interesant material arheologic, numismatic, obiecte de artă şi carte veche românească. In această acțiune se oglindeşte pasiunea şi priceperea unui intelectual patriot, depozitar şi fructificator ştiințific al unor vestigii documentare ale trecutului nostru. In sprijinul acestei acțiuni, autoritățile județene şi locale au pus la dispoziția noului lăcaş de cultură o casă în centrul stațiunii. Parterul clădirii, compus din patru camere, este rezervat arheologiei, iar etajul conține expoziția de carte veche românească, icoane pictate pe lemn şi sticlă din secolele XVII-XIX, obiecte de artă creştină. Colecția de arheologie conține peste 4000 de piese, începând cu perioada preglaciară, reprezentată prin exponate fosile de mamut, ursus arctes şi ursus spaeleos din paleoliticul superior, epoca neolitică, perioada de tranziție spre bronz, începutul şi epoca bronzului clasic, prima şi a doua epocă a fierului, precum şi un bogat material arheologic, ce documentează formarea, continuitatea şi prezența poporului român în hotarele lui firești.

Personalități ale Olteniei

Tudor Vladimirescu. În 1821, Oltenia este locul de plecare al primei revoluții moderne, revoluție care avea să însemne, pentru țările române,

trecerea de la perioada medievală la epoca modernă. Deşi revoluția lui Tudor Vladimirescu reuşeşte doar să restabilească domniile pământene, ea constituie un moment de cotitură în istoria noastră. Tot Oltenia a fost sălaşul în care s-a dezvoltat revoluția paşoptistă, Craiova fiind prima capitală a revoluției pe care o pregăteau oamenii „Frației”: Nicolae Bălcescu, Ion Heliade Rădulescu, Gheorghe Magheru, Costache Romanescu, Cristian Tell, înainte de a duce revoluția la București.

Tudor Vladimirescu a fost primul care a purtat steagul României, steag conceput de cărturarul Petrache Poenaru, fiu al Olteniei, iar la Râmnicu Vâlcea s-au auzit pentru prima dată acordurile melodiei compuse de Anton Pann, imnul „Deşteaptă-te române”. Oltenia a fost, de asemenea, un foarte puternic centru unionist.

Nicolae Bălcescu (1819-1852). Istoric, scriitor şi cel mai aprig luptător al Revoluției de la 1848. Născut în comuna Milcoiu, județul Vâlcea. Provine din boierimea măruntă. După tată trebuia să se numească Petrescu, însă păstrează numele mamei, după moşia Bălcești-Vâlcea. Înainte de toate istoric pasionat, Bălcescu este, totodată, revendicat de literatură, istoriografie, sociologie, economie politică. Erou şi martir al neamului, şi-a sacrificat sănătatea, căutând cu patimă, în țară şi străinătate, documente istorice. De mic era pasionat de istorie. În 1840,

participând la mişcarea complotistă a lui D. Filipescu (doreau împroprietărirea clăcaşilor), este închis la Mănăstirea Mărgineni, ieşind după doi ani cu sănătatea şubrezită. Înființează organizația secretă Frăția (cu Ion Ghica şi Christian Tell) şi se dedică studiilor istorice, călătorind în Franța şi Italia. La Paris a luptat pe baricade în 1848. Întors la București, participă la Revoluție, este pentru două zile ministru şi secretar al guvernului provizoriu. Face parte din aripa de stângă, vrea împroprietărirea țăranilor, vot universal, rezistență față de turci. Este un vizionar utopic, dorind o mică republică între cele trei mari imperii: țarist, otoman şi habsburgic. A scris cu talent de scriitor: „Puterea armată şi arta militară de la întemeierea Principatului Valahiei până acum” (1844) şi întregită apoi cu „Puterea armată şi arta militară la moldoveni în timpul măririi lor”, „Mersul revoluției în istoria românilor” şi altele. Opera de căpetenie este „Românii supt Mihai-voievod Viteazul”.

Constantin Brâncuşi (1876-1957) Una dintre cele mai importante personalități ale artei secolului douăzeci, sculptorul Constantin Brâncuşi s-a născut la Hobița, în județul Gorj.

Este inițiatorul sculpturii moderne care este cunoscută şi apreciată în întreaga lume. Opera sa, realizată mai ales în piatră naturală, se găseşte expusă la Craiova, Târgu Jiu, Paris şi New York;

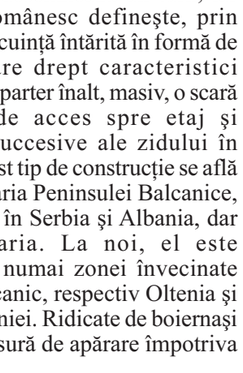

unele din operele sale sunt achiziționate de colecționari privați (dintre acestea, Muzeul de Artă Modernă din Craiova are expuse copii). La Târgu Jiu, într-un parc din centrul oraşului, există unul din cele mai importante ansambluri artistice ce aparțin sculpturii universale, reprezentând un omagiu adus celor căzuți în timpul primului război mondial. Sculpturile importante realizate de Brâncuşi includ, printre altele, Măiastra, Pasărea în spațiu, Muza adormită, Somnul, Sărutul şi Nou născutul.

Nicolae Titulescu (1882-1941). Om politic şi eminent diplomat român. După studii strălucite la Paris, a fost profesor de drept civil la universitățile din Iaşi şi din București. A fost membru al Academiei Române, Doctor Honoris Causa al Universităților din Atena şi Bratislava, președinte al Academiei diplomatice internaționale. A fost ministru de

finanțe (1917 şi 1920-1921), delegat la Conferința de pace de la Paris (1920), ministru plenipotențiar la Londra (1922-1927), ministru de externe (1927-1928 şi 1932-1936), delegat permanent (1920-1936) al României la Liga Națiunilor (al cărei președinte a fost ales în 1930 şi în 1931, singurul care a deținut această funcție de două ori), remarcându-se printr-un strălucit talent oratoric, servit de o documentație vastă şi o riguroasă argumentație.

Eugen Ionescu (1909-1994). Dramaturgul de origine română Eugen Ionescu s-a născut la Slatina în data de 26 noiembrie 1909. A studiat limba franceză la București şi a avut debutul literar în 1927 în jurnalul literar al Liceului Sfântul Sava din București. În timpul anilor 1930 a publicat în multe din principalele jurnale literare din țară, iar cartea sa

din 1934 intitulată „Nu” a primit premiul pentru critica literară. În 1941 a părăsit România, stabilindu-se în Franța. Debutul în teatrul francez a avut loc în 1959 cu piesa „Cântăreața cheală”. A mers mai departe pentru a fi considerat fondatorul teatrului absurd de avangardă şi a devenit dramaturgul în limba franceză cel mai des pus în scenă. În 1970 a fost ales membru al Academiei Franceze. Printre cele mai importante piese se numără „Lecția”, „Scaunele”, „Rinocerii” şi „Regele a murit”.

Marin Sorescu (1936-1996). Născut în satul Bulzeşti (1936) şi considerat unul dintre cei mai mari scriitori români contemporani, Marin Sorescu (poet, dramaturg, prozator, eseist şi traducător) a fost cunoscut în timpul vieții (1936-1996) pe aproape toate continentele planetei. Operele lui au fost traduse în: SUA, Canada, Mexic, Brazilia, Columbia, India, Anglia, Germania, Franța, Grecia, Suedia, Italia, Olanda, Spania, Portugalia,

China, Singapore, Rusia, Cehia, Slovacia, Serbia, Macedonia, Bulgaria ş.a., totalizând peste şaizeci de cărți apărute în străinătate. A publicat primul său volum „Singur printre poeți” în 1964 şi de atunci a impus un stil degajat, uşor ironic, deconcertant, de multe ori feroce în profundul său simț critic. Ca dramaturg, Sorescu este autorul unei capodopere, *Iona*, care împreună cu alte piese ale sale, figurează în repertoriul multor teatre din lume. Marin Sorescu a fost membru al Academiei Române, al Academiei Mallarmé din Paris, al Academiei Europene de Ştiință şi Artă din Veneția, al Academiei de Arte, Ştiință şi Profesii din Florența. A condus Revista Literară „Ramuri” şi a fost președintele Uniunii Scriitorilor din Craiova. A fost propus şi nominalizat pentru Premiul Nobel. În țară i-au fost decernate cele mai înalte distincții: Premiul Academiei (de două ori), Premiul Uniunii Scriitorilor (de şase ori).